

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

26

FLUVIUL ENERGIEI

Sintezi pentru mobila modernă?
AU CUVÎNTUL CUMPĂRĂTORII

Imagini portugheze
Dincolo de Costa do Sol

Anul XIV nr. 26 (526) — 26 iunie 1965

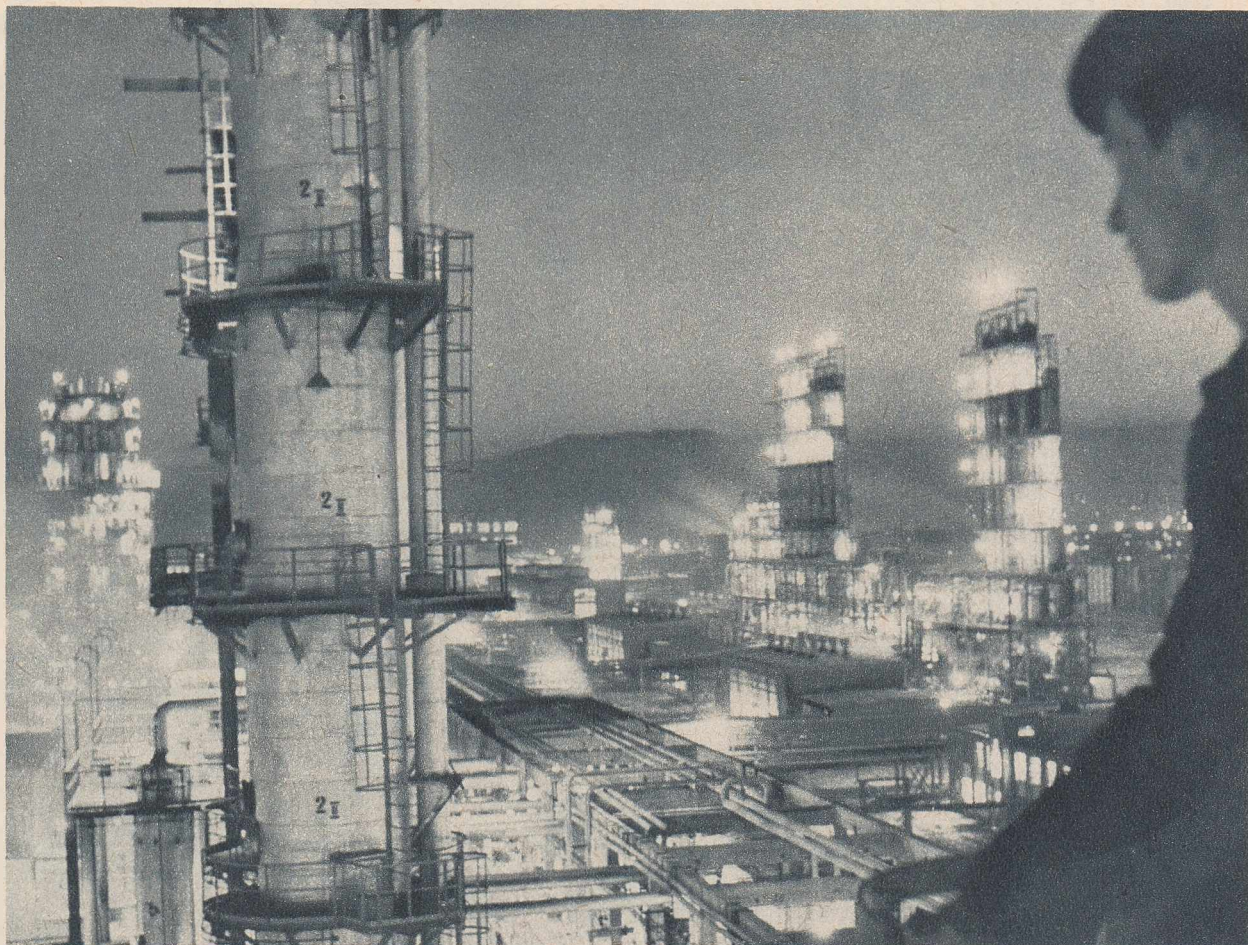
Regională
Hunedoara-Deva

CHIMIA ÎN ANII VIITORI

Stabilind, în linii generale, dimensiunile și profilul principalelor ramuri ale industriei noastre în viitorii cinci ani, proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al P.M.R. a arătat că industria chimică va crește de 2,3 ori în 1970, față de 1965, cu un ritm mediu anual de 18,5 la sută. În aceste zile, când oamenii muncii din întreaga țară participă cu însuflețire la discutarea acestui important document al partidului, se conturează din ce în ce mai precis sarcini concrete pentru toate ramurile de activitate. Redactorul nostru Nicolae Rădulescu a adresat unor cadre cu muncă de răspundere din sectorul industriei chimice următoarea întrebare: Care va fi contribuția specifică a întreprinderii sau instituției în care lucrați la realizarea obiectivelor prevăzute în proiectul de Directive ale celui de-al IV-lea Congres al partidului cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966-1970?

Redăm răspunsurile primite.

În noul peisaj industrial al patriei, uzinele chimice înscriu o notă caracteristică. În fotografie: vedere generală a Combinatului de cauciuc sintetic din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej.

La cel mai înalt nivel tehnic

În programul elaborat de partid, Direcției generale a lucrărilor capitale din Ministerul Industriei Petrolului și Chimiei îi revin sarcini deosebite de mare răspundere. Esențialul, pentru îndeplinirea lor, este de a se asigura din timp toate condițiile necesare pentru realizarea fiecărui obiectiv prevăzut, cu toți parametri fixați prin plan și la termenul stabilit.

Instalațiile noi ce urmează a se construi, deși vor reprezenta capacități mai mari și vor fi, multe din ele, mai complexe decât cele de până acum, trebuie să fie realizate într-un timp sensibil mai scurt, factorul intrării în funcțiune la termenul planificat și pe cât posibil mai devreme având un rol hotărâtor.

Or, în acest sens, pe lângă organizarea și dotarea corespunzătoare a organizațiilor de construcții și montaj ale Ministerului Industriei Petrolului și Chimiei, care au experiență în realizarea obiectivelor mari, un rol de seamă în pregătirea și desfășurarea lucrărilor de construcții și montaj îl are asigurarea din timp a proiectelor complete, cu soluții tehnice și economice bine alese și fundamentate. Acestea trebuie să permită organizarea lucrărilor după metodele cele mai moderne, care să asigure timp scurt de execuție, o calitate superioară a lucrărilor și o mai mare eficiență economică.

Lucrătorilor din direcția noastră generală le revine deci sarcina ca, pe baza profilului bine stabilit al tuturor obiec-

tivelor ce urmează a se construi în viitorul cincinal, să elaboreze împreună cu celelalte direcții generale competente din ministere și institutele de proiectări, temele pentru contractarea instalațiilor ce urmează a se realiza.

Încheierea contractelor de import de instalații trebuie realizată într-un ritm intens, conform programului stabilit. La încheierea acestor contracte este important să se asigure instalații care să corespundă celor mai înalte performanțe din punct de vedere tehnic și economic, la nivel mondial. Ele trebuie să reprezinte, din punct de vedere constructiv, soluțiile cele mai moderne.

Ținând seama de experiența acumulată în lucrările anterioare, ne propunem o colaborare mai strânsă cu proiectanții, pentru analiza aprofundată a soluțiilor în timpul proiectării, spre a avea astfel, în cât mai mare măsură, garanția că documentația tehnică elaborată este în totul corespunzătoare și pentru a câștiga timp la avizarea ei.

Recrutarea și pregătirea cadrelor de exploatare a noilor instalații stau de asemenea în atenția noastră.

În acest domeniu experiența câștigată până acum demonstrează capacitatea elementelor tinere de a-și însuși în timp relativ scurt cunoștințele teoretice și practice pentru a conduce instalații complexe, cu un înalt grad de automatizare, la nivelul de exigență al tehnicii moderne.

Am convingerea că sub îndrumarea înțeleaptă a partidului colectivul nostru, însuflețit de mărețele obiective cuprinse în proiectul de Directive ale celui de-al

IV-lea Congres al P.M.R., va depune toate eforturile pentru ca sarcinile ce ne revin să fie îndeplinite cu succes.

Ing. A. MOJDOVEANU
director tehnic al Direcției generale lucrări capitale din Ministerul Industriei Petrolului și Chimiei

Legătură mai strânsă între teorie și practică

110.000 cadre de specialiști cu pregătire superioară, 270.000 mp suprafață de săli de curs, laboratoare, biblioteci ce vor sta la dispoziția studenților în viitorii cinci ani, (plus o serie de cămine și cantine noi însumând 15.000 de locuri) sînt prevederi care arată că partidul nostru acordă o atenție deosebită învățămîntului universitar. În industria chimică vor lucra în viitorii cinci ani ingineri cu o temeinică pregătire teoretică și practică, dintre care o bună parte vor fi absolvenți ai facultății noastre. Lor li se vor asigura condiții de studiu din ce în ce mai bune și, desigur, sarcina cadrelor didactice este de a-i ajuta să aprofundeze cunoștințele de specialitate cerute de practica industrială.

În actuala organizare a învățămîntului tehnic superior se prevede la sfîrșitul anului IV de studii, o perioadă de practică de 8 săptămîni în decursul căreia fiecare dintre viitorii ingineri dublează cite un inginer cu experiență. După absolvire, ei mai lucrează (de obicei în altă întreprindere) încă 4-8 săptămîni pentru

a strînge materialul necesar întocmirii proiectului de diplomă. Repartizarea la locul de muncă are loc abia după susținerea examenului de stat și, în cele mai multe cazuri, nu se ține seama de specialitatea în care se încadrează subiectul proiectului de diplomă. Astfel energia intelectuală cheltuită pentru elaborarea proiectului își pierde o bună parte din eficacitate.

Consider că ar fi bine dacă repartizarea în producție a viitorilor ingineri s-ar face la începutul anului IV și tot atunci s-ar fixa la subiectul proiectului de diplomă, bineînțeles avîndu-se în vedere și preferințele studenților. Practica de 8 săptămîni s-ar desfășura astfel la viitorul loc de muncă, iar viitorul inginer ar fi privit ca un cadru al întreprinderii și s-ar bucura de tot sprijinul colectivului de aici. În acest fel s-ar putea ajunge și la scurtarea perioadei de acomodare a tinerilor ingineri (deci la reducerea timpului de stagiu) și ar contribui la legarea cit mai strînsă a preocupărilor acestora de problemele nemijlocite ale producției.

Conf. univ. Iosif DRIMUȘ
șeful Catedrei de tehnologie organică și combustibili de la Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej” - București

În obiectiv: eficiență economică maximă

Realizările industriei chimice în cadrul planului șesenal constituie o puternică bază tehnico-materială care asigură în

viitor o dezvoltare impetuoasă a acestei ramuri industriale.

Colectivul de lucrători al Institutului nostru a contribuit, prin proiectele elaborate, la realizarea marilor unități din domeniul industriei chimice organice și petrochimice. Uzina de fibre sintetice Săvi-nești, Combinatul de cauciuc sintetic și produse petrochimice din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, Combinatul chimic Borzești, Fabrica de mase plastice Iași, Uzina de detergenți Ploiești și multe altele se înscriu la loc de frunte printre obiectivele la a căror realizare a contribuit și Institutul nostru.

Pentru noi, lucrătorii din proiectare, indicațiile date de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român, la Conferința organizației de partid a orașului București prezintă o importanță deosebită. Aceste indicații arată că fiecare leu investit trebuie să aducă un beneficiu, că statul nostru face investiții și dezvoltă producția nu numai de dragul producției, ci se gândește și trebuie să se gândească la eficacitatea economică a investițiilor pentru că numai pe această bază se poate asigura creșterea venitului național și crearea de noi acumulări.

În viitor va trebui să se depună toate eforturile pentru folosirea judicioasă a fondurilor de investiții, pentru introducerea tehnicii avansate în proiectele elaborate, ținând seama totodată ca realizarea întreprinderilor proiectate să se facă cu maximă eficiență economică.

În cadrul activității pe care o depune în prezent, colectivul Institutului nostru își concentrează toate forțele pentru asigurarea cu proiecte și asistență tehnică a secțiilor de chimie organică aflate în construcție la Combinatul chimic Craiova, a noilor secții din cadrul Combinatului petrochimic Brazi ș.a.

Ne ocupăm în același timp de elaborarea studiilor tehnico-economice și a proiectelor noilor unități industriale a căror construcție va începe în anii viitori.

La noile instalații un accent deosebit se pune pe calitatea superioară a produselor ce vor rezulta, pe extinderea la maximum a gradului de mecanizare și

automatizare, pe creșterea productivității muncii și pe ridicarea nivelului tehnic al execuției și montajului.

De asemenea tindem să scurtăm intervalul de timp dintre faza de cercetare și cea a realizării industriale a obiectivelor propuse. În acest scop, contăm pe o colaborare mai strânsă între proiectanți și cercetători. Realizările din anii trecuți arată că în toate cazurile unde a existat o asemenea colaborare, au putut fi realizate — pe baza procedeele tehnologice românești — o serie de instalații care funcționează astăzi în foarte bune condiții. Astfel, putem cita: Uzina de detergenți Ploiești, secția de cracare electrică a gazului metan de la Combinatul chimic Borzești, secția de stiren de la Combinatul de cauciuc sintetic și produse petrochimice din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej și altele.

Ing. Ervin BODNAR
director al IPROCHIM

Contribuția uzinei „Grivița roșie”

Pentru traducerea în viață a prevederilor proiectului de Directive ale Congresului al IV-lea al P.M.R. în legătură cu dezvoltarea industriei chimice, uzina „Grivița roșie” va participa la realizarea unora dintre utilajele tehnologice necesare obiectivelor industriale aflate în construcție. În vederea îndeplinirii sarcinilor cuprinse în proiectul de Directive, sarcini care prevăd ca 2/3 din instalațiile și utilajele necesare înzestrării ramurilor economiei naționale să fie produse în țară, ne propunem să intensificăm acțiunea de a asimila cele mai noi și mai eficiente metode de fabricație, de a folosi cu maximum de randament utilajele și instalațiile de înaltă productivitate cu care uzina noastră a fost înzestrată. Pentru a livra industriei noastre chimice utilajele corespunzătoare, în special fabricilor de acid sulfuric, amoniac, uree etc., studiem în prezent construcția unor vase de înaltă presiune (200-300 atmosfere), iar pentru a ușura fabricarea acestora folosim pro-

ÎN 1970, ÎN COMPARAȚIE CU 1965, INDUSTRIA CHIMICĂ VA PRODUCE:

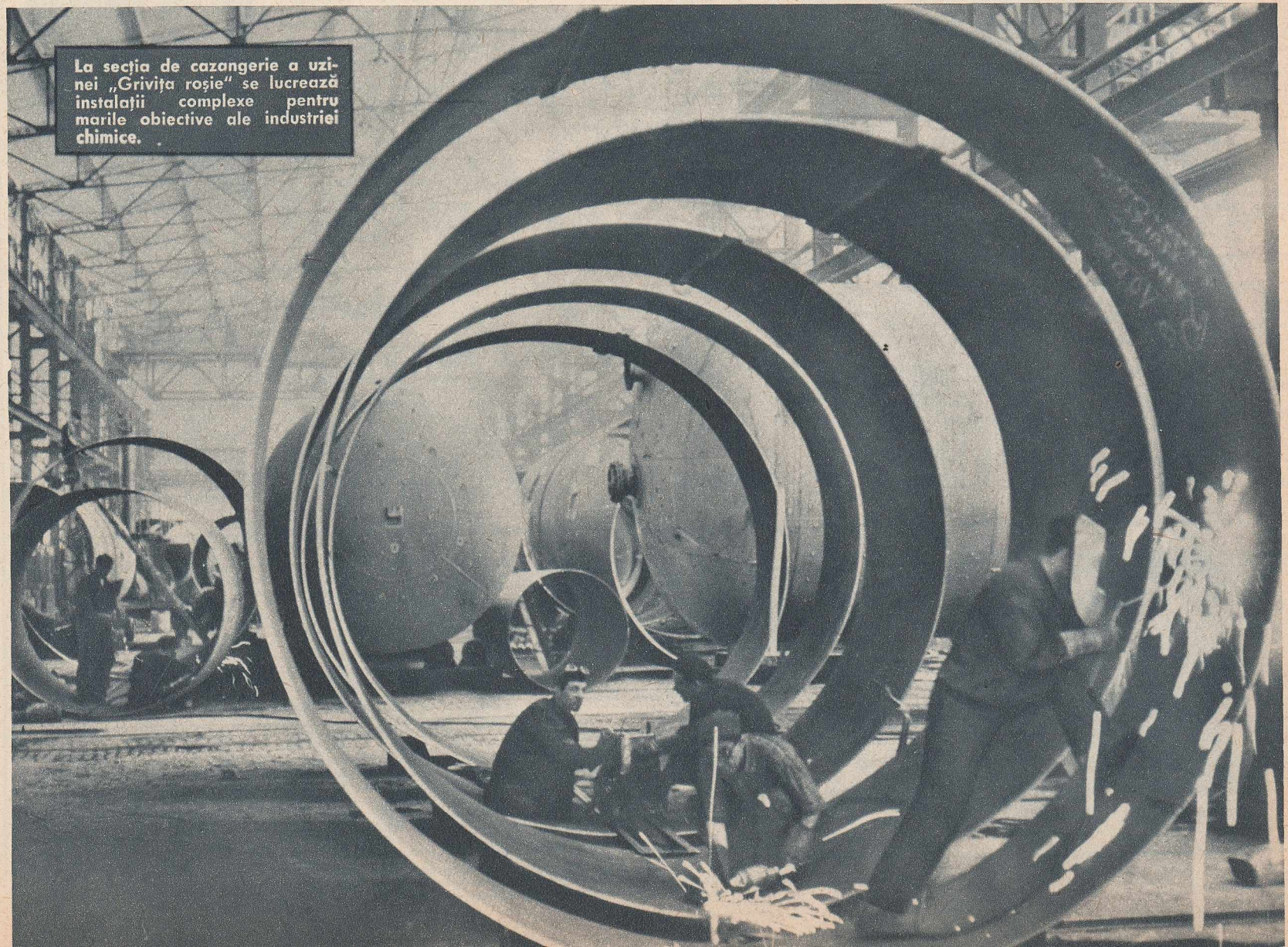
1965	1970	
INGRĂȘĂMINTE		3,8 ori
FIBRE ȘI FIRE CHIMICE		2,2-2,6 ori
MATERIALE PLASTICE ȘI RĂȘINI SINTETICE		2-2,3 ori
COLORANȚI		1,5 ori
HÎRTIE		1,3-1,5 ori

cedul cunoscut sub denumirea de „Multyleer”, care ne permite să sporim productivitatea muncii prin reducerea cu peste 30% a operațiilor de roluire și calibrare.

Vom asimila și construi instalații de fontă silicioasă, fontă acidă și ferosilid, pe care le vom livra fabricilor care produc substanțe corosive. În acest scop au fost luate măsuri tehnico-organizatorice

pentru realizarea unei coloane din fontă cu diametrul de 2.800 mm. Prin simplificarea procesului tehnologic, în acest caz, se eliberează importante suprafețe productive, creîndu-se astfel posibilitatea realizării unui spor de producție pe aceleași suprafețe.

Ing. Ștefan ALDEA
director general al uzinei „Grivița roșie”

La secția de cazangerie a uzinei „Grivița roșie” se lucrează instalării complexe pentru marile obiective ale industriei chimice.

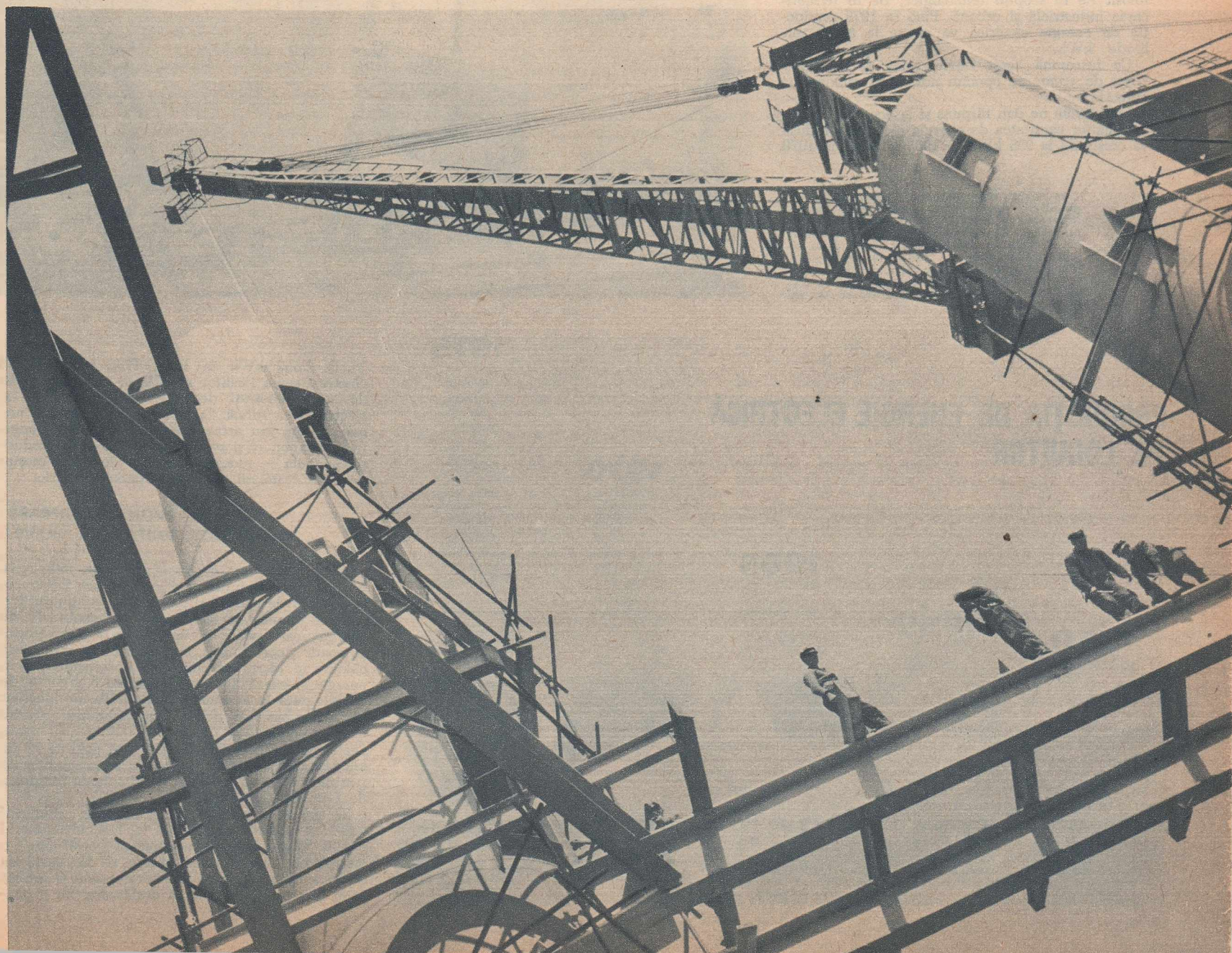
**CONTRIBUȚIA DIFERITELOR FORME DE ENERGIE PRIMARĂ DIN RESURSE INTERNE ÎN ACOPERIREA NECESITĂȚILOR
DIN ANUL 1975, ÎN RAPORT CU REALIZĂRILE DIN ANUL 1965**

	Unitatea de măsură	1965	1975
ȚITEI	milioane t	12,55	13,5-14
GAZE ASOCIATE PETROLIERE	miliarde mc	4	aprox. 4,5
GAZ METAN	miliarde mc	13,7	19-20
CĂRBUNI	milioane t	12	35-40
ENERGIE NUCLEARĂ	milioane t cc	—	aprox. 2
ENERGIE HIDRO	miliarde kWh	0,87	10

FLUVIUL ENERGIEI

- CE PUTEȚI FACE CU UN KWH?
- ÎN PLUS: 80.000.000 „BRAȚE DE MUNCĂ”
- DUNĂREA PUSĂ LA TREABĂ
- KILOWAȚI „SLABI” ȘI „TARI”

În cinstea Congresului al IV-lea al P.M.R., constructorii de pe șantiierul Termocentralei Fintinele au terminat de curind — cu 15 zile mai devreme — turnarea fundației cazanului de la grupul de 100 MW

FLUVIUL ENERGIEI

Intensificarea efortului pentru descoperirea de noi rezerve de combustibil, creșterea producției de energie primară prin dezvoltarea într-un ritm mai accentuat a extracției de cărbune și folosirea resurselor hidraulice, începerea utilizării energiei nucleare, extinderea termoficării industriale și urbane, instalarea a 10.000 MW capacități noi, concentrarea puterii în centrale mari, dezvoltarea industriei, construcțiilor de mașini și a industriei electrotehnice — iată foarte succint câteva din prevederile proiectului de Directive cu privire la dezvoltarea energeticii R. P. Române în perioada 1966-1975, adoptate la recenta Plenară a C.C. al P.M.R.

★

A fost nevoie de șase decenii de electrificare ca România burgheză să ajungă la o putere instalată de 600.000 kW. Astăzi dispunem de 3.500.000 kW. Raportul încă nu exprimă totul, kilowații de astăzi sînt mai „tari”. Concentrați în unități mari, lucrează fără întrerupere, mai economic, cu consum de combustibil mai redus; în 24 de zile se realizează în prezent mai multă energie electrică decît s-a produs în decursul întregului an 1938. Cum s-ar zice, într-un an cît în 14 din trecut! Iar pentru viitorii zece ani prevederile sînt și mai mărețe: în centralele electrice se va instala o putere de circa 10.000.000 kilowați — aproape de trei ori mai mult decît avem astăzi.

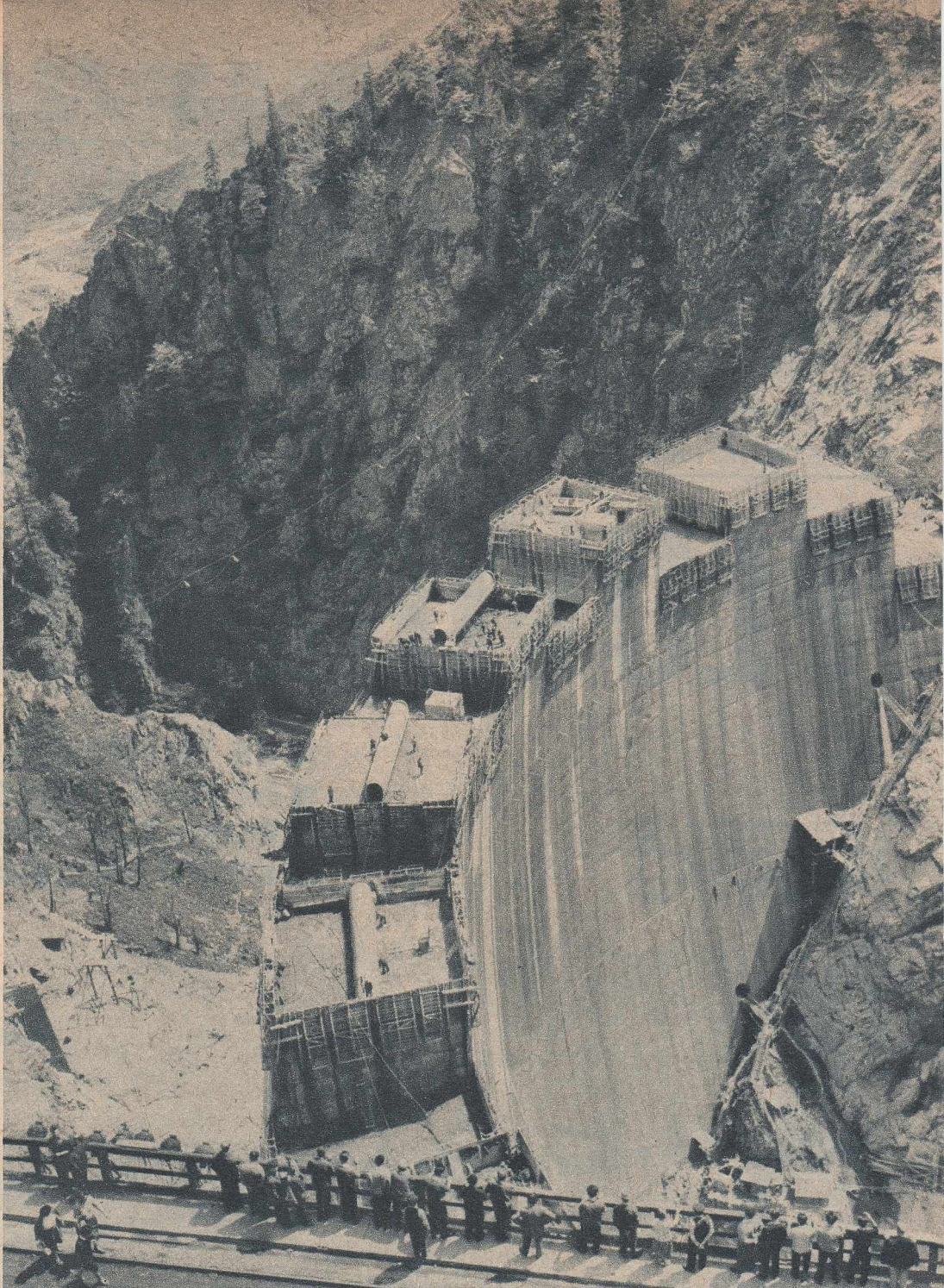
NUMAI CREȘTEREA PUTERII INSTALATE VA FI EGALĂ CU ACEEA A 17 ROMÂNII ANTEBELICE!

Acești kilowați vor fi concentrați în unități și mai mari ca pînă acum, vor lucra și mai bine, vor consuma energie primară și mai puțină, vor permite o valorificare și mai bună a resurselor secundare. De pildă, aburul, după ce-și va fi dat puterea sa giganticelor turbine, va mai putea fi folosit fie în scopuri tehnologice, fie în termoficarea industrială și urbană. Pînă în 1975 producția de energie electrică va crește la 55-60 miliarde kWh.

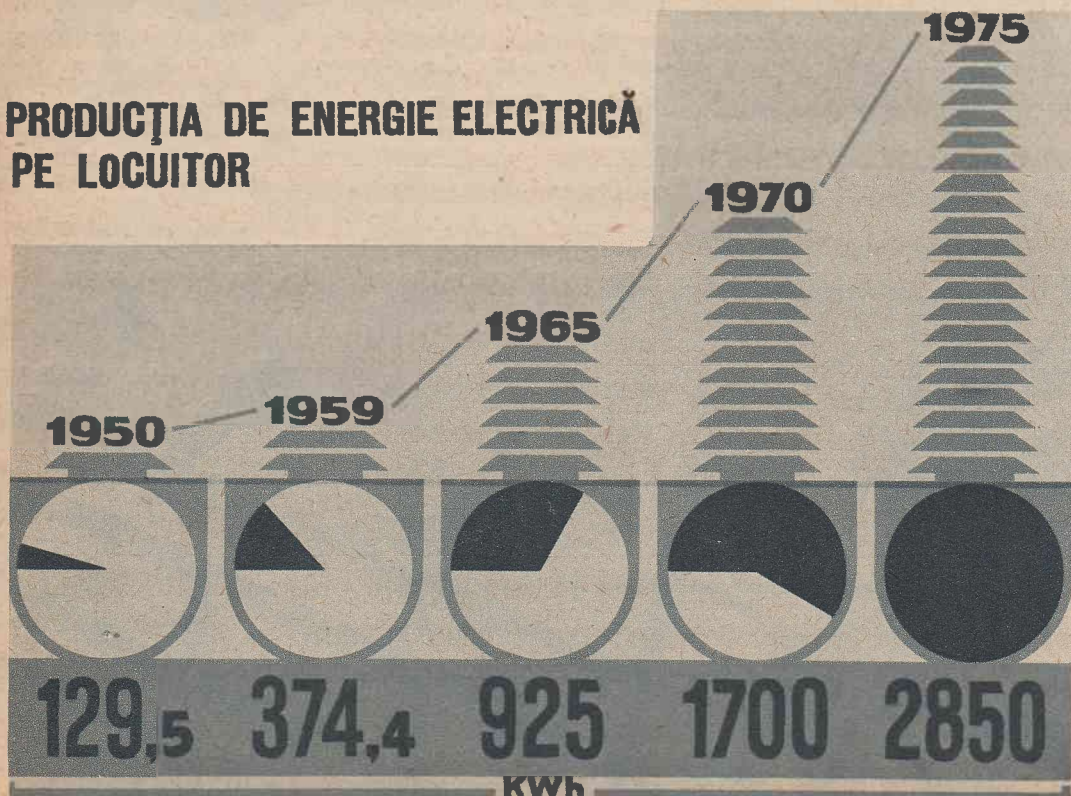
Ce înseamnă acest fluviu uriaș de energie? Uriaș de vreme ce operăm numai cu milioane și miliarde!

Directivele ne dau răspuns și la aceasta. Pe cap de locuitor cantitatea de energie electrică produsă va crește de la 925 kWh în 1965 la 1.700 în 1970

La nodul hidroenergetic „Gheorghe Gheorghiu-Dej” de pe Argeș constructorii sînt în întrecere cu timpul. Majoritatea lucrărilor prevăzute să fie terminate la finele anului vor fi gata în octombrie. În felul acesta se scurtează și termenii intrării în funcțiune a primului agregat al centralei electrice. Aici fiecare jumătate de litru de apă reținută dincolo de baraj va dezvolta o putere de un kilowatt.

PRODUCȚIA DE ENERGIE ELECTRICĂ PE LOCUITOR

și la 2.850 kWh în 1975. Pînă în 1972-1973 efectiv fiecare locuitor al țării se va putea folosi de acești kilowați deoarece va fi terminată și electrificarea rurală. Iar aceasta nu înseamnă numai lumină sau articole electrocasnice în locuințele țăranilor, ci și schimbări calitative în producția agricolă — cîncitori, aparate de muls, mașini de tocat, instalații de irigat acționate electric.

PUȚINĂ DESCIFRARE: COMPARAȚII, UNITĂȚI DE MĂSURĂ

Nu toți știu însă ce înseamnă miile, milioanele și miliarele amintite mai sus. Să ne întoarcem la unitățile de măsură și mai ales la conținutul lor.

Orice muncă se efectuează cu cheltuielă de energie, care poate să apară sub forme diferite și poate trece dintr-o formă într-alta. De pildă căldura și lucrul mecanic pot fi transformate în energie electrică, și invers. Ridicînd o greutate de un kilogram la înălțimea de 1 metru am efectuat un lucru mecanic de 1 kilogrammetru. Pentru nevoile practicii se folosește o unitate mai mare, „calul-putere” sau CP. Un CP este egal cu 75 de kilogrammetri, iar un kW este o putere suficientă pentru a ridica o greutate de 102 kg la înălțimea de 1 m într-o secundă.

Se spune că primul care a introdus „calul-putere” ca unitate de măsură a fost inventatorul englez Watt, care s-a angajat să construiască o mașină cu abur a cărei putere să fie egală cu aceea a unui cal. Însă foarte rar poate fi înțeles calul care să fie în stare să desfășoare, fie și pen-

ECONOMIA ENERGETICĂ ȘI UNELE PROBLEME ALE CERCETĂRII

de acad. prof. Remus RĂDULEȚ
directorul Institutului de ener-
getică al Academiei R. P. Române

Alături de proiectul de Direc-
tive ale Congresului al IV-lea al
P.M.R. cu privire la dezvoltarea
economiei naționale în perioada
1966-1970, proiectul de Directive
cu privire la valorificarea surse-
lor energetice și electrificarea țării
în perioada 1966-1975 reprezintă
un document de excepțională în-
semnătate pentru întregul popor,
în opera de construcție socialistă.
Dacă, din punctul de vedere
energetic, actualul șesenal a în-
semnat depășirea nivelului mediu

mondial în producția anuală de
energie primară pe locuitor, cinci-
nalul 1966-1970 constituie faza
în care vom depăși — pentru
prima oară în istoria țării — nive-
lul mediu mondial și în producția
anuală de energie electrică pe lo-
cuitar, deci reprezintă etapa așe-
zării noastre mai temeinice printre
țările industriale ale lumii.

Sporirea considerabilă a produc-
ției și consumului de energie pri-
mară prevăzută în proiectul de
Directive urmează să fie obținută
cu economisirea rezervelor noastre
de țiței și gaze. Ea se va baza deci
în principal pe sporirea masivă a
producției de cărbuni și în spe-
cial de ligniți, pe mărirea substan-
țială a ponderii energiei hidrau-
lice în bilanțul energetic, precum
și pe intervenția energiei nucleare,
combustibilii fluizi urmînd să fie
folosiți în măsură crescîndă ca
materie primă în industria chimică.
Traducerea în viață a tuturor ace-
stor prevederi — sarcină de onoare
pentru toți cei ce muncesc în ra-
murile respective — ridică proble-
me complexe pe linie nu numai

de producție, ci și de cercetare.

Planificarea unui bilanț cu re-
partiție optimă a fluxurilor pe
diferitele lanțuri energetice dintre
sursele de energie primară și con-
sumator, bunăoară, cere respecta-
rea unor foarte numeroase condiții,
impuse de conservativitatea
energiciei, de particularitățile trans-
portului purtătorilor de energie, ca
și de relațiile dintre parametri
centralelor și ai consumului. De
aceia, programarea pe calculatoare
aritmice, care rezultă din nevoia
verificării metodicilor utilizate, re-
clamă o aparatură electronică de
mare capacitate, de care nu dis-
punem încă în țară. Optimizările
aducînd însă economii considera-
bile, procurarea de calculatoare cu
performanțele și specializarea ne-
cesară nu ar facilita numai veri-
ficarea experimentală a rezultate-
lor cercetărilor, ci ar avea și o
mare utilitate economică.

De asemenea creșterea conside-
rabilă, în bilanțul de energie, a
ponderii cărbunilor — deci și a
ligniților, care constituie principala
noastră rezervă — impune intensi-

ficarea cercetărilor în domeniul fo-
losirii lor energetice optime, în
condițiile specifice țării noastre.

La rîndul ei, dezvoltarea siste-
mului energetic național unic în mă-
sura prevăzută pentru următorii
zece ani, utilarea lui cu agregate
energetice de puteri foarte mari,
extinderea liniilor de transport de
energie, de 220 și 400 kV, ca și
nevoia de a mări siguranța de
funcționare a sistemului, impun
desfășurarea pe un front larg a
cercetărilor de electroenergetică și
electrotehnică. Mai trebuie relevat
faptul că electrificarea nu numai
permite, ci și implică lărgirea
cîmpului de folosire a energiei e-
lectrice — și, în legătură cu aceasta,
apare necesară extinderea cercetări-
lor în sectorul aplicațiilor electro-
chimice industriale, electrometalur-
gice și electrotehnologice.

Acestea sînt doar cîteva din
multiplele probleme și direcții de
cercetare pe care le impune dez-
voltarea bazei energetice și elec-
trificarea țării în viitorii zece ani,
menite să aducă o nouă și însem-
nată contribuție la înflorirea pa-
trii noastre.

trii scurt timp, o astfel de putere. În medie
puterea sa este de vreo trei ori mai mică.

Să lăsăm însă calul. Și omul face uneori
muncă fizică grea. Iar un kilowatt instalat ar
egala munca a opt oameni. Aceasta înseamnă
pentru noi, la ordinul celor 10.000.000 de ki-
lowați ce se vor instala, un adaos de optzeci de
milioane brațe de muncă! Fiecare motor acționat
electric, fiecare fabrică nouă va da de lucru
la mii și mii de oameni calificați, capabili să
folosească puterea electricității pentru a produce
tot felul de bunuri.

Cu un singur kWh putem să extragem și să
scoatem la suprafață 75 kg de cărbune sau să
laminăm 50 kg de metal, ori să confecționăm
două perechi de încălțăminte; un kWh este sufi-
cient pentru prepararea a 90 kg pîine, mulsul a
45 de vaci, călcatul a 40 de cămăși etc., etc.

DE CE TOCMAI ELECTRICITATEA?

Rolul extraordinar pe care-l joacă electricitatea
în viața modernă se datorează și unui șir de
calități tehnice ale acesteia. Astfel, energia elec-

trică poate fi transportată la mari distanțe mult
mai ușor decît orice alt fel de energie. Cu patru,
cinci sau șase decenii în urmă (muncitorii mai
bătrîni, pensionari azi, își amintesc de acel timp)
energia se transporta, de regulă, în cadrul în-
treprinderii, sub formă de mișcare mecanică. De
la mașina cu aburi un ax străbătea pereții fab-
ricii, iar de la acesta, prin curele de transmisie,
energia se transmitea la mașinile-unelte. Închipui-
ți-vă numai hățîșul de curele și axe! Azi energia
produsă într-un loc poate fi folosită la zeci și sute
de km depărtare. Motoarele unor uzine din Ga-
lați sau Brăila primesc acum, prin intermediul
liniilor de înaltă tensiune, curent electric de la
hidrocentralele de pe Bistrița sau de la Centra-
la termoelectrică din Borzești.

Nu numai atât. Energia electrică se caracte-
rizează printr-o mare divizibilitate și o mare
concentrare a producției. Dintr-un fluviu gigan-
tic de energie electrică, prin intermediul unor
dispozitive relativ simple, pot fi separate șuvi-
țele necesare pentru alimentarea unor lămpi-in-
dicatoare sau a unor motoare electrice. Iar spre
acestea curentul se scurge prin conductori izo-
lați și ascunși în pereți sau sub dușumele.

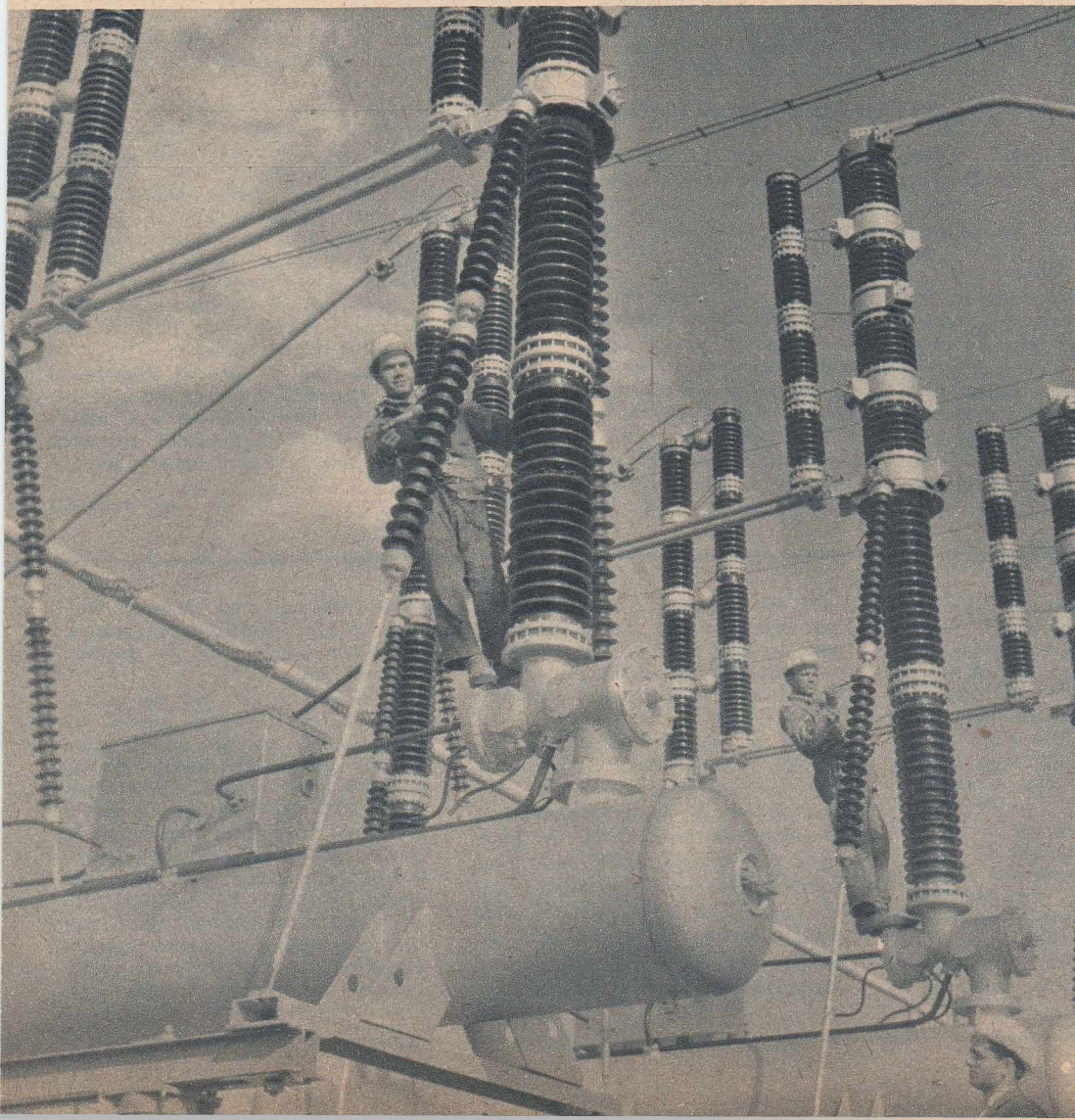
Energia electrică mai are calitatea de a se
transforma ușor în alte feluri de energie — me-
canică, termică, luminoasă, radiantă, chimică.
Ea ne permite să efectuăm un șir de procese
tehnologice care nu pot fi împlinite în nici un
alt fel. Galvanoplastia, galvanostegia, obținerea
de metale cu o puritate de cel mai înalt grad,
metalurgia aluminiului, automatizarea în toate
domeniile, aplicațiile electrofizioterapeutice, cine-
matograful, televiziunea, radioul, telefonul, tele-
graful... toate sînt de neconceput fără existența
energiciei electrice. Tot ce înseamnă viață modernă
este legat într-un fel sau altul de electricitate.

„CONSERVE DE SOARE“

Pentru a produce uriașe cantități de electri-
citate sînt necesare și resurse corespunzătoare de
energie primară — cărbuni, țiței, gaze, cursuri
de apă. Țara noastră dispune de ele. Dar parti-
dul arată că în energetică trebuie folosite
mai rațional resursele existente, punîndu-se un
accent deosebit pe valorificarea cărbunilor și
energiciei apelor. Din acest motiv va spori de
peste trei ori extracția de cărbune și de mai
bine de unsprezece ori valorificarea res-
urselor hidrolice. Și încă un fapt semnificativ:
va începe folosirea în scopuri energetice și de
termoficare a energiciei nucleare. S-ar putea pune
întrebarea, de ce această preferință pentru căr-
bune și puterea apelor?

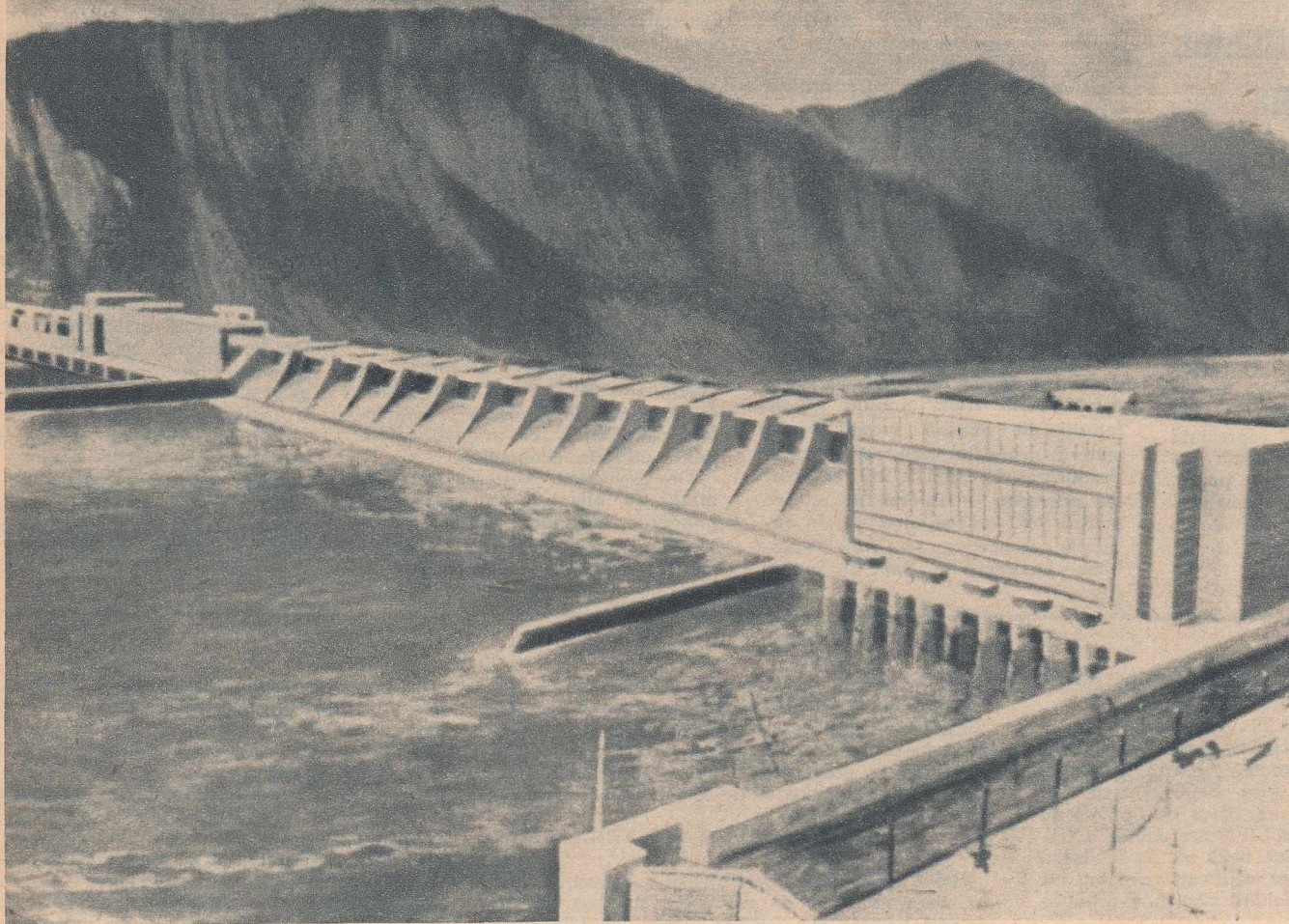
Azi, cînd petrochimia noastră în plină și
rapidă dezvoltare permite să scoatem o mie și
una de produse din țiței și gaze petroliere

Una din modernele stații de transformare de 220 kV funcționează la Slatina.

AI. PLĂIEȘU

(Continuare în pag. 8)

Puternicul sistem hidroenergetic de la Porțile de Fier va avea pe partea românească o putere instalată de peste 1.000.000 kW și tot pe atât pe partea iugoslavă.

spunind valoarea lor de zeci și sute de ori, folosirea acestui combustibil în focarele cazanelor de aburi ar fi echivalentă cu arderea ciorapilor, tricotajelor și stofelor din fire sintetice, a obiectelor din mase plastice și a multor altor produse. Deci e preferabil să utilizăm cărbunii și să continuăm politica de economisire a rezervelor de țiței și gaze în vederea folosirii lor, pe o perioadă de timp cât mai îndelungată, ca materie primă în industria chimică și în scopuri tehnologice.

Ce sînt cărbunii? Energie solară concentrată. Asimilația clorofiliană, fotosinteza — al cărui rezultat este creșterea și dezvoltarea plantelor — nu se poate realiza decît sub acțiunea soarelui. Iar pădurile din ere de mult apuse, ajunse, în urma unor cataclisme, la zeci și sute de metri adîncime în scoarța pămîntului s-au carbonizat și păstrat ca adevărate conserve de soare pe care le utilizăm astăzi pentru obținerea energiei. Tot prin intermediul soarelui ne devine accesibilă energia apelor. Soarele ridică deasupra uscatului uriașe cantități de apă provenite de pe suprafața mării și oceanelor, care cad apoi sub formă de ploaie din care iau naștere râurile și flu-

viile. Așezînd baraje în calea apelor și turbine hidroelectrice putem capta o bună parte din energia lor. Deci, un avantaj în plus. Scoaterea cărbunilor implică cheltuieli, pe cînd apa necesară hidrocentralelor o „pompează“ uscatului, fără nici o plată, soarele, norii, vînturile și ploile.

CENTRALE MARI, UNITĂȚI MARI

Proiectul Directivei prevede construirea unor centrale puternice și dotarea lor cu agregate la nivelul tehnicii mondiale. Mai sus arătăm că kilowații de azi sînt mai „tari“. Nu numai atît: „consumă“ și mai puțin. Astfel, în ultimii zece ani consumurile specifice au scăzut cu mai mult de 36 la sută. Deci cantitatea de energie ce se realiza din arderea unei tone de cărbune se obține azi cu 740 kg, iar miine, în unitățile mari amplasate în apropierea exploatărilor, se va ajunge la un consum și mai mic. Termocentrala de la Craiova va fi amplificată pînă în 1969 la o putere de 1 milion kW și se vor construi încă două centrale ce vor funcționa pe bază de cărbuni extrași din Oltenia și Valea Jiului. Va fi pusă la

treabă și Dunărea, prin nodul hidroenergetic de la Porțile de Fier. Peste 1 milion kW va fi puterea instalată pe partea românească și tot atît pe partea iugoslavă. Impreună cu R. P. Bulgaria se lucrează la elaborarea proiectelor pentru o hidrocentrală pe Dunăre, la Islaz.

Vor fi puse la treabă și un șir de râuri ce coboară din Munții Carpați — Lotru, Sebeș, Someș, Siret, Olt, Criș. În anul viitor va intra parțial în funcțiune hidrocentrala „Gheorghe Gheorghiu-Dej“ de pe Argeș. Diferența de nivel realizată aici pentru ca apa să producă energie cît mai multă se datorează amplasării centralei la mai bine de 120 m sub pămînt. La aceasta se adaugă și diferența de nivel de la sol și pînă la priza de apă de dincolo de baraj care face ca fiecare jumătate de litru de apă să dezvolte o putere de un kilowatt.

Amenajarea cursurilor de apă și construirea de hidrocentrale înseamnă totodată terenuri irigate în agricultură, alimentarea cu apă industrială și potabilă, amenajări piscicole, scoaterea unor terenuri de sub pericolul inundațiilor.

AI. PLĂIEȘU

LUMINILE SATULUI

În peisajul nocturn al țării au prins contururi nu numai obiectivele industriale luminate noaptea, ci și nenumăratele șiraguri de lumini ale satelor electrificate. Sînt azi 7.000. Iar numărul lor crește mereu. Numai pentru acest an s-a prevăzut electrificarea a o mie de localități rurale. Sînt regiuni — Banat, Dobrogea — unde electrificarea rurală este în linii mari încheiată. Sînt avansate, în ce privește electrificarea rurală, regiunile Brașov, București, Hunedoara, Galați, Ploiești. În satele electrificate locuiesc aproape două treimi din populația rurală. În ritm susținut, lumina electrică este adusă și în

case, iar o dată cu ea — nu numai becul electric, dar și diferitele articole electrotehnice de uz casnic — radioul și fierul electric de călcat. Treptat electricitatea pătrunde și în producția agricolă.

Poți să compari acest ritm cu nivelul „realizărilor“ din anul 1938? Mai puțin de 500 sate electrificate (și acestea în preajma orașelor), cu circa 2.000 de abonați. Firește că aceștia erau doar notabilitățile satului de atunci. Azi în fiecare sat electrificat, imediat după plecarea liniilor care au montat rețeaua, zeci și sute de gospodari își introduc lumina în case.

Circa 4.000 km rețea de joasă tensiune pentru distribuția curentului pe ulițele satelor vor fi montate în acest an.

A apărut și o profesie nouă, aceea de electrician al satului. Aproape nouă sute de mii de gospodării individuale aveau lumină electrică la 1 ianuarie al acestui an. Cu 14-15 mii sporește numărul abonaților în fiecare lună. Pînă la finele cîincinalului aproximativ 80 la sută din satele țării vor avea lumină electrică. Iar în 1972-1973 — se arată în proiectul de Directive cu privire la dezvoltarea energetică — va fi încheiată în întregime electrificarea rurală.

ACT DE CULTURĂ

de acad. Victor EFTIMIU

În proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al partidului, un important capitol a fost consacrat promovării culturii, începând cu noi construcții de așezăminte destinate învățământului, cluburi pe lângă întreprinderi, cinematografe, săli de spectacole, concerte și întruniri, care vor fi alăturate principalelor centre industriale.

În felul acesta, muncitorii vor avea la îndemână și mai multe ateliere spirituale, în care se vor putea recrea, îmbogățindu-și sufletul, dărându-i fericele de care avem nevoie fiecare ca să ne înfrumusețăm viața, după ce-am cunoscut mulțumirea datoriei împlinite, piătindu-ne tributul muncii cotidiene.

Această sporire a activității culturale enunțată în proiectul de Directive nu se oprește aici. N-a fost neglijată nici o manifestare menită să sporească domeniile culturii. S-a făcut locul cuvenit și emisiunilor radiofonice,

care vor deveni mai numeroase, consacându-li-se ore suplimentare. Tot așa, televiziunea va fi perfecționată, orele de program vor fi înmulțite. Această artă nouă, televiziunea, care a făcut progrese atât de uriașe în ultimii ani, se bucură de favoarea publicului, dându-i satisfacții atât vizuale cât și auditive; ea nu-l obligă să-și părăsească domiciliul, adună pe membrii aceleiași familii, pe prieteni, pe vecini în jurul aceluiși focar de informații, care este ecranul luminos al cutiei magice și pe care se perindă fantasmagoric reprezentații teatrale, conferințe, muzică, sport, în alte condiții decât cele pe care le-au apucat bunicii noștri, adunați în jurul vetrei să asculte poveștile cu feți-frumoși, cu zâne și cu zmei, dăruite zeilor de generații de bogatul folclor al țării.

Ceea ce adăuga imaginația copiilor, a fetelor și a flăcăilor adunați în jurul vetrei sau la gura sobei la hasmele bătrânilor, sporește înmăit, astăzi, prin puterea electricității și a sunetului că-

lător, ecranul magic pe care se proiectează realitățile fantastice ale întregului glob, vizuini de țări, insule, oameni, animale, păsări, plante și flori exotice, păduri seculare, peisaje de toate formele și de toate culorile.

Sportivul își regăsește lumea lui de încordare, luptă și armonie gimnastică, iar cetățeanul dornic de noutățile ultimelor ore le va culege din glasul crainicilor care le-au primit și ei pe căile vrăjite ale văzduhului, cu câteva minute mai înainte.

Va crește puterea cinematografiei. Pe această bază studiourile noastre vor trebui să înregistreze noi succese, elaborând filme tot mai valoroase din punct de vedere artistic. Atelierele de la Buftea sînt socotite printre cele mai spațioase și mai moderne din lume, iar capacitatea lor de producție, chibzuit gospodărită, ar putea să dea anual un număr mult mai mare de pelicule însuflețite.

Filmul, radiodifuziunea, televiziunea, puse la îndemina tuturor, au gonit uritul, pustietatea, monotonia satelor și a micilor târguri, unde viața oamenilor părea un exil și-l gonea în centrele mai importante, cu mai multe distracții. Astăzi ei văd aceleași filme, ascultă aceleași emisiuni radiofonice

ca și cetățeanul din metropolă sau din capitalele de regiuni.

Marea prietenă a omului, cartea, care se trage azi în milioane de exemplare, va cunoaște tiraje și mai ample. O mare nevoite de lectură se manifestă în toate unghiurile țării.

Toată lumea citește, fiecare după preocupările și specialitatea sa și, mai toți, literatură bună, distractivă și instructivă, producțiile scriitorilor autohtoni, traduceri din ce în ce mai valoroase ale capodoperelor străine, clasice sau contemporane. Scriitorii într-o înflăcărare avută de curînd și-au exprimat entuziasmul față de proiectul de Directive și și-au luat angajamentul de-a înfăptui opere tot mai inspirate din realitățile socialiste, opere scrise cât mai meșteșugit și cu un conținut progresist plin de viață.

Cum nu le-a cerut nimănui să-și limiteze orizonturile artistice, vor avea toată libertatea să-și aleagă subiectele din lumea înconjurătoare, din istorie, din legendă, din călătoriile în spațiu și în timp, din tot ce poate fi interesant și folositor maselor de cititori.

Sub aceste favorabile auspicii se pregătește în așteptarea și în încrederea generală al patrulea Congres al Partidului Muncitoresc Român.

LA DRUM!

PRIN POIENILE DIN RARĂU-GIUMALĂU

Doi frați siamezi — născuți din frământări telurice — așa sînt Rarăul și Giumalăul, strîns uniți între panglicile argintii ale apelor Moldovei către miazănoapte și Bistrița cea zglobie către apus și miazăzi. Locul de

trecere de pe un masiv pe celălalt este o șa la 1.308 m altitudine, pe care turistul o va găsi însemnată pe hartă cu numele de trecătoare Fundul Colbului, căci la sud de această șa ia ființă pîrul Colbului ce-și dăruiește apele

Bistriței acolo unde aceasta face strînsa buclă de la Cotul Căpriței.

Deși atât de apropiați, cei doi masivi au — datorită structurii lor — trăsături ce diferă mult. Rarăul, construit din conglomerate și cal-

care, are pereți abrupti, fețe stîncose, turnuri care țîșnesc parcă spre înaltul cerului ca Pietrele Doamnei (1.648 m) sau Piatra Zimbrului (1.625 m). În structura Giumalăului se află roci cristaline și înfățișarea sa este caracterizată de forme de relief domoale, rotunjite. Piscurile sale, însă, se înalță destul de semețe, avînd mari diferențe de nivel față de poalele lor.

Prezența citorva nivele de eroziune a îmbogățit peisajul celor doi masivi, dar mai ales pe cel al Giumalăului, cu o serie de poieni, smălțuite cu tot felul de flori de munte, îndeosebi cu garofițe, clopoței și gențiane.

Chiar în urcușul de la Cîmpulung Moldovenesc la cabana Rarău turistul va face cunoștință cu Poiana Sihăstriei care, în ciuda numelui, nu-i de loc pustie. Aici se înfrînesc cele trei drumuri care duc din Cîmpulung la cabana Rarău: a) marcaj punct roșu, care pleacă din stația Cîmpulung (este un drum accesibil și automobilelor); b) marcaj triunghi galben și c) marcaj triunghi albastru, ambele cu plecare din oraș, prin str. Pictor Grigorescu.

Un adevărat „traseu al poienilor“ este cel ce leagă cabana Rarău de orașul Vatra Dornei (marcaj bandă roșie). Este un traseu mult mai lung. Dacă din Cîmpulung la cabană se fac 4-5 ore, de la cabană la Vatra Dornei avem nevoie de 10-11 ore. În aceste condiții este nimerit să recurgem la un cort ușor. Drumul nu este, însă, dificil, iar poienile pe care le străbate îmbie la popasuri odihnitoare. Începem prin a coborî în șaua Fundul Colbului, apoi urcăm prin pă-

ture pînă la obîrșia Izvorului Giumalău, iar mai departe prin jnepenișuri pînă la platforma Vîrfului Giumalău (1.857 m). De aici, un coborîș repezit ne îndreaptă spre Poiana Ciungi și în continuare, pe o potecă furșată prin pădure, trecem prin poienile Ticșenilor și Pentenilor, putem face un popas la stîna din Poiana Obcina Mică și, pe valea pîrului Chilia, coborim pînă la apa Bistriței în fața combinatului forestier de lângă Vatra Dornei.

Un alt traseu al poienilor se poate realiza pornind din comuna Valea Putnei (pe marcaj triunghi roșu) pe un drum carosabil (9 km) ce ne duce pînă la Poiana Ițcani, înconjurată de o frumoasă pădure. Din Poiana Ițcani, pe marcaj bandă galbenă, urcăm o potecă de culme care străbate Poiana lui Alexa și ajunge în Poiana Ciungi, de unde ne putem îndrepta fie spre cabana Rarău, fie spre Vatra Dornei (pe marcaj bandă roșie).

Încotro este mai interesant? Lăsăm la alegerea turistului. De la cabana Rarău el are posibilitatea să se îndrepte, pe marcaj triunghi roșu, spre unul din impunătoare monumente ale naturii: codrul secular de la Slătioara; dar pînă acolo va admira mai întîi perspective largi spre munții din jur și obcinele bucovinene.

Iar de va voi să coboare la Vatra Dornei, turistul se va putea îndrepta de-a lungul văii Bistriței pînă la lacul de acumulare de la Bicaz și spre împrejurimile sale atât de atrăgătoare — Ceahlăul, Cheile Bicazului ș.a.

S. BONIFACIU

„Și cabana Rarău este situată într-o poiană largă, mărginită de răcoroase păduri.“

SINTEȚI PENTRU MOBILA MODERNĂ? (II)

Din nou discutăm despre mobilă.

Tema continuă să fie actuală și să rețină atenția cititorilor. Dovadă sînt scrisorile sosite la redacție pe marginea anchetei noastre: „Sinteți pentru mobila modernă?”

Într-una din aceste scrisori, tovarășa Iuliana Elenescu din București remarcă, pe bună dreptate, că ar fi cazul să dăm și cumpărătorilor cuvîntul. La urma urmei, lor le este destinată mobila.

— RECOMANDAȚI-MI
CEVA NOU...

— ALEGEȚI-VĂ SINGURĂ!

Pe gospodina Florica Agapie am întîlnit-o în magazinul de mobilă din Bacău.

— Ce doriți să vă cumpărați?

— O bibliotecă, dar nu prea am de unde alege. „Crizantema” nu-mi place, e prea masivă. Am auzit că există și biblioteci din elemente combinabile. Cînd oare o să ajungă și pe la noi?

— Despre garniturile existente ce părere aveți?

— Nu prea se potrivesc cu apartamentele noastre. La Fabrica de mobilă din Codlea am văzut cîteva piese foarte reușite, cu gabarit mai mic și funcțiuni multiple. Am desenat cîteva modele în speranța că oferindu-le industriei noastre locale va produce și ea tipuri mai moderne, adică mai potrivite locuințelor noi.

I-am mulțumit tovarășei Agapie pentru răspuns și m-am adresat unei tinere în uniformă școlii profesionale comerciale, care făcea practică în magazin.

— Vă rog să-mi recomandați o piesă de mobilă modernă.

— Alegeți-vă ce doriți. Doar de asta sînt expuse.

Totuși am insistat:

— Probabil dv. sinteți mai la curent cu noutățile.

Fata m-a privit mirată.

— Ce noutăți? Mobila-i mobilă.

— La școală nu vi s-a vorbit despre noua linie a mobilierului, despre noile materiale...?

— ?!

— Dar în magazine ce învățați?

— Să facem contracte!

PUNCTUL DE ATRACȚIE AL MAGAZINULUI

În București, la magazinul-expoziție din Calea Victoriei, nu lipsesc noutățile. Punctul de atracție îl constituie mai ales „Modul universal”, mobilă din elemente care se pot combina în diverse variante. Spicui din caietul de impresii:

„Am dori să apară cît mai curînd dormitorul «Modul universal». Ne place pentru că are o linie modernă”.

Tohan E.
tehnician — Electronica
„Mi-a plăcut mult garnitura «Modul universal» și-i aștept cu nerăbdare apariția”.

Nițescu Constantin
Ministerul Comerțului Exterior
„Îmi place foarte mult sufrageria «Modul universal”.

Dudescu Cornel
electrician — P.T.T.R.

De fapt nu-i vorba nici de dormitor, nici de sufragerie, ci de piese separate cărora le putem da destinațiile dorite.

Lista celor care își manifestă preferința pentru acest tip de mobilier este foarte lungă. Inginerul Alexandru Siraev de la IPROMET mi-a spus că vine aproape zilnic să întrebe cînd se va pune în vânzare.

— De doi ani, de cînd am primit casă nouă, și eu și soția așteptăm să apară o mobilă cu funcțiuni multiple, care să ocupe un spațiu cît mai redus. Nu-mi place să mă împiedic de lucrurile îngrămădite prin camere.

„Se vor produce tipuri variate de mobilă de calitate bună, care să satisfacă exigențele cumpărătorilor”.

(Din proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al P.M.R. cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966-1970).

Au cuvîntul cumpărătorii

Eugenia Pavel, tehniciană igienistă, și-a cumpărat mai demult mobilă.

— Sinteți mulțumită de ea?

— Da, deoarece mobila mea are linii simple, e luminoasă și ușor de întreținut.

— Cîte încăperi are apartamentul dv.?

— Trei: camera de zi, dormitorul și camera copiilor. Căutăm tocmai pentru ei divanuri de colț sau paturi suprapuse...

...Am întîlnit în magazinul din Calea Victoriei oameni cu diverse profesii și diferite gusturi, dar toți, fără excepție, înclinau spre mobila cu linie modernă, apreciîndu-i calitățile funcționale,

simplitatea, coloritul optimist, gabaritele reduse.

Fără îndoială, ei au fost influențați de expozițiile văzute, de reviste, planșe și chiar de explicațiile verbale date cu amabilitate și fără zgîrcenie de personalul magazinului care, într-adevăr, este la curent cu caracteristicile mobilei moderne.

ÎN VIRTUTEA OBIȘNUINȚEI

Orele 14. Timp nepotrivit pentru o întîlnire cu cumpărătorii. Stau în schimb de vorbă cu tovarășul Virgiliu Manoliu, responsabilul unității nr. 4 din bd. Muncii.

— Ce preferințe au clienții dv.?

— Greu de rezumat în câteva vorbe. Mai cu seamă că fiecare are preferințele lui. Unora le place camera „Ilva“, altora „Arieșul“.

— De ce nu aveți bucătăria „Modul“? Nu se vind?

— Ba s-au vîndut! Se vindе orice, numai să fie de bună calitate. D-ta, tovarășă, nu știi ce necazuri avem. Depozitul ne trimite marfa bătută în șipci. Nici nu vezi ce primești, parcă ai fi legat la ochi. Si te trezești cu

mobila zgîriată, lovită, cu vitrine fără geam. Ce să vă mai spun! Dacă am criticat depozitul de la Chitila, m-au luat șefii la zor. Dar eu susțin că marfa trebuie să fie dezambalată la depozit. Acolo au recepționeri, tîmplari... Nouă să ne fie trimisă în stare bună.

Mînuțele trec. Pe la orele 15 încep să sosească cumpărătorii. Frusina Simionescu, o femeie tînără, vine direct de la fabrică. Lucrează la întreprinderea de în-

— Nu avem decît cîteva fotografii expuse pe pereți.

Intr-adevăr, sint. Dar ce prezintă ele? Dormitorul „Măgura“ și alte tipuri învechite, care nici măcar nu se mai fabrică. Bună reclamă! Cu o astfel de reclamă nici nu ne mai mirăm de ce unii cumpărători preferă tipuri perimate de mobilă.

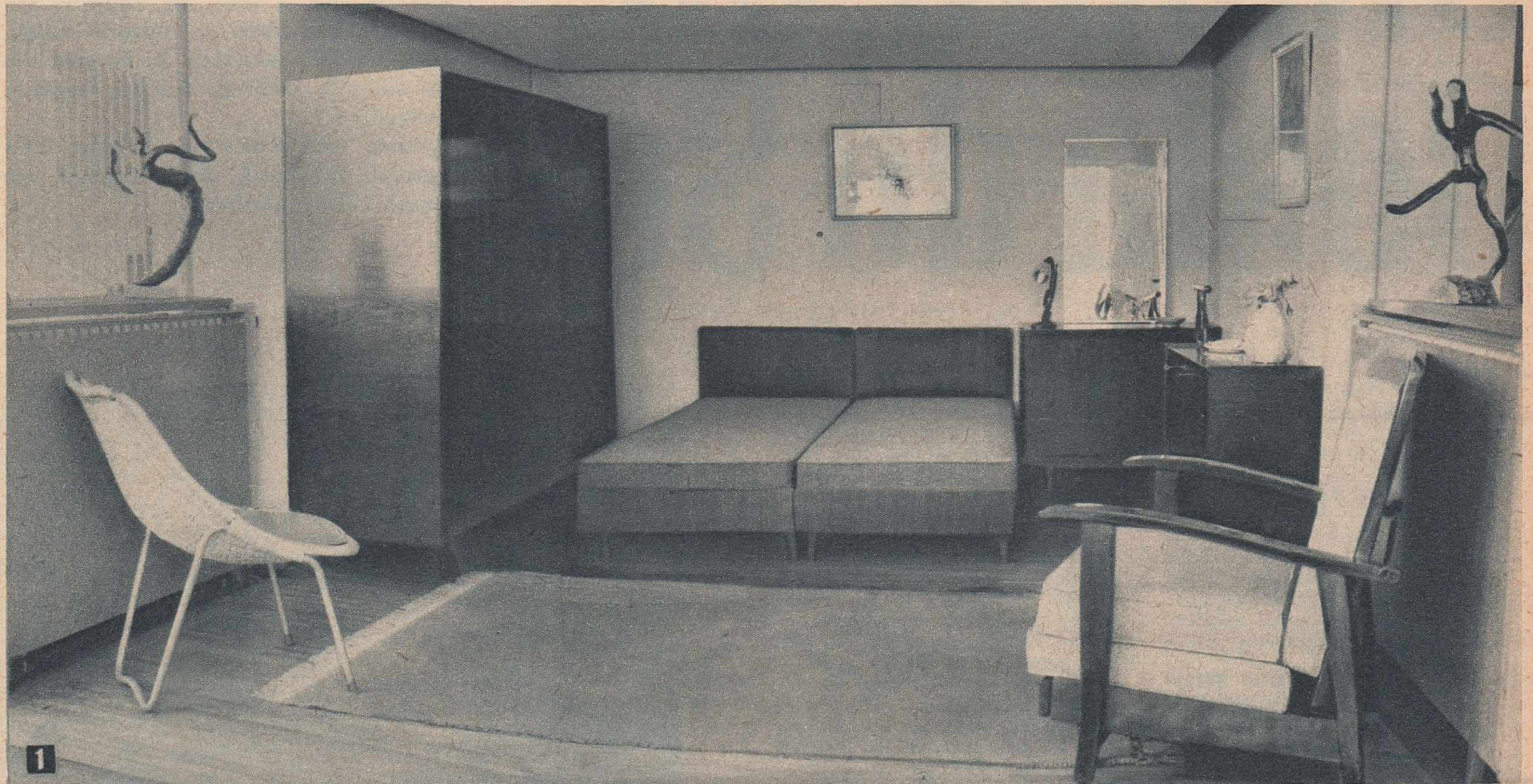
Pe bună dreptate remarcă tov. Iosif N. Suluțiu din Sibiu, într-o scrisoare trimisă redacției: „Introducerea liniei moderne în

elemente decorative trebuie să intervină pentru a da apartamentelor o notă de intimitate.

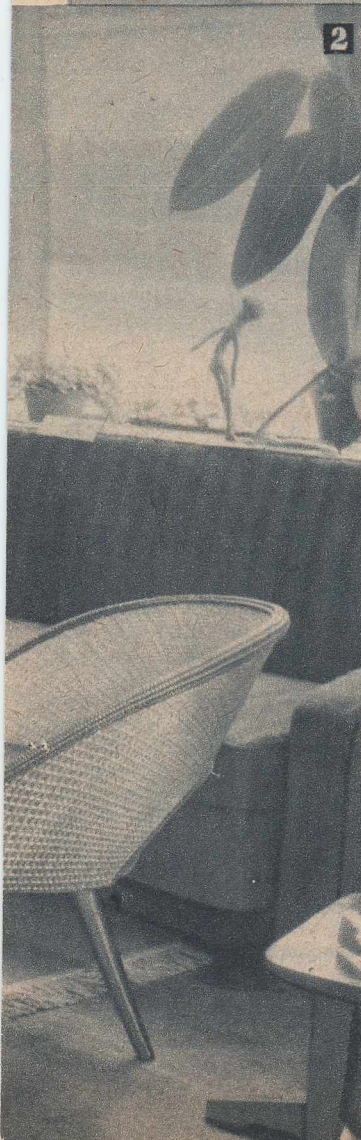
★

Există, după cum se vede, două categorii mari de cumpărători: unii mai bine informați asupra noutăților din industria mobilei, pe scară națională și mondială, și alții mai puțin la curent cu acestea.

Primii preferă mobilierul din elemente modulate, tapiseria cu materiale buretoase, culori des-

1

2

călțăminte „Progresul“.

Din convorbirea ei cu vînzătorul aflu că ar vrea să-și cumpere piese separate: un bufet, o vitrină, un recamier stil pe care va dormi fetița.

„De ce neapărat vitrină...?“, îmi trece prin minte întrebarea. O clipă ezit să i-o pun, dar în cele din urmă prind curaj.

— Dar se poate fără vitrină în sufragerie? — mă întrebă, la rîndul ei, Frusina Simionescu.

În virtutea tradiției, a obișnuinței, desigur, nu se poate. Dar de ce să fie obligatoriu, cînd ai două camere, s-o transformi pe una din ele în sufragerie? Îi explic acest lucru și interlocutoarea mea, treptat-treptat, începe să-mi dea dreptate. Pare să incline spre bibliotecă în loc de vitrină.

Îmi rotesc privirea prin magazin. Seamănă cu un depozit în care sint îngrămădite una într-alta diferite piese: dulapuri, biblioteci, recamiere, mese. Spațiul e mic și nu permite expunerea pe camere. Caut o revistă „Mobila“. Nu se găsește în acest magazin.

— Aveți pliante sau alte forme de reclamă? — îl întreb pe tov. Manoliu.

proiectarea și fabricarea mobilei și cucerirea de partea ei a cumpărătorilor se pot realiza prin îndrumarea lor spre această linie. De multe ori cumpărătorul nu știe exact ce vrea sau, mai bine-zis, cam ce anume s-ar potrivi pentru interiorul locuinței sale“.

EXISTĂ ÎNSĂ SURSE DE INFORMARE

Una dintre cele mai prețioase pare a fi revista „Mobila“. Întrucît se află la primele sale numere, ne-am interesat de impresia a produs în rîndurile cititorilor. Arhitecta Tatiana Corvin, de la Centrul de documentare pentru construcții, arhitectură și sistematizare, căreia i-am cerut părerea, ne-a spus următoarele:

— Primele numere sint foarte promițătoare, atît din punct de vedere tematic cît și grafic. Conținutul articolelor, interesant și variat, pledează convingător pentru mobilierul care, funcțional și estetic, ajută omului să trăiască mai ușor și mai frumos. Coloritul de bun-gust al elementelor decorative de interior este de asemenea educativ. Se mai pot aduce însă unele îmbunătățiri. Aș sugera să se renunțe la prezentarea interioarelor goale, ce-ți lasă cîteodată impresia că răsfoiești un catalog de prezentare.

— Am auzit pe unii cumpărători reproșînd mobilierului modern o anumită răceală.

— La dîșii m-am gîndit și eu. Cred că revista „Mobila“ i-ar putea ajuta să înțeleagă cu ce

chise; ceilalți cumpără ce găsesc sau mai bine-zis ce s-au obișnuit să vadă de ani de zile. Atunci cînd li se arată însă ceva mai frumos, mai practic, și ei optează pentru noi.

Cumpărătorul neorientat are nevoie de îndrumare, de ajutor în formarea gustului său. El poate fi influențat punîndu-i-se la îndemînă pliante, reviste, explicîndu-i-se avantajele soluțiilor constructive actuale și calitățile superioare ale noilor materiale. Tovarășul Virgiliu Manoliu — responsabilul magazinului de pe bd. Muncii nr: 90 — îmi spunea, printre altele, că unii clienți au avut rezerve față de canapeaua „Extensa“ numai fiindcă în locul ierbii de mare și al clasicelor arcuri are o saltea de cauciuc spongios așezată pe o rețea de chingi elastice. „Oare nu încălzește?“, întrebau ei. „Nu încălzește?“, se întreba în gînd și vînzătorul. De fapt, nu cunoștea nici el excelențele proprietăți ale acestui nou material.

O reclamă comercială activă, inteligentă, susținută ar influența enorm gustul și preferințele publicului. S-ar putea înființa și birouri de consultații (firește, contra cost), unde cei ce vor să-și echipeze locuința să se poată sfătui cu arhitecți de interioare asupra mobilei, covoarelor, perdelelor, lămpilor potrivite destinației fiecărei încăperi. Ar avea de cîștigat și industria, și comerțul, și cumpărătorii.

Anchetă realizată de
Eliabeta MORARU
Fotografiile de Traian PROSAN

1 Una din variantele de interior care se pot realiza cu „Modul universal“.

2 Fotoliile-scoică: linie modernă, simplitate, bun-gust.

Dincolo de Costa do Sol

Dincolo de Costa do Sol, cu 15 kilometri înainte de confluența cu oceanul, Tagul scaldă capitala cea mai apuseană a continentului european, Lisboa. La intrarea în oraș călătorul zărește de departe santinela Tagului, turnul Belem, sanctuarul trecutelor gloriei portugheze: de aici a ridicat ancora Vasco da Gama, navigatorul temerar, care a deschis Portugaliei drumurile mărilor, inaugurând totodată epoca cotropirilor coloniale.

TURNUL BELEM ȘI STILUL MANUELIAN

Turnul, de vârsta poemelor lui Camoëns — cinci secole — și-a păstrat intactă silueta impunătoare, crenelurile, donjonurile, balcoanele filigranate în piatră, care uneori amintesc decorația depărtatelor temple indiene. Turnul Belem domină mănăstirea *dos Jeronimos*, operă de mare valoare artistică, ridicată pe locul unde Henrique, infantele corăbier, așezase o simplă capelă. Când Vasco da Gama s-a întors din prima călătorie în Indii, regele Manuel I „cel Fericit” — pentru a glorifica marea cucerire și a cinste memoria infantului Henrique — a ridicat pe locul capelei magnifica rezidență a călugărilor jeronimi. Acesta a fost actul de naștere al unui nou stil, stilul „manuelian”, caracterizat prin monumentalitatea formelor arhitecturale și abundența

decorației. În cartea „A arte e a natureza em Portugal”, Romalho Ortigao scria: „Stilul manuelian nu reprezintă produsul nici unei școli, al nici unei concepții individuale a vreunui maestru; el constituie opera colectivă a poporului, a poporului muncitor portughez, în acel moment istoric când navigația, descoperirile geografice, comerțul de mărfuri și de idei, cultul pentru poezie, strălucirea artelor transformaseră Portugalia într-una din cele mai puternice țări de pe glob”.

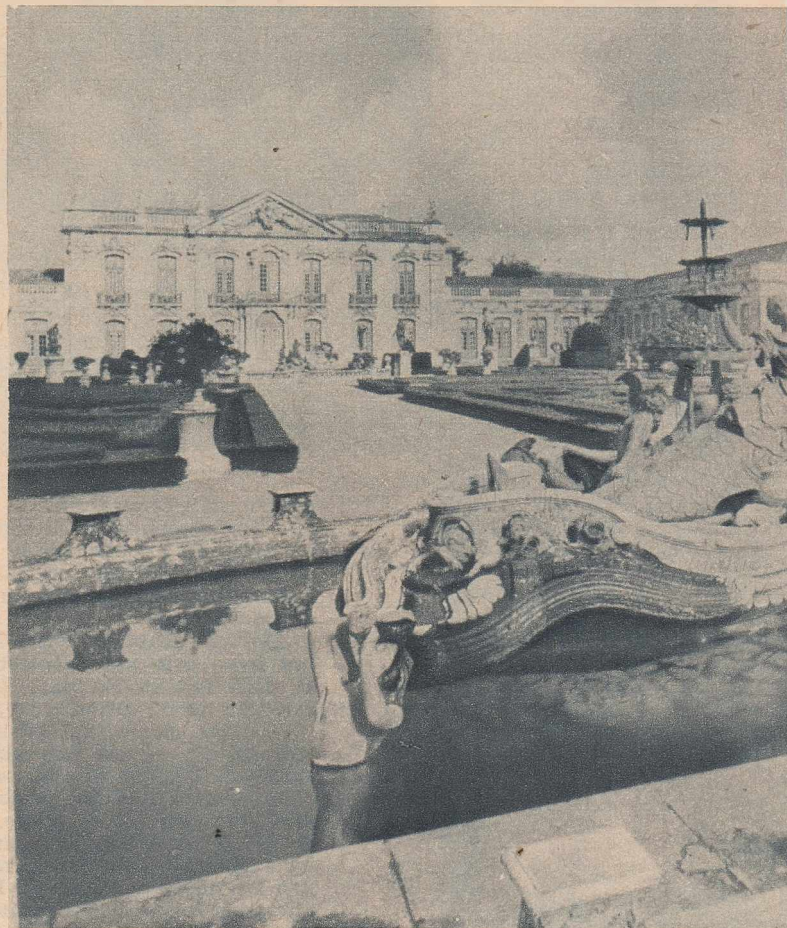
Cu imaginația înflăcărată de povestirile corăbierilor, artiștii au zămislit din piatră un univers fantastic și real totodată, un amestec ciudat de vegetație tropicală și acvatică, în care domină scoici gigantice, madrepori stranii, corali, fauna și flora oceanului, aceleași care i-au inspirat lui Camoëns cele mai frumoase din versurile sale.

PORTUL, DOCURILE, VARINAS

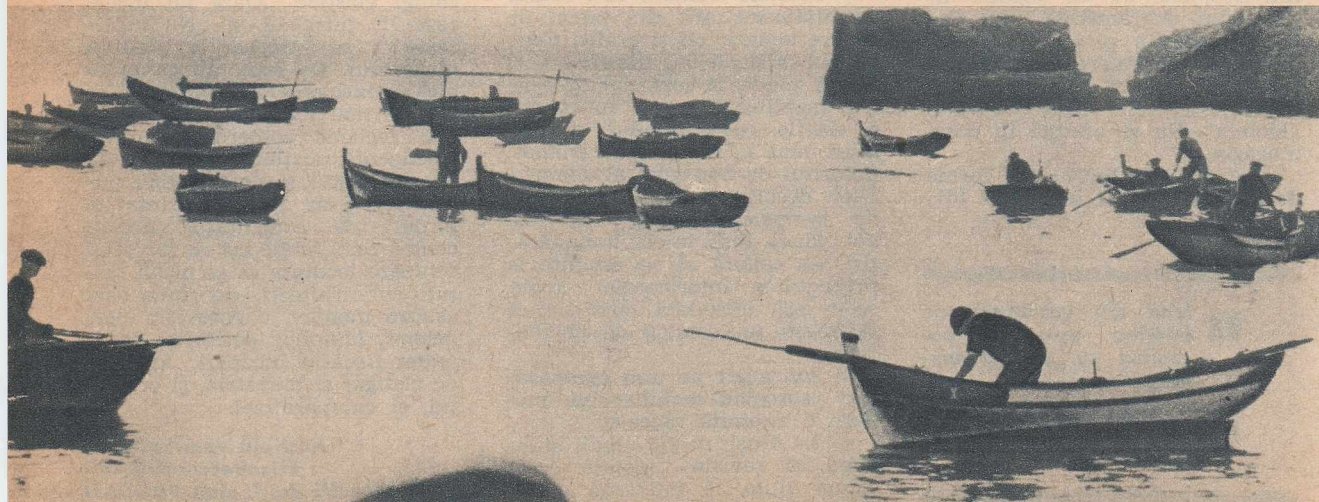
Îndată ce silueta turnului Belem începe să se estompeze, pe fluviu în jos se ivește portul. Docuri, cheiuri lungi de kilometri, antrepozite, silozuri. Sute de vapoare de mare tonaj, vase oceanice urcă apele Tagului. Docherii Lisabonei seamănă cu docherii din toate porturile mari ale lumii: aceleași chipuri arse de soare, colțuroase, aceleași brațe deprinse cu efortul. Sint însă cel mai prost plătiți: 20 de scuzi pentru

Acolo unde printr-un vast estuar Tagul pătrunde în Atlantic, șerpuieste Costa do Sol — riviera portugheză — țărm al soarelui și neîntreruptă explozie vegetală. Cascaia, Estoril, Caxias — stațiuni de vile îngropate într-un noian de verdeață, hoteluri somptuoase, cazinouri, peisaj scînteietor care vibrează în briza oceanului. Eden cu acces condiționat. La cluburile din Estoril fiecare membru plătește o taxă de 100.000 scuzi lunar. Pe terenurile de golf și tenis, pe iahturile din larg, pe nisipul plajei — monarhi exilați, nababi nordici, potentai ai finanței din toate colțurile lumii și, desigur, bogătași autohtoni.

Aceasta este poarta pe unde se intră în orașul întemeiat, după legendă, de viteazul Ulise: Lisabona.

Cu toate că pescarii fac parte din categoria privilegiată a celor care au de lucru aproape în permanență, sărăcia lor este greu de imaginat.

truda istovitoare a unei zile întregi, într-o țară în care o piine costă de la opt scuzi în sus, un kilogram de pește 25. Salariile muncitorilor portughezi sint de altfel cele mai scăzute de pe întregul continent european.

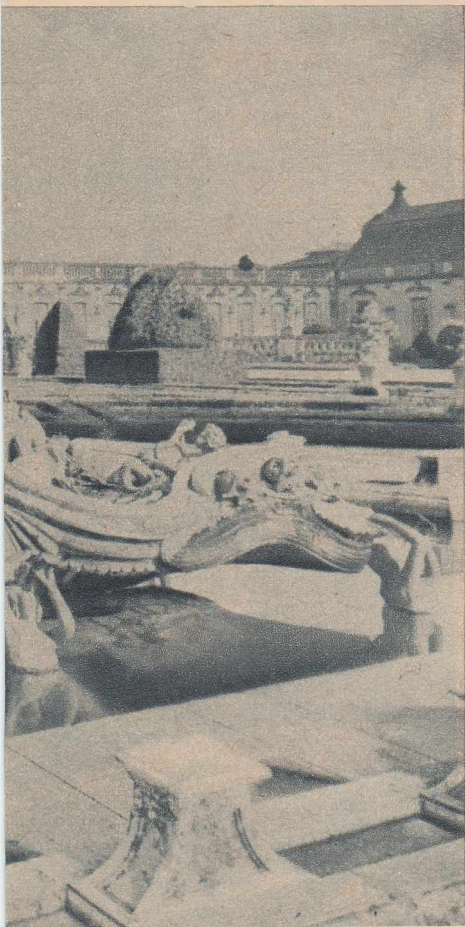
În zori, pe Tag urcă bărcile pescărești plecate în larg de cu noapte. Unele au încă pitoreștile vele latine atât de răspîndite odinioară în Mediterană. Când se reîntorc, pescarii sint întâmpinați la țărm de *varinas*, vînzătoare ambulante de pește. Desculțe, indiferent de vreme, cu fețele brune uscate de vîntul sărat, varinele din Lisabona sint nelipsite din forfota portului la ceasurile dimineții. Ziua de muncă a varinelor începe înainte de răsăritul soarelui, cînd sosesc bărcile din larg. Ele își încarcă cu pește coșurile rotunde, le pun pe cap și pornesc spre oraș cu pas legănat.

Pînă seara tîrziu varinele își strigă marfa cu voce cîntată, străbătînd străzile, piețele. Cel mai adesea însă pot fi înfîlnite în cartierele nevoiașe.

HAȘURATE PE HĂRȚILE TURISTICE

În aceste cartiere străzile sînt atît de înguste încît — la etajele superioare — pentru a strînge mîna vecinului de vizavi e de ajuns să te întinzi peste fereastră. La întretăierea străzilor, doi-trei copaci și, în umbra lor, o fintînă cu o bancă de piatră. Din loc în loc, masive porți medievale deschid curți interioare tixite de oameni. Aici trăiesc muncitori, varine, pescari, negustori ambulănți, mici funcționari, vagabonzi. Și trăiesc greu. Hrana devine pe zi ce trece mai scumpă. Toate bunurile de consum au fost în ultima vreme grevate de noua taxă de război, care merge pînă la 20%. Cercuiri economice portugheze au apreciat că jumătate din buge-

Palatul Queluz din capitala portugheză.

tul pe 1965 se cheltuiește pentru operațiile militare în coloniile din Africa și pentru întărirea forțelor de represiune în interior. Factura pentru menținerea „ordinii și a legii” în Africa se ridică la 430 milioane scuzi lunar. Un document recent publicat sublinia că trupele portugheze reprezintă cea mai mare armată străină din Africa. Urmările menținerii pe pozițiile anacronice ale dominației coloniale sînt dureros resimțite de poporul portughez, aflat într-o stare de înapoiere economică aproape feudală.

Cartiere hașurate pe hărțile turistice... Legile prevăd pedepse pînă la 8 ani închisoare pentru cei care apar desculți în centrul Lisabonei, pe străzile frecventate de turiști (în Lisabona sînt mai mulți desculți decît în orice capitală din lume). De aceea călătorul poate descoperi mizeria endemică a poporului portu-

ghez — oameni în zdrențe, cerșetori, tineri de douăzeci de ani care nu știu nici să se iscălească, șomeri, copii cu fețe famelice — numai în aceste ghetouri sociale.

Portugalia este țara cu cel mai scăzut nivel de trai din Europa și cu mortalitatea cea mai ridicată.

PRĂÇA DO COMERCIO

Din port, drumul cel mai scurt duce într-o piață vastă — Praça do Comercio, amestec bizar de reședință guvernamentală și bazar al Levantului. Negustorii se tocnesc cît îi ține gura la doi pași de palatele monumentale în care sînt instalate ministerele. În Praça do Comercio dau trei dintre arterele cele mai animate ale Lisabonei, pe care sînt situate marile magazine, sediile consiliilor de administrație ale întreprinderilor și băncilor.

În Portugalia, 6 din cele 26 de bănci dețin 80% din activele întregului sistem bancar al țării. În această țară se mai aplică formula anacronică a priorității rezervelor financiare asupra dezvoltării economice. Din pricina penuriei de capital industrial, Portugalia a fost rapid invadată de capitaluri străine. Îndeosebi englezii, care s-au deprins să considere Portugalia un „domeniul al coroanei”, au pus stăpînire printre altele pe serviciile publice din marile orașe și pe cea mai mare parte a industriei peștelui — principala industrie a Portugaliei. Împreună cu societățile belgiene, vest-germane și cu cea mai avută familie portugheză, Mello, societățile engleze au luat în antrepriză economia țării, speculînd specificul ei: mîină de lucru ieftină și abundentă a materiilor prime provenite din posesiunile acestei ultime puteri coloniale. Așa a luat naștere C.U.F., unul din cele mai mari trusturi ale economiei mondiale capitaliste. C.U.F. vizează exclusiv rentabilitatea și profitul. Sub imperiul unui asemenea regim economic, salariile scad și șomajul crește necontenit. În fiecare an, 37.000 de tineri portughezi emigrează în căutare de lucru. Iar în Lisabona, prin labirintul străduțelor din *bairro alto* — cartierul de sus — pot fi adesea înfîlniți așa-numiții *mocos de fretes*,

bărbați care poartă înfășurată în jurul umerilor o frînghie, semn că pot fi angajați pe loc, de oricine, pentru orice fel de muncă.

FORUMUL PORTUGHEZ ȘI TOURADA

Dacă Praça do Comercio reprezintă nucleul cartierului comercial, atunci piața lui don Pedro — Rossio — e centrul cartierului aristocratic. I se spune și „forumul portughez”, pe de o parte fiindcă a devenit locul de înfîlnire și promenadă al protipendadei, pe de altă parte pentru izbitoarea asemănare cu un for roman. De altfel, cercetătorii presupun că acolo s-ar fi aflat într-adevăr, în timpul Lusitaniei romane, o piață publică.

Piața este acoperită în întregime de un mozaic alb-negru care ondulează în valuri largi, ca un flux marin. Pe una din laturile pieței, în locul fostului palat al Inchiziției, se găsește teatrul donei Maria II, creat în 1856. Repertoriul teatrului cuprinde vovediluri anodine; de dramaturgie națională contemporană nici nu poate fi vorba. Un cunoscut om de teatru, aflat astăzi în detențiune, a încercat să prezinte piese de valoare din patrimoniul universal, dar autorizația i-a fost retrasă imediat. Cenzura, lipsa drepturilor elementare au dus la o stagnare deplină a vieții intelectuale. Oamenii de cultură, supuși unui regim de oprimare morală, sînt privați de cea mai elementară libertate de exprimare și amenințați în permanență de represiunile poliției politice, P.I.D.E.

Mulți intelectuali portughezi au luat calea exilului, iar cei care nu s-au expatriat sînt siliți să se refugieze în anonim. Doctorul Egas Moniz, omul care a adus Portugaliei singurul premiu Nobel, spunea cu puțin înaintea morții: „Mă simt exilat în propria mea patrie”.

Anul trecut peste o sută din cei mai cunoscuți scriitori, artiști, oameni de știință au fost arestați sub acuzația de propagandă împotriva regimului sau chiar fără această justificare formală. Printre ei se aflau scriitorii Urbano Tavares Rodrigues, Miguel Torga, Alves Redol, Alexandre Cabral, filozoful și dra-

Poliția — sprijin de seamă al dictaturii lui Salazar: un polițist la fiecare doi cetățeni, se spune în Portugalia.

maturgul Alberto Ferreira, arhitectul Carlos de Almeida, profesorul universitar Orlando Carvalho, fizicianul Mario Silva, numeroși juriști, medici, ingineri. Recent, agențiile de presă au anunțat că guvernul de la Lisabona a hotărît desființarea Societății scriitorilor portughezi pentru vina de a fi atribuit un premiu literar unui scriitor angolez.

Intellectualii portughezi au intrat în conflict deschis cu regimul salazarist.

În cartierele periferice, oamenii simpli organizează cercuri dramatice și reprezintă pe scene adesea improvizate mici piese pline de vervă populară și naïvitate în care, printr-un limbaj esopie, colorat și aluziv, sînt atacate nedreptățile sociale și condițiile de viață din țară. Alteori spectacolele cuprind cîntece vechi, acele nostalgice și vibrante *fado*, melodii ale sudului, care amintesc de trubadurii provenșali pribeagi prin Portugalia. Cînd interdicția lovește și aceste reprezentări, cei săraci merg să asiste la cîte o *tourada*. Corida spaniolă, înfruntare plină de violență și bărbăție, a devenit în Portugalia un simulacru burlesc, o pantomimă mai degrabă înrudită cu farsele „atellanei” romane decît cu luptele din arenă ale gladiatorilor. Marchizul de Pombal, care a reconstruit Lisabona după marele cutremur din 1755 și e considerat, datorită politicii sale iluministe, renovatorul societății portugheze din veacul al XVIII-lea, a impus o „aclimatizare” a coridei iberice clasice. Uciderea taurului e interzisă, coarnele sînt tăiate și astfel lupta a devenit un fel de balet, uneori ecvestru, alteori pedestru, pentru a aluneca în cele din urmă în comic buf.

Cei nemulțumiți de această formă metamorfozată a coridei, îndeosebi tineretul, preferă lungile plimbări pe Avenida da Liberdade, artera principală a Lisabonei, șosea largă mărginită de copaci bătrîni, care se pierde la unul din capete într-o grădină botanică unică în Europa prin pitoresc și bogăție a speciilor.

TINERETUL UNIVERSITAR

Multe din străzile Lisabonei sînt pur și simplu niște scări. Pornind din Avenida da Liberdade în orice direcție, înfîlnești ascensoare de stradă care ușurează urcușul. Cu un asemenea ascensor se ajunge și în

Viorica TĂNĂSESCU
(Continuare în pag. 18)

Subnutriția cronică și lipsa aproape completă a îngrijirii medicale fac din Portugalia țara cu cel mai ridicat indice de mortalitate infanțilă din Europa.

Se naste O SFERA

LA UZINELE „23 AUGUST” SE CONSTRUIEȘTE O „SFERĂ” CARE CÎNTĂREȘTE CÎT 200 AUTOTURISME. UN NOU ELEMENT ÎN PEISAJUL INDUSTRIAL, DAR ȘI PRILEJ DE REFLECȚII ASUPRA OAMENILOR CARE AU CONCEPT-O.

Pe an ce trece se modifică peisajul țării noastre. Noul își face pretutindeni apariția, de la aspectul spicului de grâu (soiuri noi!) la siluetele elegante și impunătoare ale peisajului industrial, de la petele vii de culoare pe care le reprezintă autocamioanele „Carpați” pe șosele pînă la fața întinerită a orașelor.

Schimbarea peisajului, de fapt, nu constituie decît unul din aspectele schimbărilor adînci în condițiile de viață provocate de pătrunderea impetuoașă a științei innoitoare în mai toate domeniile de activitate.

Din institutele de cercetări, prin universități și toată gama variată a sistemului nostru de învățămînt, știința, noul, ca pîrghie a progresului, pătrunde tot mai mult în producție. Există o continuă întrepătrundere nemaîntîlnită între știință și producție, între producție și știință, între diferite științe.

Am încercat să simțim pulsul acestei circulații dătătoare de viață nouă. Am fi putut să ne îndreptăm pașii aproape spre oricare întreprindere din țară. Gîndurile noastre fiind însă iscate de... schimbările de peisaj, ne-am hotărît să poposim la uzina „23 August” din București; aflasem că aici se construiesc niște vase sferice enorme, care se vor integra în noul peisaj al țării. Într-un anumit sens, aceste vase se construiesc la o răspîntie de drumuri cu circulație intensă — între producția

agricolă, industria chimică și cea metalurgică.

SE POATE? SE POATE!

Chiar înainte de a trage prima linie la proiectul vasului sferic de 1.000 mc pentru Combinatul chimic Turnu-Măgurele, proiectanții de la uzina „23 August” știau un lucru foarte important și anume: că acest tip de rezervor, care pînă acum se importa, *poate* fi făcut în țară, chiar în uzina în care lucrează.

De cînd se află în uzină, proiectanții au avut adesea prilejul să vadă intrînd pe porți lăzi mari cu utilaje noi, moderne, strunguri carusel cu copiere hidraulică, freze cu palpatori electronici, mașini de frezat tangențial pentru fusuri de arbore cotit, mașini automate de sudat, diferite aparate și instalații de control cu raze X și izotopi radioactivi și încă multe altele. În fiecare an numărul colegilor lor ingineri a sporit. Pe aceleași porți au văzut ieșind, spre cele patru zări ale lumii, produse din ce în ce mai specializate, mai moderne, mai bune: mori uriașe de ciment, noi tipuri de motoare diesel pentru foraj la mare adîncime, vagoane-cisterne care pot circula cu peste 100 km pe oră, mașini pentru injectat mase plastice, prese hidraulice pentru industria lemnului, rezervoare și aparataje pentru industria chimică și siderur-

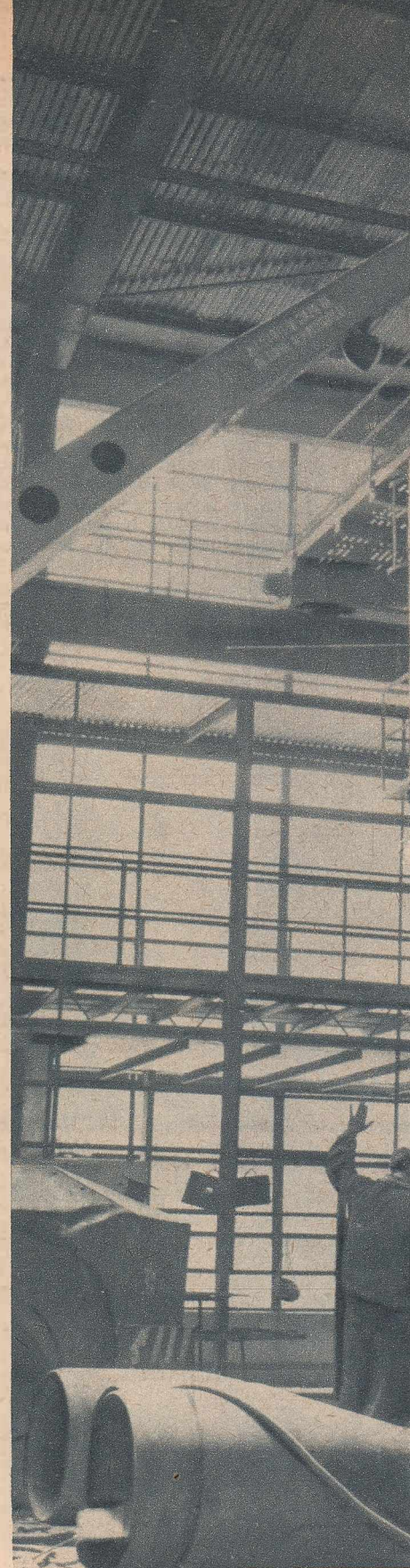
gică — pentru a aminti numai cîteva produse din ultimii ani.

Toate aceste întîmplări văzute și trăite în uzină i-au dat colectivului de proiectanți siguranța că „se poate”. Comanda de rezervoare a venit într-o uzină în care se știu foarte multe.

DE LA CENTRUL DE CALCUL LA UZINĂ, DE LA UZINĂ LA INSTITUTUL POLITEHNIC... ȘI ÎNAPOI

Proiectul tehnic necesita cunoștințe superioare în multe domenii. Problemele științifice erau la un asemenea nivel, încît a fost necesară colaborarea cu profesori de la Institutul de petrol și gaze, Institutul de construcții și institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej” din București. Calculele matematice au necesitat o precizie atît de riguroasă (la determinarea modului de rezistență, pînă la a șaptea zecimală) încît a fost necesar să se recurgă la mașina electronică a Centrului de calcul al Universității București.

Pe de altă parte, cu ocazia acestei construcții care ridică probleme atît de noi apare și drumul invers: de la producție spre universitate. În laboratorul uzinei s-a trecut la o serie de studii în ceea ce privește structura și proprietățile oțelului ales pentru mantaua sferică (dintre 12 mărci de oțeluri românești, ita-

În laborator, la microscop, se controlează microstructura metalului.

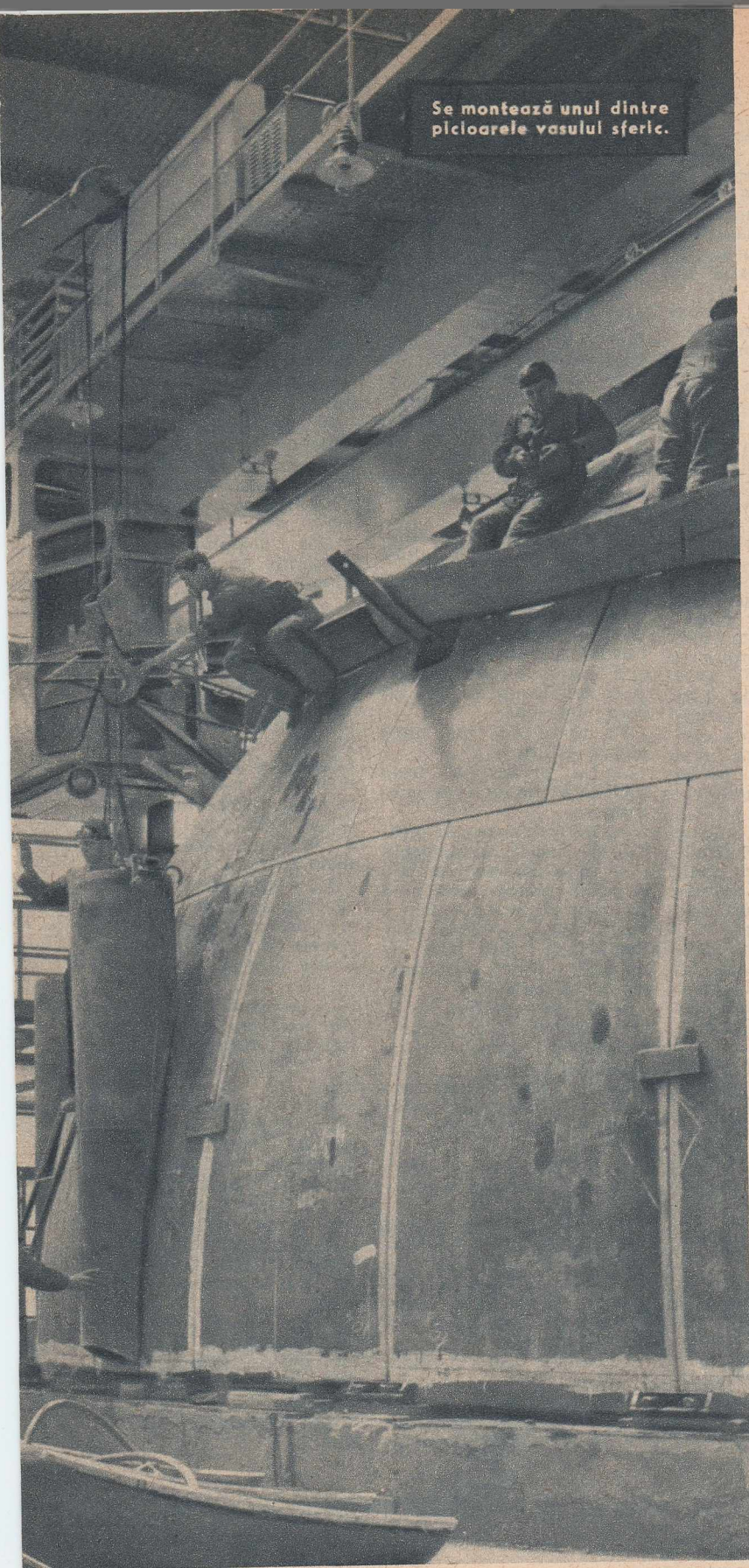
Trei dintre montori. Pe toți trei îi caracterizează preocuparea continuă de a ține pasul cu progresul tehnic, cu știința.

1 ȘTEFAN LOGHIADÉ, mastru mecanic. I s-a încredințat, datorită bogatei experiențe acumulate în producție, supravegherea premonților tronsoanelor. Absolvent al fostului liceu industrial, el a urmat cursuri de specializare pentru maștri în cadrul secției în care lucrează. Este un pasionat cititor al literaturii tehnice. Dacă găsește în articolele citite în revistele editate de I.D.T. vreo referire bibliografică cu privire la specialitatea sa, îndată își comandă cartea respectivă prin standul de cărți al sectorului. Astfel și-a încropit acasă propria lui bibliotecă tehnică de specialitate.

2 FĂNICĂ COSMA, șef de brigadă. În 1955 a venit în uzină ca absolvent al școlii profesionale. De atunci a urmat trei cursuri de specializare în uzină care i-au ajutat la mai buna înțelegere a documentației tehnice, a desenelor și a tehnologiei avansate. Acestea i-au dat posibilitatea să aducă multe îmbunătățiri. În fiecare an a făcut cîte 2-3 inovații; anul acesta a produs-o pe a treia.

3 AURELIAN MIU, lăcătuș cazangerie. În urma cursurilor de specializare a obținut carnetul de specialist. Cărțile de căpătîi: „Tehnologia materialelor” și „Școli și calibre”.

Se montează unul dintre
picloarele vasului sferic.

lienești, sovietice, cehoslovace, americane etc.) și influența unor tratamente termice asupra lor. Aceste experiențe, care au dus la concluzii noi, vor forma subiectul unei comunicări ce se va ține la institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej” în cadrul unei sesiuni științifice. Comunicarea este semnată de șeful serviciului laborator al uzinei, ing. T. Dulămiță, ing. D. Mintulescu și sudorul șef ing. I. Lupescu.

AMONIAUL, UN GAZ PUȚIN „COMOD”

Pentru a înțelege marea complexitate a problemelor legate de construirea unui astfel de rezervor, este suficient a menționa doar câteva aspecte. Sfera, compusă din 167 de segmente din tablă groasă de 30 mm și cu dimensiunile de 2,75/1,40 m, ambutsați (bombați) cu toții la raza sferei, va avea un diametru interior de 12,400 m și o greutate totală de 145 tone (aproximativ greutatea a 200 autoturisme). Această sferă atât de mare și de grea este montată pe zece puncte de sprijin la o înălțime de 7 m de la pământ la baza ei. Față de aceste dimensiuni, calculele trebuie să ia în considerație până și cele mai sensibile solicitări la care va fi supus vasul, determinate de gravitație, acțiunile atmosferice, seismice (până la cutremure de gradul 7!), de presiune interioară. Mai ales solicitările provocate de presiunea interioară necesită răspunsuri pe cât de precise pe atât de ingenioase.

În rezervoarele de la Turnu-Măgurele se va depozita amoniac lichid, un gaz foarte toxic, care necesită măsuri de siguranță deosebit de severe. Amoniacul face parte din categoria gazelor criogene (care se răcesc la trecerea de la starea lichidă la cea gazoasă). La temperaturi mai ridicate, presiunea înăuntrul vasului crește foarte repede. Cercetându-se, în regiunea unde se va monta rezervorul, temperaturile maxime pe ultimii 60 de ani, s-a aflat că ele pot atinge 36°C, ceea ce ar provoca o presiune interioară de 25 atmosfere. Pentru a rezista la o asemenea presiune, mantaua sferei ar trebui să aibă o grosime de 50-60 mm, o soluție neindicată din punct de vedere tehnic. S-a ivit deci și necesitatea unei îmbrăcămînți izolatoare de plută groasă de 150 mm și montarea a două supape de siguranță automate care, în cazul creșterii presiunii dincolo de limita prevăzută pentru grosimea mantalei de 30 mm, să conducă gazul într-o instalație de lichefiere.

Constructorii — ingineri, maiștri și muncitori — mi-au mai dat multe amănunte despre debitarea segmen-

ților la cotă fixă, șanfrizarea marginilor pentru sudură cu procedeul oxigaz, fără modificări dăunătoare structurii metalului, tot felul de dispozitive și utilaje pentru reducerea manoperei, pentru asigurarea calității, pentru mărirea productivității muncii.

ÎN ACESTE SĂPTĂMÎNI

În aceste săptămâni dinaintea Congresului al IV-lea al partidului, în întreaga uzină se simt mai puternic bătăile pulsului producției. Toți membrii colectivului uzinei vor să ridice la un grad mai înalt priceperea lor în livrarea de mașini și utilaje la nivelul tehnicii contemporane, finisate în mod corespunzător, la un preț de cost cât mai scăzut. Angajamentele lor se materializează în depășirea indicatorilor planului de stat pe anul 1965. Ei și-au propus să termine înainte de termen munca de proiectare la sortimente importante, să introducă modernizări în procesul de producție, să facă economii de materii prime (de exemplu, 250 tone de metal).

La răspîntia drumurilor unde se află uzina „23 August”, circulația devine din ce în ce mai intensă...

Eugen IAROVICI
Fotografiile autorului

COPERTA NOASTRĂ

Aspect din biblioteca tehnică a uzinei „23 August”. Cîteva cifre: în medie 7.000 cititori anual, 135 titluri de reviste de specialitate din țară și de peste hotare în cinci limbi, 48.000 cărți de specialitate în șase limbi, 29 de „biblioteci-pui”, în secții și servicii.

Fotografie de
Eugen IAROVICI

Prinzul

Am zărit-o în timpul spectacolului și, fiindcă îmi făcuse semn, m-am dus în pauză și m-am așezat lângă dînsa. N-o mai văzusem de foarte multă vreme, iar dacă nu s-ar fi întimplat să-i rostească cineva numele nu prea cred că mi-aș fi putut reaminti cine este. Mi s-a adresat pe un ton jovial:

— Vai, câți ani sînt de cînd ne-am cunoscut! Cum mai zboară timpul! Și nici unul dintre noi nu întinerește. Ți-aduci aminte cum ne-am întîlnit prima oară? Mă invitaseși la un prînz. Dacă mi-adeuceam aminte!

Trecuseră de atunci douăzeci de ani și pe vremea aceea trăiam la Paris. Locuiam în Cartierul Latin, într-un mic apartament cu vedere spre cimitir și abia cîștigam atît cît să-mi duc zilele de azi pe mîine. Doamna citise o carte de-a mea și îmi scrisese ceva despre cele citite. I-am răspuns, mulțumindu-i, și

foarte curînd am primit din partea ei o nouă scrisoare în care îmi spunea că urmează să treacă prin Paris și i-ar face plăcere să stea de vorbă cu mine; era însă foarte ocupată și n-ar fi putut dispune de cîteva momente libere decît în joia următoare. Cum dimineața trebuie să și-o petreacă la Luxembourg, n-aș fi fost oare dispus să-i ofer după aceea un mic prînz la „Foyot”? „Foyot” este un restaurant unde iau masa senatorii francezi și pretențiile localului întreceau în asemenea măsură posibilitățile mele încît niciodată nu-mi trecuse măcar prin gînd să calc pe acolo. Dar mă simțeam măgulit și eram mult prea tînăr pentru a fi puțuț învăța să spun „nu” unei femei (și puțini bărbați, aș putea adăuga, învăța lucrul acesta mai înainte de a fi prea bătrîni pentru ca spusele lor să mai aibă vreo importanță în fața unei femei). Aveam

în momentul acela optzeci de franci (franci aur) care trebuiau să-mi ajungă pînă la sfîrșitul lunii, iar un prînz modest nu putea să coste mai mult de cincisprezece. Dacă renunțam la cafea pentru următoarele două săptămîni m-aș fi putut descurca destul de bine.

Am răspuns deci că mă voi întîlni cu prietena mea — prietenă prin corespondență — la „Foyot” în ziua de joi, la orele douăsprezece și jumătate. Nu era atît de tînără pe cît mă așteptasem și avea o înfățișare mai degrabă impozantă decît ademenitoare. De fapt era o femeie de patruzeci de ani (vîrstă încîntătoare, dar nu dintre acelea care trezesc de la prima vedere pasiuni instantanee și devastatoare) și mi-a făcut impresia că poate arăta mai mulți dinți albi, mari și regulați, decît ar fi avut nevoie pentru vreun scop practic. Se dovedi vorba-reață, dar cum părea dispusă să vorbească mai mult despre mine, m-am pregătît să fiu un auditoriu foarte atent. Cînd mi s-a prezentat lista de bucate am avut o tresărire, fiindcă prețurile erau cu mult mai mari decît mă așteptasem. Dar doamna m-a liniștit, spunîndu-mi:

— Eu la prînz nu mănînc niciodată nimic.

— Ei, cum puteși spune una ca asta? — am întrebât eu plin de generozitate.

— Nu mănînc niciodată mai mult de un singur fel. După părerea mea, în ziua de azi oamenii prea se îndoapă din caleafară. Poate puțîn pește. Nu știi dacă or fi avînd niște somon.

De fapt era prea devreme, nu venise încă sezonul somonului, așa că nu figura pe lista de bucate, dar l-am întrebât totuși pe chelner dacă au sau nu somon. Da, tocmai le sosise un somon de toată frumusețea, cel dinții pe care îl primeau în anul acela. Prin urmare am comandat ce poftise

invitata mea. Chelnerul a mai întrebât-o dacă nu dorește să ia ceva pînă cînd se prepară peștele.

— Nu — a răspuns doamna — niciodată nu mănînc decît un singur fel. Doar dacă ai puține icre negre. Pentru mine icrele negre nici nu contează.

Mie mi-a cam sărit inima. Știam foarte bine că nu-mi pot îngădui să consum icre negre, dar nu prea îmi venea la îndemînă să i-o spun. În orice caz, i-am cerut chelnerului să aducă icre negre. Pentru mine am ales cel mai ieftin fel de pe listă, adică un cotlet de berbec.

— Nu cred că e înțelept din partea dumitale să mănînci carne — mi-a spus doamna. Nu pricep cum te mai poți gîndi să lucrezi după ce mănînci lucruri atît de grele, cum sînt cotletele. Eu mă feresc totdeauna să-mi încarc stomacul.

Pe urmă s-a pus problema băuturii.

— La prînz nu beau niciodată nimic — a spus doamna.

— Nici eu — m-am grăbit să declar numaidecît.

— În afară de vin alb — urmă doamna, ca și cînd eu n-aș fi rostit nici o vorbă. Vinurile astea albe, franțuzești, sînt atît de ușoare! Sînt minunate pentru digestie!

— Ce-ai prefera? — am întrebât eu, ca un amfitrion încă atent, dar nu chiar entuziast.

Mi-a oferit o strălucitoare și prietenească străfulgerare a dinților ei albi:

— Doctorul nu-mi permite să beau decît șampanie.

Îmi închipui că m-am cam îngălbenit. Am comandat o jumătate de sticlă. Și am spus așa, în treacăt, că doctorul mi-a interzis cu strășnicie să beau șampanie.

— Atunci ce-o să bei? — Apă.

A mîncat icrele negre și a mîncat și somonul. Vorbea veselă despre artă,

literatură și muzică. Eu însă mă gîndeam numai și numai la cît are să se ridice nota de plată. Cînd mi s-a adus cotletul de berbec, m-a luat foarte din scurt:

— Văd că obișnuiești să mănînci grozav de mult la prînz. Sînt convînsă că faci o greșeală. De ce nu vrei să urmezi exemplul meu și să mănînci doar un singur fel? Sînt sigură că te-ai simți mult mai bine.

— Chiar așa și fac, mănînc un singur fel — i-am răspuns eu în clipa cînd chelnerul se apropia, aducînd din nou lista de bucate.

Dar doamna l-a dat deoparte, cu un gest dezinvolt:

— Nu, nu, la prînz nu mănînc niciodată nimic. Doar gust cîte ceva, nu-mi trebuie nimic în plus, și chiar și asta mai mult ca pretext de conversație decît pentru altă pricină. Nu mai pot cu nici un chip să iau altceva..., afară doar dacă n-au niște sparanghel dintr-acela uriaș. Mi-ar părea rău să plec de la Paris fără să gust niște sparanghel.

Mi-a stat inima. Văzusem sparanghel prin magazine și știam că e îngrozitor de scump. Și de multe ori îmi lăsase gura apă uitîndu-mă la el.

— Doamna ar dori să știe dacă aveți niște sparanghel dintr-acela uriaș — i-am spus eu chelnerului.

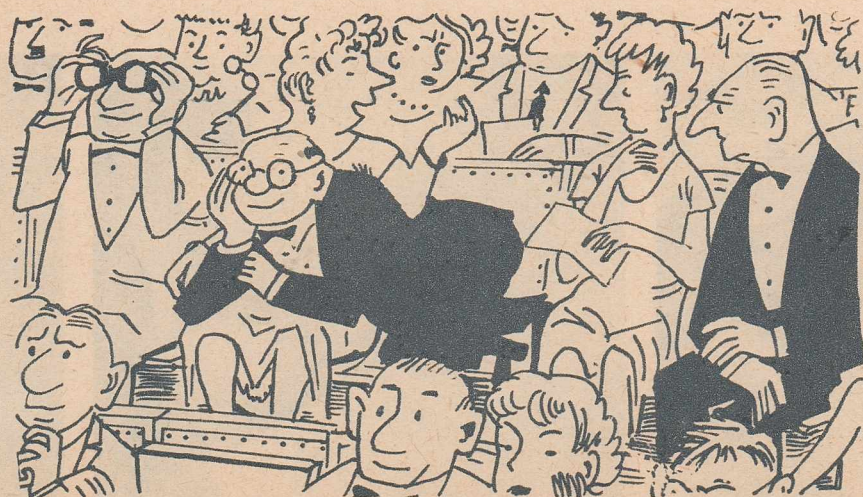
Îmi și încordasem la culme voința pentru a-l face să spună nu. Dar un zîmbet topit în fericire s-a întins pe chipul lui lătăreț, ca de popă, și m-a asigurat că au un sparanghel atît de mare, atît de superb și atît de fraged, încît e o adevărată minunăție.

— Nu mi-e foame cîtuși de puțîn — oftă invitata mea — dar dacă inșiști am să iau puțîn sparanghel.

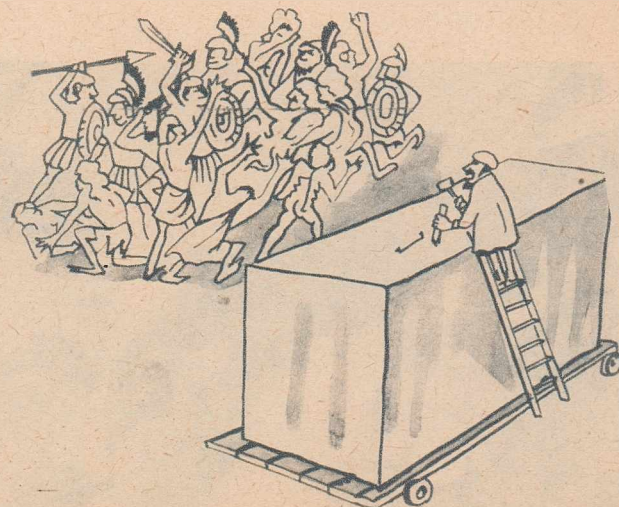
Am comandat sparanghel.

U M O P

de peste hotare

— S-a obișnuit așa la televizor...

— Așaaa... Acum vă rog să nu vă mai mișcați...

— Dumneata nu vrei să guști de loc?

— Nu, nu măninc niciodată sparanghel.

— Știu că sînt unii cărorora nu le place sparanghelul. Adevărul e însă că îți distrugi cerul gurii și îți pierzi finețea gustului fiindcă măninci atîta carne.

Pe urmă am așteptat pînă au pregătit sparanghelul. Mă luase groaza. Acum nu mai era vorba despre cîți bani aveau să-mi rămînă pentru tot restul lunii, ci dacă îmi vor ajunge să achit nota. Ar fi fost înfiorător să-mi lipsească zece franci și să

mă văd obligat să împrumut de la musafir. Mi-ar fi fost cu neputință să fac una ca asta. Știam pînă la centimă cîți bani am în buzunar, iar dacă nota avea să depășească suma aceea eram hotărît să duc mîna la buzunar și, cu un strigăt teatral, să sar în

picioare și să spun că fusesem prădat. Bineînțeles că ar fi fost groaznic să n-aibă nici ea bani destui pentru achitarea notei. În cazul acesta singura soluție era să-i las chelnerului ceasul în gaj și să-i spun că trec mai tîrziu să-i plătesc.

Apăru și sparanghelul. Era enorm, suculent și apetisant. Mireasma untului topit îmi gîdila nările așa cum odinioară nările lui Iehova fuseseră gîdilate de mireasma ofrandelor arse pe altarul dreptcredincioșilor semiți. Priveam lung cum femeia pierdută de plăcere indesa sparanghelul pe gîtlej, înghițind cu voluptate cantități impresionante și, cu tonul meu cel mai politicos, îi vorbeam pe larg despre situația teatrului în Balcani. În cele din urmă a terminat.

— Cafea? — am întrebat eu.

— Da, doar o înghețată și o ceșcuță de cafea — mi-a răspuns doamna.

De-acum nu-mi mai păsa, așa că am cerut cafea pentru mine și înghețată și cafea pentru dînsa.

— Știi — îmi spuse doamna în vreme ce consuma înghețata — există un lucru în care cred cu toată convingerea. Omul trebuie să se scoale totdeauna de la masă cu senzația că ar vrea să mai mănince ceva.

— Tot mai vă e foame? — am întrebat-o cu glas stins.

— O, nu, nu mai mi-e foame. Știi, nu obișnuiesc să măninc la prînz. Iau o ceașcă de cafea dimineața și pe urmă nu mai măninc decît seara, iar la prînz nu iau niciodată mai mult de-un singur fel. La dumneata mă refer...

— O, da, înțeleg!

Pe urmă s-a petrecut ceva cumplit. În vreme ce așteptam cafeaua, șeful de sală s-a apropiat de noi cu un zîmbet lingușitor întins pe chipul lui de ipocrit și ne-a adus un coșuleț mare cu piersici enor-

me. Aveau roșeața fecioarelor nevinovate și coloritul bogat al unui peisaj italian. Dar oare puteam fi sigur că atunci nu era sezonul piersicilor? Dumnezeu singur știa cît or mai fi costat. Am aflat și eu... puțin mai tîrziu, fiindcă invitata mea, fără să se întreprună vreo clipă din conversație, a luat foarte distrată o piersică.

— Ei, acum vezi? Ți-ai umplut stomacul cu o mulțime de carne — unicul și prăpăditul meu cotlet de berbec! — și uite că nu mai poți gusta nimic. Eu însă n-am luat decît ceva ușor, așa că mă pot delecta cu o piersică.

Mi s-a prezentat nota și după ce am plătit mi-am dat seama că de-abia îmi mai rămîne pentru un bacșiș mai mult decît ridicol. Privirile doamnei au zăbovit o clipă asupra celor trei franci lăsați pe masă pentru chelner și am înțeles numaidecît că mă consideră teribil de meschin. Dar cînd am pășit afară din restaurant aveam înaintea mea o lună întregă și în buzunar nici un singur gologan.

— Urmează exemplul meu — mi-a mai spus doamna în clipa cînd ne strîngeam mîna — și nu mînca niciodată la prînz mai mult de un singur fel.

— Ba am să fac chiar mai mult — i-am răspuns eu. Deseară n-am să măninc nimic.

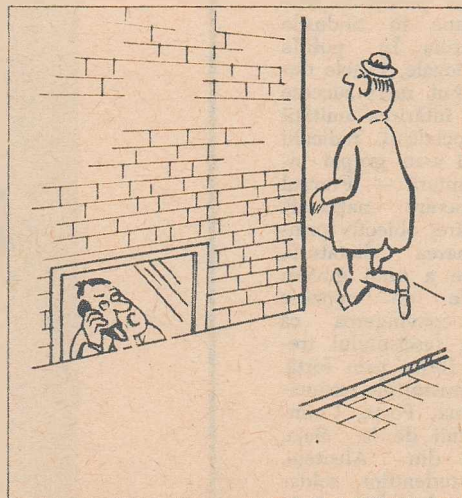
— Se vede că ești umorist! — mi-a strigat ea veselă, sărind într-o trăsură. Se vede cît de colo că ești umorist!

Acum, în sfîrșit, eram răzbunat. Nu mă socotesc un om ranchiunos, dar cînd vreunul dintre zeii nemuritori dă o mîna de ajutor într-o asemenea treabă, poți fi iertat dacă privești rezultatele cu oarecare mulțumire. Doamna cîntărește astăzi o sută treizeci de kilograme.

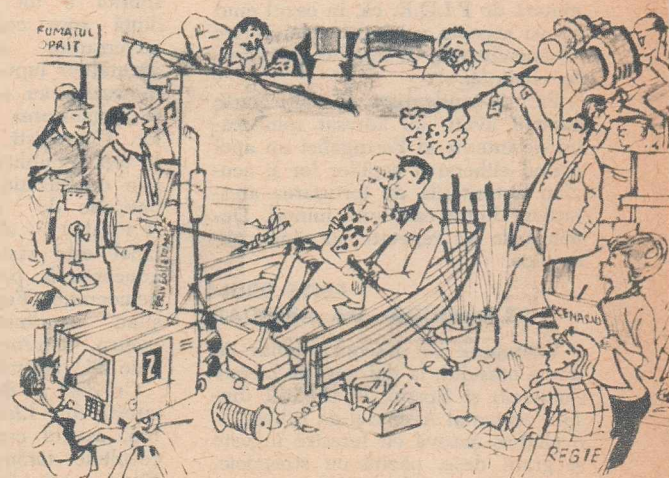
**În românește de D. MAZILU
Ilustrație de Tia PELTZ**

— Regret, dar nu mai pot să-ți vind pe datorie...

— ...dacă nu te măriți cu mine, să știi că m-arunc pe fereastră...

— Ah, iubito! Ce minunat e... Singuri în mijlocul naturii...

Dincolo de Costa do Sol

(Urmare din pag. 13)

partea modernă a orașului. Prima clădire care se impune privirii e Carmo, biserică din secolul al XIV-lea, astăzi muzeu arheologic, cu ziduri ciclopice și alura romantică a catedralelor. Nu departe se află statuia celui mai mare poet portughez, Luis de Camoëns, ridicată prin subscripție publică. Aici începe cartierul universitar al Lisabonei, aici se găsesc Academia de științe și politehnica. Dar în această țară unde funcționează două din cele mai vechi universități ale Europei — la Coimbra, înființată în 1260, și Lisabona, în jurul lui 1300 — jumătate din populație e analfabetă. În regiunile de coastă proporția merge pînă la 90%. Învățămîntul, dominat de clericalism și total ineficient, are de suportat dubla povară a cenzurii religioase și a celei politice. „Programa analitică e mai potrivită evului mediu decît secolului XX” — observa un comentator al săptămînalului britanic „Guardian”.

„Laicizarea învățămîntului, autonomie universitară, libertatea opiniilor” — iată revendicările studenților din Lisabona și Coimbra; în ultimii ani studenții au început să opună o tenace rezistență regiunii de teroare și samavolnicie al guvernării „corporative” salazariste. Sărbătoarea lor anuală, „Ziua studenților”, a fost interzisă de autorități. În 1962 „cravatele negre” — studenții în grevă — au părăsit universitățile declarînd „Dio do estudante” zi de doliu și de atunci își susțin cu dirzenie opiniile. Rezultatul: arestări, excluderi din universități, epurarea profesorilor cu vederi democratice, greve studentești de protest.

La începutul acestui an, fluxul mișcărilor studentești a crescut din nou. Și din nou a intervenit P.I.D.E., operînd zeci și zeci de arestări, înscenînd procese politice, urmate de condamnări grele. Studenții arestați au fost interogați cîte 60 de ore în șir; ca urmare, unii, prezentînd tulburări psihice, au fost internați în clinici de boli nervoase; un student a încercat să se sinucidă înghițînd sticla pisată a ochelarilor; altul a murit după interogatoriu în urma torturilor, iar familia lui a fost amenințată de P.I.D.E. că, în cazul cînd nu va accepta versiunea unei „crize de apendicită”, va trage consecințele de cuviință.

Părinții studenților, în mare parte oameni avuți, au adresat ministrului de interne al Portugaliei un apel cerînd eliberarea copiilor lor și acuzînd autoritățile de torturarea arestaților, dintre care unii minori. Demersurile lor repetate au rămas zadarnice.

PESTE DRUM DE AVENIDA DA LIBERDAD

Vizitatorul va descoperi uimit, în inima orașului, la doi pași de piețele Comercio și Rossio, la capătul dinspre centru al Avenidei da Liberdade, o clădire masivă cu ferestre înguste și gratii dese, păzită cu strășnicie. Uneori din stradă se zăresc lipite de gratii siluete nedistincte, se aud strigătele celor dinăuntru. Va afla apoi că Aljube nu e singura închisoare în care zac adversarii lui Sa-

lazar, că mai există și Peniche, temnița de unde acei deținuți care nu iau calea cimitirului nu ies decît pentru a fi internați în spitale sau ospicii — și asta în cazurile „fericite”, cînd poliția nu interzice asistența medicală. Dacă vizitatorul va cîștiga încrederea interlocutorului portughez va mai afla că în țară există numeroase alte fortărețe ale morții.

Legea autorizează pe agenții P.I.D.E. să aresteze pe oricine, chiar fără mandat, să-l rețină fără judecată luni sau chiar ani, să răscolească orice locuință, la orice oră din zi și din noapte, să interzică reuniunile, să se opună la angajarea unui profesor universitar, a unui medic, a unui inginer, să oprească vizitele dintr-un sat în altul vecin sau cîntatul ziua pe stradă, să urmărească, să șantajeze, să schingiuiască, săucidă.

Iată și mărturia scriitoarei braziliene Maria Archer: „Am văzut în Portugalia salazaristă oameni cu mîinile schilodite, mîini de care nu se mai puteau folosi; am văzut un deținut politic cu o cruce pe piept de la gît la brîu și de la umăr la umăr, făcută cu țigara aprinsă; am văzut un funcționar cu o muncă de mare răspundere în marina de război imbecilizat din cauza drogurilor care-i fuseseră administrate în vederea interogatoriului de la tribunal; am văzut un bătrîn industriaș de prestigiu cu tot bustul brazdat de cicatrice. Depun mărturie pentru tot ce am văzut. Știu, știu cu toată certitudinea că există mii de femei și de bărbați torturați, schilodiți, umiliți, imbecilizați, asinați, îngropați în cimitirele necunoscute ale poliției salazariste”.

Alte mărturii pomenească de faptul că adeseori deținuții politici sînt bătuti și în sala de judecată; magistrații dau sentințe dictate de P.I.D.E.; oameni nevinovați rămîn în închisori ani îndelungați chiar după ispășirea pedepsei.

Asasinarea recentă a lui Delgado, unul din șefii opoziției, constituie încă o expresie a acestor stări de lucruri.

În aceste condiții este de înțeles de ce regimul dictatorial întîmpină opoziția celor mai diferite pături ale populației, de ce se face simțită o tot mai puternică tendință spre coeziune în rîndurile adversarilor acestuia. În pofida greutăților luptei ilegale, forțele democratice au obținut mari succese în organizarea și întărirea unității lor. Comuniștii, socialiștii, radicalii și toți republicanii s-au grupat într-o organizație unitară — Frontul patriotic de eliberare națională (F.P.L.N.) — al cărei obiectiv principal este răsturnarea dictaturii, aducerea la putere a unui guvern democratic. Forțele de opoziție și-au exprimat convingerea că pentru răsturnarea fascismului trebuie să răspundă forței prin forță.

Grevele și demonstrațiile muncitorești din Lisabona, Porto, Coimbra, asaltul cazărni de la Beja, revoltele țărănești din Alentejo, Evora, acțiunile studenților, soldaților, intelectualilor dovedesc că în Portugalia paralizia politică este doar aparentă.

Viorica TÂNĂSESCU

MODA

ÎN EXCURSIE...

Oferim cititoarelor cîteva sugestii pentru tinuta de călătorie. O garderobă de vacanță bine concepută conține lucruri puține dar alese cu grijă. Nu pot lipsi așadar: o fustă rezistentă — anul acesta sînt foarte actuale fustele-pantaloni — sau un pantalon, una sau două bluze de bumbac, o jachetă sau o bluză de vînt și pantofi comizi. Toate în tonuri armonizate între ele și... cu dispoziția de vacanță.

Iată și cîteva modele alese dintre creațiile Fabricii de confecții și tricotaje-București:

1) Călătorie în circuit: costum de excursie compus dintr-un blazer de culoarea cînepei (remarcați garnitura de fermoare la buzunare — e „ultima modă”!), o bluză portocalie și o fustă verde oliv, cu pălăria, pantofii și poșeta din același material.

2) Pe drum de munte: o ținută clasică formată din fustă-pantaloni din cașă cărmizie și pulover din tricou verde închis.

3) Cu „Mocănița”: un ansamblu cu care se poate călători fără grijă; la pantalonii scurți de culoare închisă, o bluză în carouri și o bluză de vînt închisă cu butoni metalici.

4) Mecanicul amator: nu se teme de nimic cine poartă, pe motocicletă, un pantalon bleu-gri și o bluză de poplin albăstru închis. Drept garnitură un cordon bicolor.

5) Drumejie: s-ar fi putut intitula această ținută de vacanță, confecționată din țesătură din balon uni, purtată cu o bluză din zefir pepit.

Fotografiile de Elena GHERA

Colțul automobilistului

TRACȚIUNE PE ROȚILE DIN FAȚĂ SAU PE CELE DIN SPATE?

Se știe că deplasarea automobilului se poate face numai în cazul când se aplică roților motoare o forță de propulsie suficient de mare ca să învingă rezistența la înaintare a vehiculului; la pornirea din loc, această forță trebuie să mai învingă și inerția. Forța de propulsie la roțile motoare se obține de la motor, prin intermediul transmisiei (ambreiaj), cutia de viteze, arbore cardanic, diferențial). Valoarea ei este limitată de conducător, în funcție de condițiile de exploatare.

Oricât de mare ar fi ea, forța de propulsie poate produce deplasarea automobilului numai dacă între roțile motoare și drum există aderență suficientă. Acest lucru poate fi verificat cu ușurință dacă ridicăm roțile motoare de pe sol (cu ajutorul unui cric), pornim motorul și cuplăm transmisia. În acest caz roțile motoare se vor roti dar automobilul nu se deplasează, deoarece forța de aderență este egală cu zero. Forța de aderență scade (tinzind spre zero) și atunci când roțile motoare se află pe un drum alunecos; forța aderență fiind foarte mică, roțile se vor roti dar automobilul nu se va deplasa, patinează. Se poate spune prin urmare că dacă forța de aderență este mai mică decât forța de propulsie, deplasarea automobilului este determinată de valoarea forței de aderență.

Condițiile de exploatare ale unui autovehicul sînt diferite. Astfel nu întotdeauna circula pe asfalt uscat sau pe drum drept. De foarte multe ori automobilul trebuie să se deplaseze pe drum alunecos (noroi, mizgă, polei etc.); în acest caz coeficientul de aderență al anvelopei cu solul este foarte mic și o dată cu el scade forța de aderență. Acest lucru este mai neplăcut la pornirea din loc, cînd în afara rezistenței de înaintare trebuie învinsă și inerția. La autoturismele mari valoarea forței de aderență este asigurată datorită greutateii relativ mari.

Bazat pe aceste considerente, la autoturismele ușoare s-au adoptat diferite soluții constructive care asigură o forță aderență acoperitoare chiar în cele mai grele condiții de exploatare. Principalele soluții sînt: a) amplasarea motorului în spatele automobilului, deasupra roților și b) trecerea de la transmisia pe roțile din spate la transmisia pe roțile din față.

La autoturismele cu motorul amplasat în spate (Fiat 600 și 850, Volkswagen etc.) lipsa arborelui cardanic a făcut posibilă coborîrea centrului de greutate al automobilului, fapt care a mărit stabilitatea acestuia. Totodată constructorul a putut folosi mai rațional spațiul util, motorul fiind plasat în spate — cea mai mare parte din căldura produsă de acesta rămîne în urmă, îmbunătățindu-se astfel confortul și asigurîndu-se o temperatură mai scăzută pe timp călduros.

La autoturismele cu tracțiunea pe axa din față (de exemplu Wartburg) motorul și subsansamblele transmisiei formează un tot — așa-numitul sistem de propulsie în față; în acest caz diferențialul este montat la mijlocul axei din față, care este flotantă. Aceste autoturisme păstrează — cel puțin în parte — avantajele celor cu tracțiunea pe axa din spate. În plus — prin îngreunarea părții din față (dinspre centrul de viraj) — se reduce pericolul ca autovehiculul să fie aruncat în curbă la viraje cu viteze relativ mari. Și trecerea eventualelor obstacole se efectuează mai avantajos atunci cînd automobilul este tras de roțile din față și nu împins ca la tracțiunea de spate.

Din cele de mai sus reiese că — în funcție de studiile făcute și de experiența practică — constructorii de autoturisme de mic litraj au ales una din soluțiile arătate: tracțiunea pe axa din față sau motorul amplasat pe axa din spate. Așadar, problema asigurării aderenței fiind rezolvată și de o soluție și de cealaltă, ea nu va mai constitui un criteriu major în alegerea autoturismului, în afară de cazurile cînd în exploatarea autoturismelor se prevăd, de pildă, condiții speciale (drumuri anevoioase, viraje multe, obstacole etc.) și cînd se va alege ca mai potrivită soluția tracțiunii pe axa din față.

Ing. IULIU RODEANU

Dezlegarea jocului „FLĂCĂRI”, apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) HONEGGER — ASAFIEV. 2) UTAN — CLAVIER — USA. 3) NERON — A — ARC — ZBOR. 4) ELA — IV — PR — ECHIPA. 5) DA — E — ELA — NURI — R — T. 6) ORCHESTRA — ARSITE. 7) A — LENT — A — E — MA — UC. 8) RIA — KATSELLI — ED. 9) ARENA — OUT — E — AMOR. 10) ISI — ARTEMIS — IRE. 11) BT — CINTARET — INAS. 12) JAPONIA — AD — OSENI. 13) TARIM — STINCOS — T. 14) Z — ROMANI — CIR — GEA. 15) GRIVIȚA — MINERUL. 16) ROSI — APRINS — E — IA. 17) IB — CR — IARA — AVINT. 18) BONIER — ZA — ERINIE. 19) UTE — DEMETER — SC — N. 20) L — ROAGA — ACOSTATI. 21) ICUI — LIA — RICA — RE. 22) TODUTA — BLANI — DAN. 23) ARAMA — IOANA — RACI.

EROI CELEBRI DIN LITERATURĂ ȘI ARTĂ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
2															
3															
4															
5															
6															
7															
8															
9															
10															
11															
12															
13															
14															
15															
16															
17															
18															
19															
20															
21															
22															
23															
24															

16. 24

ORIZONTAL: 1) Regina Babilonului, posesoarea celorlalte „Grădini suspendate” — A oferit Afroditel mărul și a răpit pe frumoasa Elena, provocînd astfel declanșarea războiului troian. 2) Împăratul roman care l-a învins pe Decebal — Autorul operetelor „Frumoasa Elena”, „Povestirile lui Hofmann”, „Orfeu în infern” ș.a. 3) Prețios — „Studinte în drept” din teatrul lui Caragiale — Trilogie dramatică de Eschil. 4) Opere artistice inezstrate cu perfecțiunea armonioasă a statului lui Fidiuș, a templelor de pe Acropole și a altor opere ale culturii clasice elene — „Nucului, eroina unei nuvele de Remus Luca — Alimento — În Irak! 5) Fluviul liniștit din romanul lui Șolohov — „Regele valsului” — În Alpi! 6) Una cu alta! — Punct cardinal — Supranumele celebrei sculpturi din Rodos considerată drept una din minunile lumii antice (neart). 7) Autorul celebrelor romane „O călătorie spre centrul pămîntului”, „Raza verde”, „Ocolul pămîntului în 80 de zile” ș.a. — Insula devenită celebră prin victoria lui Temistocle asupra lui Xerxe. 8) Ave! — Intimidat — Stropite cu apă. 9) Dramaturg francez, autorul capodoperelor „Britannicus”, „Andromaca”, „Athalie” — Frumoasa regină a Egiptului, iubită de Cezar, apoi de Antoniu. 10) Ghips — Predecesorul mitologic al lui Fănică Luca — Măsură de ogoare. 11) Arid — „Curcanul” binecunoscut dintr-o poezie de V. Alecsandri — Localitate în Japonia. 12) A scris „Misterele Parisului” — Celebru poem al lui Virgiliu — ...de la Mirandola, filozof italian vestit prin precocitatea și vasta sa erudiție. 13) Un cal de lemn celebru — Confuz — Interjecție care sperie cîinii. 14) Ceasomice — Unul din cei șapte înțelepți ai Greciei antice. 15) Fiica lui Ștefan cel Mare din piesa „Apus de soare” de B. Delavrancea — Filozof roman în timpul lui Neron — A înădăi (pop.). 16) Fluviu în Franța — Vestit calif arab (8 cuv.). 17) Consoane — Specie — Varietate de struguri — Cîntecul celebrului greier al lui Topîrcanu. 18) Vehicul rustic — Sport — Statură (inv.). 19) Viteaz general cartaginez, tatăl lui Hanibal — Gras, pe margini — Cîntărețul singuratic (pl.). 20) Rege al Persiei învins de Alexandru cel Mare — Filozof grec vestit pentru ciudățile sale. 21) Posedă — Poznașul din povestirile noastre populare — Zeu casnic la romani. 22) Compozitor francez, autorul operelor „Manon”, „Werther”,

„Cidul” ș.a. — Compozitor italian, autorul celebrelor opere „Bărbierul din Sevilla”, „Wilhelm Tell”, „Semiramida” și altele. 23) Portrucas — Turtă de mîlai cu lapte și brînză — Intocmai așa. 24) Bun pentru injecții — Real — Instrument muzical care face zarvă mare. VERTICAL: 1) Neîntrecutul lutier din Cremona — Faimos astrolog și medic de la curtea Caterinei de Medicis. 2) Muza elegiei — Prima femeie — Lovitură... sportivă — Poet și cîntăreț în Grecia antică — Borangicul împodobit cu flori, pe care îl poartă femeile la țară, pe cap (pl.). 3) Jean Bart, de exemplu, faimos în timpul lui Ludovic al XIV-lea — Vestit orator roman — Iunie. 4) Cămăși rustice — Biolog român, întemeietorul Muzeului de istorie naturală din București — Ceas — Locuitor din vechea Galie — Sere! 5) Donn al Moldovei, supranumit „Pescarul” — Fizician de renume mondial, părintele teoriei relativității — Erou din mitologia greacă cu puteri extraordinare, căruia i se atribuie 12 isprăvi fâbuloase. 6) Vîrstă — Tese! — Pronume latină — Fănică Luca — Birlic — Instrument muzical popular. 7) Celebru tenor italian — Filozof reacționar englez — Mere! — Jucător brazilian de fotbal ce se bucură de renume mondial. 8) Fecioara din Orleans (2 cuv.) — Dîști — Lenuța și-a pierdut capul! — Un caz ... în gramatică. 9) Dumitru Florescu — Posedă — Astronom francez care s-a ocupat cu studiul planetelor — Autoritar — Jumătate vers! 10) Localitate în R. P. Chineză (Tibet) — Țări — Pronume — Peșteră în Munții Apuseni cu un celebru ghețar, monument al naturii. 11) Amor — Zeitate la romani — Neclar — Comparativ pentru o viteză mare. 12) La automobile — Zdreanță — Pallid — Recuz! — Din veselă. 13) Fiul regelui David — Fiică a lui Oedip care i-a inspirat lui Sofocle o minunată tragedie — Bunic (reg.) — Yankeu celebru, cunoscut și sub numele de „Unchiul din America”. 14) În brațe! — Autorul comediilor „Soldatul fanfaron” și „Amphitryon” — Unealta unui proverbial Păun! — Invenții. 15) Aici (pop.) — Voievodul despre care Grigore Ureche și alți croniciari spun că ar fi întemeietorul principatului Moldovei — A zgîria (Oas) — Eroina dramei „Năpasta” de I. L. Caragiale. 16) Celebru dramaturg britanic, titan al Renașterii, de la a căruia naștere s-au sărbătorit anul trecut patru secole — Autorul „Tristetelor” și „Metamorfozelor” — Ultimul rege al Troiei, tatăl lui Hector și Paris.

Aneta BARTOLOMEU

Cuvinte rare: TAGE, SEE, AFO, OPS, SAM.

dialog cu cititorii

„Azi avem multe cabane în munți, pe malul lacurilor și chiar în Delta. Aș vrea să aflu când și unde a fost instalată prima cabană turistică în țara noastră?”

Cornel RÎPĂ
Petroșani

Răspunde VICTOR BANCULESCU, ziarist sportiv.

La 9 septembrie 1881 s-a inaugurat prima cabană construită pentru turiști în Carpații românești: cabana Negoiului din masivul Făgăraș. Dintre adăposturile turistice din ceilalți masivi muntoși, vom aminti: „Pavilionul” (un fel de refugiu) construit pe vârful Omul în 1906; cabana „Dochia” de pe Ceahlău inaugurată la 6 august 1914; „Casa Peștera”, prima cabană construită pe valea Ialomiței (Bucegi) în 1923; „Casa Pietrele” din Retezat, transformată din adăpost de vinătoare în cabană turistică în 1933.

Construcția primelor cabane de pe teritoriul țării noastre este indisolubil legată de activitatea primelor asociații turistice. La 23 noiembrie 1880 se înființează „Societatea carpaților ardeleni”, asociație turistică din Transilvania, care clădește primele cabane și marchează primele drumuri în Făgăraș, Sibiu, Sebeș, Piatra Craiului etc. În 1895 ia ființă „Societatea carpaților din Sinaia”, careia i se datorește deschiderea mai multor drumuri în Bucegi, amenajarea peșterii Ialomița și construcția adăposturilor turistice Caraiman și Omul. „Societatea turiștilor români”, cu sediul în București, înființată la 24 ianuarie 1903, are meritul de a fi deschis drumul spre vârful Omul pe valea Cerbului și de a fi construit cabane în Piatra Craiului și la poalele Negoiului. În 1913 și-a început activitatea la București societatea turistică muncitorească „Prietenii naturii”, cu filiale în 15 centre din țară, printre care orașele Ploiești, Craiova, Iași. Au urmat: în 1920 — asociația „Hanul drumeților” (care a clădit „Casa Peștera”, mistuită de incendiu în 1940) și în 1921 — „Frăția munteană”, societate de turism din Cluj condusă de marele savant speolog Emil Racoviță, careia îi datorăm câteva cabane în Munții Apuseni.

„Aș dori să cunosc câte ceva despre stilurile arhitectonice apărute în decursul vremurilor.”

Octavian FEDORCIUC
agronom, Lipova

Răspunde arhitect VASILE RADO, membru în Comitetul de stat pentru construcție, arhitectură și sistematizare.

O trecere în revistă a stilurilor arhitectonice este de fapt o relatare a dezvoltării culturii și tehnicii umane de-a lungul istoriei. Stilul unei arhitecturi este determinat de gradul de dezvoltare și de materialele aflate la îndemina constructorilor — piatră la greci și romani, argilă la persi și popoarele islamice. Arhitectura de cultură europeană s-a dezvoltat din formele clasice ale arhitecturii Greciei și Romei antice. Având aci un cadru prea restrâns, nu ne vom ocupa de stilurile arhitecturale ale Orientului, tot atât de valoroase dar cu o influență mai redusă la noi.

Logica constructivă și canoanele de proporții ale arhitecturii antice eline de stil doric, ionic sau corintic au fost preluate de arhitectura Imperiului roman, care le-a răspândit în toată Europa și, parțial, în Asia și Africa. În evul mediu arhitectura feudală a exprimat gradul tehnic de dezvoltare în bolțile stilului romanic sau în ogivele elansate ale stilului gotic. Cetăți, castele și imense catedrale (Biserica Neagră din Brașov, castelul Bran) stau mărturie unei epoci unde omul se simțea copleșit de divinitățile pământului sau ale cerului.

O dată cu dezvoltarea burgheziei, împreună cu extraordinarul avânt al culturii din secolul XV, apare stilul „Renașterii”, care reia limbajul de forme clasice ale Greciei și Romei antice. În secolele următoare formele simple se complică, se îmbogățesc cu ornamente și efecte teatrale. Este epoca stilului baroc, care în diverse variante a dăinuit până la revoluția franceză.

Secolul XIX este epoca stilurilor romantic-eclectice, adică a utilizării, cîteodată amestecate, a unor elemente aparținând stilurilor trecutului. Construcțiile din această epocă (clădirile în care azi se găesc: Ateneul R.P.R., C.E.C. sau Muzeul Enescu din București), deși vor să fie clasice, gotice sau baroce, poartă amprenta grandilocventă a secolului în care au fost realizate.

Sfîrșitul secolului XIX aduce o căutare de înnoire curajoasă dar nereușită prin stilul numit „secession” în Franța și „Jugendstil” în Germania. În orașele din Ardeal se găsec destule vestigii ale acestui stil decorativist, cu linii sinuoase și ornamente colorate, din ceramică.

Adevărată înnoire rațională vine numai după primul război mondial prin stilul numit greșit „cubist”. Este stilul modern al materialului bine exprimat. Limbajul actual al arhitecturii contemporane se adaptează necesităților funcționale, rezolvate cu materialele cele mai potrivite: beton, sticlă, fier, aluminiu. Cu ele și cu aportul creației artistice a arhitecților se nasc operele mărețe ale epocii noastre, în stilul contemporan.

IOAN MAYER — Reșița, un asiduu cititor al „Flacării”, ne mulțumește pentru conținutul și forma revistei noastre, în plin progres — după părerea sa. În continuare, referindu-se la un articol apărut în revistă cu prilejul anului Dante, corespondentul nostru e de părere că în acel articol s-ar fi strecurat o eroare. Nu, nu e nici o eroare! Ziua exactă a nașterii lui Dante Alighieri nu este cunoscută; se știe doar că marele florentin s-a născut în luna mai.

Vom examina propunerile făcute în legătură cu jocurile ce apar în revistă.

MARIANA LUNCĂ — Azuga (Ploiești), mulțumește redacției pentru atenția acordată cititorilor revistei. Răspunsul prompt dat unei întrebări puse de corespondenta noastră l-a fost de un mare folos — mărturisește ea.

La rîndul nostru, mulțumim Mariane Luncă pentru aprecieri. Considerăm că respectul și stima față de cititori sînt de altfel îndatoriri esențiale în activitatea noastră.

MITI IONESCU — Slatina, mulțumește pentru materialele inserate în ancheta noastră „Prolog la o mare întâlnire” și care l-au fost de folos în orientarea ei după absolvirea școlii medii. De asemenea corespondenta noastră apreciază ca valoroase reportajele de pe marile șantiere ale construcției

PRIMELE CABANE TURISTICE

„CELE DOUĂ FEȚE ALE POȘTEI”

CEVA DESPRE AISBERGURI

STILURILE ÎN ARHITECTURĂ

CITITORII CĂTRE CITITORI

POȘTA NOASTRĂ

OPINII ALE CITITORILOR

socialiste (în mod special i-a plăcut reportajul de pe șantierele uzinei de aluminiu din orașul ei natal).

Propunerea corespondentei noastre ca în revistă să apară o serie de ample reportaje de tipul „Marile fluvii ale lumii” — reprezentînd de astă dată viața nouă de-a lungul unor riuri din patria noastră ca: Mureșul, Jiul, Bega, Oltul etc. — ni se pare foarte interesantă.

Într-un microfoleton intitulat „Cele două fețe ale Poștei”, apărut în „Flacăra” nr. 20 din 15 mai, a fost semnalată atitudinea puțin atentă a unor funcționari de la oficiul de mesagerii al Poștei centrale din București față de public.

Răspunsul din partea Poștei centrale ne-a sosit prompt. Redăm din el: „...noi am stabilit că cele sesizate corespund realității. Pentru felul defectuos cum a fost tratat publicul la Oficiul de mesagerii l s-au aplicat unor funcționari sancțiuni disciplinare. S-au luat măsuri pentru schimbarea aspectului oficiului respectiv. De asemenea s-a prelucrat cu salariații oficiului microfoletonul apărut în „Flacăra”.

„Unde plutesc cele mai multe aisberguri, cit sînt de mari și dacă mai prezintă azi o primejdie pentru navigație?”

Vasile GRĂDINARU
Mediș

Aisbergurile sînt blocuri uriașe de gheață care plutesc pe mările polare. În fiecare an se formează cam 7.000 de asemenea blocuri de gheață care călătoresc luni de zile, din golful Balin — la vest de Groenlanda — unde le este sursa principală, spre apele nesfîrșite ale Atlanticului. Ele constituie încă primejdia numărul unu a navigației.

Un aisberg mijlociu are înălțimea de 70 metri deasupra apei, dar o bună parte din el se află sub nivelul apei. Cel mai mare aisberg a fost identificat în anul 1860 — măsura 85 km în lungime și 48 km în lățime!

În zilele noastre se studiază problema folosirii acestor munți de gheață pentru aprovizionarea cu apă a regiunilor în care bîntuie o secetă permanentă. S-a emis ideea ca să se „pescuiască” aisbergurile mai mici (100 × 100 × 100 m) și, folosindu-se curentii de apă cunoscuți, precum și cite 8-10 remorche de mare putere pentru fiecare aisberg în parte, să se „tragă” acești uriași vagabonzi marini, înainte de topire, pînă la locul indicat.

Următorii cititori doresc să corespundeze: Mariana Ionescu, elevă, Mizil, str. Spitalului 37; ilustrate; Silvia Popovici, elevă, București, str. Gorgan Spătaru 11; teme diverse; Gabriela Ionescu, elevă, Buzău, str. Dobrogeanu Gherra 39; cinema, sport, ilustrate; Maria Belenta, profesoară, Ghijasa de Sus, nr. Agnita; ilustrate; Jenny Ciolan, elevă, București, nr. 1 Mai, str. Ferari 13; cinema, ilustrate; Antonic Faur, licențiat de revizie, Arad, str. Republicii 53; teme diverse, ilustrate; Nina Bucovitan și Paraschiva Perescu, muncitoare, Lugoj, str. V. I. Lenin 17; muzică, ilustrate; Doina Sasu, Bocea II, str. M. Eminescu 103; ilustrate; Iulian Donesa, laminator, Roman, str. C. A. Rosetti 18; muzică, sport, ilustrate; Olga Lupu, Rădăuți, str. Salamandrei 59; ilustrate; Gh. I. Stoian, mecanic, com. Serioaștea, nr. Roșiori de Vede; ilustrate; Elena Ionescu, elevă, com. Vladimirescu, nr. Arad, str. Cării 20; ilustrate; Coca Ionescu, profesoară, Preventoriul de copii Mănești, nr. Ploiești; muzică, literatură, ilustrate; Ion Ungureanu, elev, București, Școala tehnică de contabili, nr. 1 Mai, șos. Afumați 94-98; teme diverse; Anghel Rusu, meteorolog, Roșiori de Vede, str. Oltului 48; teme diverse; Gh. Bogorodită, elev, Tr. Severin, bd. Tudor Vladimirescu 67; sport, ilustrate.

I. ONIGA, BUCUREȘTI. Treceți pe la redacție în orice zi pînă la ora 15 (marțea și între 17 și 21).

ECATERINA OLAH, ARAD-SEGA. Adresați-vă Facultății de științe naturale din cadrul Universității București, Splaiul Independenței 91, raion V. I. Lenin.

ELENA MILCU, CIURGIU. Propunerile dv. de a publica prezentările unor artiști de teatru și de cinema vor fi luate în considerare la întocmirea viitoarelor noastre numere. Despre istoricul descoperirii și cercetărilor în domeniul radioactivității am publicat o suită de articole documentare în „Flacăra” nr. 12, 13, 14 și 15 din 1963.

VALLY MEREUȚĂ, MEDGIDIA. 1) Adresa o vom publica. 2) Librăria „Cartea prin poștă” își are sediul în str. Sergent Nuțu Ion nr. 8, raionul V. I. Lenin.

MARIANA MÎNDREANU, FĂGĂRAȘ. Nu avem posibilitatea să vă dăm asemenea adrese.

GRIGORE MASCA, OCNA MUREȘ. 1) Noi întocmim rubrica „Am văzut prin magazine” făcînd raiduri prin unitățile comerciale bucureștene. Dar produsele de care vorbim nu sînt destinate exclusiv pieței comerciale a Capitalei. Ele sînt mărfuri ale industriei noastre, pe care organele comerciale le contractează pentru toată țara. Nu este însă exclus ca reprezentanții comerțului dintr-o regiune sau alta să nu contracteze unele din mărfurile de care vorbim. Este o neglijență a acestor organe, care dovedește o necunoaștere a gusturilor sau a necesităților consumatorilor din regiunea respectivă. Deci, dacă aflați de un produs care la dv. nu există, adresați-vă organelor locale. 2) Ne pare bine că apreciați rubrica noastră „Cititorii fotografiază” și, desigur, am fi bucuroși să primim și din partea dv. fotografii.

PAVEL FLORIAN, ARAD. Am primit clișeu și l-am reținut pentru eventualitatea publicării la rubrica „Cititorii fotografiază”. În ce privește fotografia în culori nu e necesar nimic altceva decît să realizați o fotografie ct se poate de corectă din punct de vedere al timpului de expunere și al deschiderii diafragmei. Pentru fixarea diafragmei și a timpului de expunere optim e bine să utilizați un exponometru. Dezvoltarea și copierea filmului se pot face printr-un laborator specializat.

V. SILVIAN

PELICANUL ALB DIN NOU LA MAMAIA

Festivalul a adus cu el o metaforă, o metaforă simplă: „S-a întors Pelicanul alb”, se spune pe aici. De fapt, dacă ne gândim la numărul respectabil de premii, atunci nu greșim cu nimic dacă afirmăm că de fapt s-a întors... un stol de pelicani.

Până la ora la care transmitem, festivalul ne-a adus în față valori certe, confirmându-ne de pildă autenticitatea „Pădurii spinzuraților”; continuăm să așteptăm cu interes „Cartierul veseliei” (regizor Manole Marcus), un tablou grav, de o simplitate firească și emoționantă, din viața uteciștilor; „De-aș fi eu Harap-Alb”, în care Gopo, ca de obicei, ne face cu ochiul, mai în glumă mai în serios, dar cu inventivitate (artistică făcută); o interesantă „Rundă a șasea” (regia Vladimir Popescu-Doreanu), film polițist dar nu numai atât; adaptarea lui Francisc Munteanu după „Domnișoara Nastasia” — „Dincolo de barieră” — care va pune multe „de ce”-uri, va stârni discuții; toate acestea însoțite de o suită de scurt-metraje, care vorbesc din nou despre talentul, despre căutările febrile ale creatorilor

Și, după cum o știe toată lumea — o știm și noi, cei de aici — un festival la mare fără soare poate să existe, dar nu și fără întrebările gazetarilor, iară răspunsurile creatorilor, ale oaspeților. Mamaia nu duce lipsă de acel „dacă sînteți așa amabil, aș dori un interviu”. Așadar:

Au cuvîntul doi regizori români...

MIHAI IACOB

— Ați lipsit aproape opt luni din țară. Cu ce v-ați impletit activitatea de studiu de la Institutul de cinematografie din Paris?

— Cu alergătură neobosită de pe un platou pe altul. I-am văzut lucrînd pe Claude Autant-Lara la „Jurnalul unei femei în alb”. Pe Franju, la „Thomas impostorul”. Am discutat cu Tati despre noul său film „Play time”, despre ceea ce l-a îndemnat să-l facă: dezaprobarea în fața unui anume modernism care nimicește individualitatea omului.

În urma unei invitații, am vizitat Argelia, citeva din marile

La cactelul oferit de Consiliul cinematografiei.

Ana Szekes și Victor Rebenguc,
din jurul prezentării filmului „Pă-
durii...”

despre care se vorbește mult: Keir Dullea și Sean Connery, interpretul lui James Bond — cunoscutul erou al unei serii întregi de filme polițiste. Connery este de fapt un actor mult mai profund decît îl arată faimosul personaj căruia i-a dat viața.

— Ați cunoscut, probabil, realizările noii generații de cinești francezi. Ce îi deosebește de reprezentanții aceluși prim „nou val” francez atît de discutat?

— În primul rînd, în jurul lor nu se face atît de mult scandal, sînt mai puțin teribiliști, dar mai preocupați să găsească căi de comunicare cu publicul. Unii dintre ei și-au făcut ucenicia pe lângă mari maeștri ca René Clair, René Clement și alții.

— Cîteva cuvinte despre viitorul de film.

— N-am de spus absolut nimic. Abia acum încep să mă gîndesc la el.

— Cum v-ați simțit ca membru în juru?

— Cum nu se poate mai bine. Pentru mine totul era nou, proaspăt. Eram singurul care nu văzusem înainte de festival nici un alt film, în afară de „Pădurea spinzuraților”.

MIREL ILIEȘU

— Ați început filmul „Concerto grosso” cu un moto din Vauvenargues: „Pasiunile au învățat pe oameni rațiunea”. Cum s-ar spune, v-ați explicat oarecum filmul dar gazetarul tot nu vă dau pace. Cum s-a născut ideea lui?

— Contrapunctul cinematografic, antiteza dintre coloana sonoră și imagine pe de o parte, și dintre diferitele imagini pe de altă parte, m-a preocupat din totdeauna. Filmul acesta are drept coloană sonoră unul din vestitele concerturi grossi ale lui Haendel; l-am gîndit ca pe o metaforă cinematografică ale cărei elemente simbolizează rațiunea și pasiunea. De fapt, ceea ce am făcut acum este un fel de exercițiu pentru un viitor film, un cine-balet după „Ciocanul fără stăpîn” al lui Boulez.

— Credeți în viitorul „ciné-vérité”-ului?

— Se poate vorbi de „ciné-vérité” doar ca despre o modalitate de lucru obligatorie, cred eu, pentru regizorul documentarist (am în vedere filmările pe viu, cu totul și cu totul necesare); dar ca o concepție estetică el mi se pare o aberație, o negare a transfigurării artistice. Nu poți merge pe stradă să filmezi în neștiere și apoi să prezinti ceea ce ai făcut drept film. Este nevoie de o selecție.

...și oaspeți străini

ALBERTO CONTE
distribuitor de filme (Italia)

— Călătoriți mult, domnule Conte?

— Italianii sînt mari consumatori

de filme; și apoi, sînt curioși să știe ce se întîmplă în lume. Așa că...

— Vara trecută, la primul nostru festival, erați curios să știți cum va fi noul film al lui Gopo, „De-aș fi eu Harap-Alb”, pe care tocmai atunci se pregătea să-l înceapă. Il veți prezenta cineaștilor italieni?

— Desigur, împreună cu alte filme românești, printre care și „Neamul Șoimăreștilor”.

— Dacă vi s-ar cere să definiți „Pădurea spinzuraților”, cum ați face-o?

— E un adevărat film de festival. Serios, încercat de idei, de nuanțe psihologice.

— Cum ați caracteriza de cinematografică italiană în momentul de față?

— Mă feresc de adjective, după cum spune un poet, ca de ciumă. Un lucru e sigur: se află într-o situație dificilă. Avem foarte mulți realizatori de valoare, dar foarte, foarte mulți lipsiți de forță, buni doar să facă filme pentru stațiunea estivală, cînd omul vrea parcă lucruri mai ușoare. Dar pentru octombrie, noiembrie... Cantitatea de filme este apreciabilă, calitatea doar parțială. Criza economică își spune și ea cuvîntul; nu s-a aprobat noua lege a cinematografiei, producătorii bijbuc, se agită, și nu știu care va fi sprijinul statului. Televiziunea are influența ei asupra producțiilor cinematografice. Este totuși, din păcate, o concurență. Mai mulți realizatori încearcă să scape de ea făcînd filme care nu sînt gustate pe micul ecran: supraproduțiile.

MIRO BERNAT
regizor (R.S. Cehoslovacă)

— Care este după părerea do. rolul documentaristului?

— Să reprezinte adevărul, să fie contemporan, să reflecte condiția omului contemporan, gîndurile, contradicțiile, năzuințele lui. Cer oare prea mult dacă spun că pretînd filmului nu numai să oglindească problemele, ci să le și rezolve? Din păcate, regizorul este uneori depășit, pentru că îl ajunge timpul din urmă.

— Ce impresie v-a făcut filmul nostru documentar?

— Mi se pare că nici unul nu este de nivel mediu. Toate au un standard de factură mondială. M-au impresionat posibilitățile distincte ale fiecărui regizor, neoboseala cu care investighează realitățile descoperindu-i surse de frumuseți și emoție. Așa cita printre altele filmele: „Școala de la Meri” (regie Jean Pétrovici), „Meșterug milenar” (regie Silvia Armașu), „Drumul” (regie Mirel Ilieșu) etc.

...La ora cînd transmitem, festivalul continuă. Cineaști și spectatori, așteptăm emoționați cu toți rezultatele.

Magda MIHĂILESCU
Fotografii de S. STEINER

cadran

INTERNATIONAL

WATERLOO 1965...

corespondență din
Londra

A fost desprinsă din panoplia marilor relicve, pentru a evoca fapte istorice. Este o trompetă, dar nu obișnuită. Se știe în mod precis că a fost lucrată de un anume William Sanbach, în Percy Street, Londra, pe la începutul secolului XIX și se spune că ar fi sunat pe cîmpul de luptă de la Waterloo, în 18 iunie 1815.

După 150 de ani, Raymond Reynolds, din regimentul de lăncieri, a făcut-o să vibreze din nou prelung, deschizînd cu cîteva zile în urmă una din cele mai fastuoase și pitorești parăzi văzute în capitala Marii Britanii. Londonezii, mari amatori de asemenea spectacol, au înțesat străzile. Seara, pe cerul plumburiu al Londrei, s-au aprins constelații artificiale, în timp ce în restaurantul-palat Whitehall, în sala cu tavanul pictat de Rubens, avea loc dîneul festiv în prezența casei regale, a premierului Wilson, a actualului duce de Wellington, descendent al învingătorului de la Waterloo. Au fost și invitați străini, din țări europene. Nu au fost, bineînțeles, francezi, deși, se spune, invitațiile de rigoare au fost trimise. În presă s-a remarcat, în treacăt, că nu stă în obiceiul francezilor să aniverseze înfrîngerii. Punct sensibil. Mai ales că anul acesta

celebrării victoriei de la Waterloo i s-au dat mari proporții. Iar ziarele franceze au mai notat că în timpul recente vizite a reginei Elisabeta în R.F.G., într-unul din discursuri se amintea, cu accent, că alianța anglo-germană a produs la Waterloo o cotitură hotărîtoare pentru Europa. Comentariile au dat reminiscentelor amabile interpretări actuale, cu referire la implicațiile Pieței comune și la încercările Marii Britanii de a învîlui, din flancul vest-german, vetoul francez. Unii insistă asupra comparațiilor istorice, afirmînd că Marea Britanie ar reîntîlni de fapt azi unele vechi idei ale lui Napoleon, învinsul de la Waterloo, despre o Europă asamblată sub preponderență franceză, idei care ar fi inspirat pe anumiți autori contemporani ai proiectelor de integrare.

...Marii festivități au avut loc și la Waterloo. La Hougoumont, unde în cîteva ore au căzut mii de oameni, au luat parte la ceremonie reprezentanții celor 35 regimente engleze care au rezistat asalturilor furioase ale trupelor franceze. Pe cîmpia unde, la cîdere seara, faimosul careu al generalului Cambronne a pierit plîză la ultimul om, în timp ce restul armatei lui Napoleon se retrăgea în debandadă, azi, în mijlocul cîmpiei, în vîrfurile unei movile de pămînt, domină de sus un monument înfățișînd un imens leu britanic. Simbol. Și atracție turistică. La poalele movilei, ca de altfel și în localitatea Waterloo, se înșiră baruri și cafenele care poartă numele lui Napoleon și al lui Wellington.

Pe meleagurile de la Waterloo, Hougoumont, Mont St. Jean, Quatre Bras, circulă așa-numita „legendă a fragilor”, atractivă poate pentru turiștii amatori de povestiri eroice. Potrivit acesteia generalul Blü-

cher a putut veni în ajutorul ducelui de Wellington pentru că generalul francez Grouchy — care trebuia să-i taie calea lui Blücher — ar fi zăbovit în niște cîmpuri de fragi, unul din fructele sale preferate; deci, din cauza unor fragi ar fi căzut un imperiu...

La festivitățile de la Hougoumont nu au participat nici francezii, nici belgienii (aceștia, la Waterloo, se aflau împărțiți în ambele tabere). Au fost prezente totuși mici detașamente militare olandeze și vest-germane alături de cele britanice. Iar la recepția de gală — relatează corespondenții — s-au servit și fragi...

Liviu RODESCU

ANCHETA CONTINUĂ...

„Cazul Delgado” nu s-a epuizat, cum s-ar fi putut crede, o dată cu moartea tragică a ex-generalului portughez.

După cum se știe, la 23 februarie un prieten al său din Rabat anunța că Humberto Delgado a dispărut fără urmă pe cînd se afla în Spania, cu un pașaport fals. Iar la 25 aprilie, la cîteva pași de frontiera portugheză, la Villanueva del Fresno, provincia Badajoz, doi copii au descoperit, într-o pădure de eucalipt, două cadavre. Un judecător de instrucție spaniol a identificat ulterior cele două corpuri ca fiind ale lui Delgado și secretarei sale. Așa a luat sfîrșit misterul dispariției, dar nu și al morții generalului. Ce s-a întimplat între cele două date?

Ultimul care a primit un mesaj de la Delgado este profesorul rizian Emilio Gesteira, care a primit acestuia, a... mesajul... inter...

fectueze o anchetă. Și astfel, rînd pe rînd, valorile de mister o început să cadă.

Delgado împărțise prietenului său din Paris, ca și celui din Rabat, temerea că nu se va înapoia din Spania. Se știa deci că voiajul prezenta riscuri. Atunci de ce l-a efectuat? S-a afirmat că Delgado intenționa să întâlnească unele persoane din opoziția portugheză, printre care un ofițer. Dar, oare, întâlnirea n-a constituit o cursă a poliției politice portugheze (P.I.D.E.)? Continuîndu-se cercetările, anchetatorii au ajuns la cel care dăduse generalului „semnalul de plecare” spre Badajoz — un oarecare Mario de Carvalho, emigrant portughez aflat la Roma, dar cu totul necunoscut cercurilor emigrației portugheze. Acesta n-a voit să depună mărturie în fața comisiei de anchetă și... după mababra descoperire din păduricea de eucalipt a dispărut.

Cu totul stranie a părut comisiei și atitudinea poliției spaniole. La 26 aprilie, deci a doua zi după descoperirea cadavrelor la Villanueva del Fresno, avocații-anchetatori au fost primiți de comisarul șef din Badajoz, care le-a declarat că „ignoră” trecerea prin oraș a generalului sau a numelui Lorenzo Ibanez (numele care figura pe pașaportul lui Delgado).

De asemenea autoritățile spaniole au refuzat să permită soției lui Delgado sau avocatului ei să privească cadavrul îndată după descoperirea lui. Și de ce n-au fost publicate rezultatele autopsiei?

Pe marginea tuturor acestor fapte ziarul *Le Monde* scria: „Este încă imposibil să se poată spune din ce cauză a murit generalul și d-na Campos, cu toate că unii ziaristi aflați la Badajoz aduc mărturie despre strangulare și torturi”.

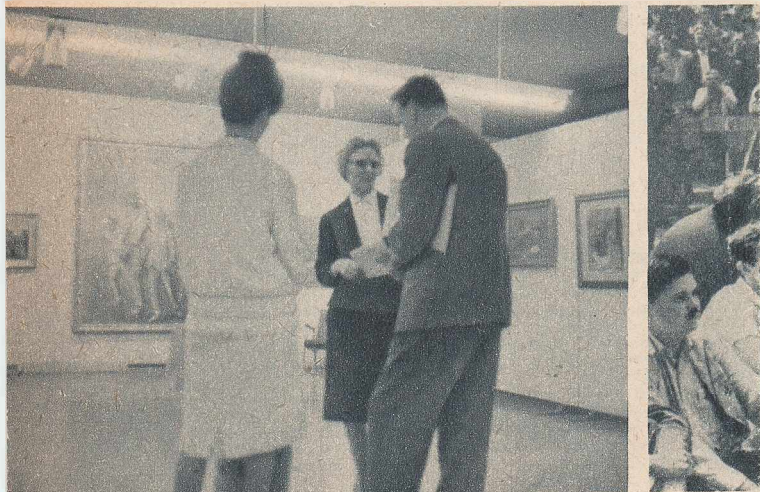
Cît privește „descoperirea” cadavrelor de la Villanueva del Fresno, o serie de ziare occidentale își exprimă părerea că ea a fost forțată de dezvăluirile făcute de prietenii lui Delgado și de ar-

„Am promovat — a spus ministrul — recunoașterea generală a ideii că trimiterea de divizii dincolo de hotarele țării străine creează riscuri care fac ca o asemenea acțiune să devină lipsită de rațiune”.

Faptul că dl. Rusk a ignorat prezența pe teritoriul Vietnamului de sud și al Republicii Dominicane a zeci și zeci de mii de militari americani, ca să nu mai vorbim de întreținerea bazelor militare permanente pe teritorii străine, a provocat reacții vii în rîndurile opiniei publice americane.

Dintre numeroasele scrisori primite de la cititori de organele de presă americane o reproducem, în rîndurile ce urmează, pe aceea adresată săptămînalului „Newsweek” de către Dwight Macdonald din New York și care ilustrează starea de spirit a opiniei publice din S.U.A.: „Chiar pentru un secretar de stat — scrie D. Macdonald — declarația dl-ului Rusk este extraordinară. Cum poate fi ea interpretată? După părerea mea, există patru explicații posibile: 1) D. Rusk consideră că Republica Dominicană nu are frontiere. 2) El consideră că 32.000 de militari alcătuiesc un regiment sau poate numai o gardă de onoare, în orice caz nu divizii la plural, cu toate că dacă ar fi chemat la telefon Serviciul de informații al armatei ar fi aflat că o divizie de infanterie americană are un efectiv de 14.496 de oameni. 3) Afirmatia sa în legătură cu recunoașterea riscurilor lipsite de rațiune create prin trimiterea de divizii a fost destinată exportului, consumului opiniei publice din afara Statelor Unite. Sau, mai curînd (4) că dl. Bundy nu a avut încă timpul să raporteze secretarului de stat despre ocuparea teritoriului dominican”.

Z. F.

O expoziție de lucrări aparținînd pictorului Alexandru Ciucurencu, artist al poporului din R. P. Română, a fost deschisă recent la Zürich, sub auspiciile Asociației pentru propagarea artei moderne.

Un
ginală
rican
o

Dreptul la muncă, acordat tuturor cetățenilor țării, se exercită în condițiile existenței unor măsuri speciale de ocrotire a muncii femeilor și tineretului. Egale în drepturi cu bărbații femeile participă activ la activitatea creatoare din uzine, fabrici, de pe ogoare și în domeniul muncii intelectuale.

VICTORII

EXPRESIE A ROLULUI ECONOMIC ACTIV AL STATULUI SOCIALIST

Proiectul de Constituție a Republicii Socialiste România constă în mod strălucit realizările istorice obținute de poporul nostru, sub conducerea înțeleaptă a partidului, în perioada de construire a socialismului.

În anul 1952, când a fost adoptată Constituția actuală, România se afla în plină perioadă de trecere de la capitalism la socialism. Așa se explică de ce în capitolul I în vechea Constituție se vorbește despre existența a trei formațiuni social-economice: formațiunea socialistă, mica producție de mărfuri și formațiunea particular-capitalistă. De atunci însă situația s-a schimbat fundamental: capitalismul a fost lichidat complet iar micii producători de mărfuri s-au angajat pe calea cooperăției socialiste de producție. Ca urmare, astăzi, așa cum consemnează proiectul noii Constituții, economia națională a României este o economie socialistă unitară, bazată pe proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție. Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție este fie proprietate de stat, adică asupra bunurilor care aparțin întregului popor, fie proprietate cooperatistă, asupra bunurilor aparținând fiecărei organizații cooperatiste. În țara noastră clasele exploatare și exploatarea omului de către om au fost desființate pentru totdeauna și se înlătuiește principiul socialist al repartiției după cantitatea și calitatea muncii.

Stat al oamenilor muncii de la orașe și sate, suveran, independent și unitar, Republica Socialistă România, bizuindu-se pe rezultatele industrializării socialiste a țării, transformării socialiste a agriculturii și revoluției culturale înlătuiește, își îndreaptă întreaga activitate spre satisfacerea cerințelor legii economice fundamentale a socialismului: creșterea continuă a bunăstării materiale și culturale a poporului, afirmarea multilaterală a personalității umane, asigurând totodată libertatea și demnitatea omului.

Expresie a rolului economic activ al statului socialist, noul proiect de Constituție prevede în mod expres că statul socialist român organizează, planifică și conduce economia națională.

Aceasta este un atribut fundamental al statului socialist, o condiție primordială a asigurării independenței și suveranității naționale.

Conștiințind realizările poporului nostru în perioada de trecere de la capitalism la socialism și a primilor ani de desăvârșire a construcției socialismului, proiectul noii Constituții creează în același timp cadrul juridic al unei noi și avinate dezvoltări a economiei naționale. Merită cu acest prilej să fie subliniat faptul că proiectul noii Constituții, marcând începutul unei etape noi în dezvoltarea țării noastre, este supus discuției poporului concomitent cu proiectul de Directive privind dezvoltarea economiei naționale în următorii 5 ani. Or, pentru ritmul înalt de dezvoltare economică ce urmează să fie asigurat țării de primul cincinal în care oamenii vor munci sub razele noii Constituții este caracteristic faptul că, dacă pînă în acest an noi am ridicat față de 1938 producția industrială de 8,5 ori, la sfîrșitul noului cincinal ea va fi de 15,7 ori mai mare.

Reprezentînd legea fundamentală a statului nostru socialist, noua Constituție, al cărui proiect îl discutăm acum, reflectă marile înlăptuiri pe care patria noastră le-a realizat, sub conducerea Partidului Muncitoresc Român, și dă poporului nostru noi și largi posibilități de a-și organiza întreaga activitate economică și social-politică cu înțelepciune, chibzuință și încredere profundă în forțele sale creatoare.

N. N. CONSTANTINESCU

șeful catedrei de economie politică de la Institutul de Științe Economice „V. I. Lenin” din București, candidat în științe economice

STATUL NOSTRU SOCIALIST APĂRĂ INTERESELE MAMEI ȘI COPILULUI

Deosebitul interes cu care întîmpinăm cel de-al IV-lea Congres al partidului a sporit și mai mult cînd am luat cunoștință de noul proiect de Constituție a Republicii Socialiste România. Am citit cu interes conținutul acestui istoric document. Aveam în fața ochilor proiectul legii fundamentale a statului nostru socialist, care consfințește mărețele victorii ale poporului nostru. Prevederile proiectului de Constituție consacrate drepturilor fundamentale ale cetățenilor răsună în conștiința tuturor — așa cum scria „Scînteia”, a doua zi după publicarea proiectului — „ca un adevărat imn închinat libertății, demnității și fericirii oamenilor”. Aș vrea să reamintesc de treapta înaltă la care socialismul a ridicat femeia, devenită azi, prin dreptul la muncă, medic, arhitect, inginer, profesor sau, prin dreptul de a alege și a fi ales, deputat în sfaturile populare sau în Marea Adunare Națională, participant activ la viața socială a țării. Femeia mamă se bucură de sprijin din partea statului. În articolul 20 al proiectului de Constituție se prevede „Concediul de maternitate plătit este garantat”, iar în articolul 23 se arată: „Statul ocrotește căsătoria și familia și apără interesele mamei și copilului”.

Muncesc la spitalul clinic „Polizu”, alături de un numeros co-

lectiv de medici și cadre sanitare. Condițiilor create pentru acordarea unei substanțiale asistențe sanitare pacienților noastre, noi le răspundem prin strădania de zi cu zi de a ne îndeplini cât mai conștiincios cu puțință îndatoririle de lucrători pe întregul sănătății publice.

Dr. Henrieta CIORTOLOMAN
șef de lucrări, candidat în științe, spitalul clinic „Polizu”

MÎNDRIE PATRIOTICĂ

Publicarea proiectului de Constituție al Republicii Socialiste România reprezintă un eveniment deosebit de important pentru poporul nostru.

România este republică socialistă, așa stă scris în articolul 1 al proiectului de Constituție. Acesta este rezultatul firesc al cuceririlor clasei muncitoare în strînsă unire cu țărînimea muncitoare, intelectualitatea și celelalte categorii de oameni ai muncii.

Simți o profundă mîndrie patriotică, o nețărmurită bucurie că trăiești astfel de momente, cînd țara noastră, condusă de partidul clasei muncitoare, primește o nouă Constituție care consfințește mărețele victorii reputele de poporul nostru în fărîșirea noii societăți. Această Constituție reflectă cuceririle pe care poporul nostru le-a obținut prin munca și lupta sa. Iar forța care a organizat și condus poporul nostru în lupta pentru victoria deplină a socialismului este Partidul Comunist Român, conducătorul întregii societăți din Republica Socialistă România.

Ca membru de partid țin să exprim deplina satisfacție și aprobare pentru proiectul de Constituție, încrederea fermă în politica partidului nostru care ne călăuzește pe drumul luminos al socialismului.

Inginer Alexandru CONSTANTIN
director general al Combinatului poligrafic „Casa Scînteii”

CARACTERUL PROFUND UMAN AL ORÎNDUIRII NOASTRE SOCIALISTE

Un sentiment de mare satisfacție, de împlinire a unei bucurii, iată ce a încercat fiecare cetățean al țării noastre în momentul cînd a luat cunoștință de proiectul de Constituție al patriei noastre. Simțim că e un dar pentru toți și pentru fiecare în parte.

Ca pedagog și om al școlii, după ce am citit întregul proiect m-am reîntors și mă voi reîntoarce, desigur, la un articol, care pare a fi scris în mod special pentru noi, cei ce muncim pe tărîmul muncii pedagogice. E vorba de articolul 13. „În Republica Socialistă România, întreaga activitate de stat are drept scop dezvoltarea orînduirii socialiste, creșterea continuă a bunăstării materiale și culturale a poporului, asigurarea libertății și demnității omului, afirmarea multilaterală a personalității umane”.

Subliniem ultimele cuvinte, pentru că ele evidențiază caracterul profund uman și educativ al orînduirii socialiste pe care o consfințește noua Constituție. Statul socialist este o unitate socială conștientă de țelurile și posibilitățile sale, iar funcția sa educativă este și devine din ce în ce mai importantă. Ne planificăm, cu tot mai multă siguranță asupra succeselor depline, nu numai dezvoltarea economiei naționale, ci și propria noastră dezvoltare, propria noastră împlinire.

Alături de toți oamenii muncii, muncitorii din domeniul educației au azi înscris clar, în însuși pactul fundamental al țării, rostul activității lor pentru anii tot mai luminoși pe care îi așteptăm cu toții. Sintem siguri că știi ce au de făcut pentru aceasta.

Prof. dr. Stanciu STOIAN
membru corespondent al Academiei R.P. Române

PUTEREA POPORULUI

Un nou document istoric mi-a umplut inima de bucurie: proiectul de Constituție, proiectul legii fundamentale a României socialiste. Slujesc la catedră de zeci de ani, cunosc țara asta de la un capăt la altul, dar mărturisesc cu mîna pe inimă că niciodată frumusețile și bogățiile ei n-au fost atât de evidente ca în anii construcției socialiste.

Proiectul de Constituție înlăptuiește chipul nou al României și consfințește în mod elocvent cuceririle revoluționare pe care le-a săvîrșit poporul român sub glorioasa conducere a partidului clasei muncitoare.

M-aș referi la citeva articole care arată cît se poate de clar cui aparține puterea. În articolul 2 se spune: „Întreaga putere în Republica Socialistă România aparține poporului, liber și stăpîn pe soarta sa. Puterea poporului se întemeiază pe alianța muncitoarească-țărănească”. Și mai departe, în articolul 3, vorbindu-se despre înțeleptul și încercatul călăuz al poporului român se arată: „În Republica Socialistă România, forța politică conducătoare a întregii societăți este Partidul Comunist Român”. Splendidă expresie! Singurul partid din România care a apărut interesele vitale ale oamenilor muncii, începînd din anii cruntei ilegalități, — a fost Partidul Comunist Român. În anii domniei poporului, sub atenta, ferma și înțeleapta sa conducere, România a devenit o țară despre a cărei economie și cultură se vorbește cu respect pe multe meridiane ale lumii. De bună seamă că fără un asemenea partid, legat de popor prin toate fibrele ființei sale, n-ar fi fost cu puțință ca România noastră să iasă în lume pe poarta principală a libertății și civilizației.

Peste puțină vreme, după ce va fi dezbătut de întregul popor, proiectul de Constituție va fi pus în discuția celui mai mare sfat al țării: Marea Adunare Națională. El va deveni astfel legea legilor, legea fundamentală a scumpei noastre României socialiste.

Prof. univ. Teodor MARTIN
Institutul agronomic „Nicolaie Bălcescu” — București

60/2

O CONSTITUȚIE A SOCIALISMULUI VICTORIOS

În ședința plenară din 28 iunie 1965 Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Român a subliniat că prevederile proiectului de Constituție reflectă în mod just transformările ce au avut loc în țara noastră în procesul de construire a orânduirii socialiste. Fără îndoială, într-adevăr, ceea ce trebuie reținut înainte de toate este că viitoarea Constituție a țării noastre va fi Constituția unei țări — Republica Socialistă România — care desăvârșește construcția socialistă, creând condițiile trecerii la comunism. Este deci consacrată istoricilor înfăptuiri de până acum. Și este, totodată, chezașul marilor înfăptuiri ce vor veni.

De la primele dispoziții — și în cuprinsul câtorva rânduri nu se pot îmbrățișa, desigur, întreaga semnificație și toată bogăția de conținut a proiectului — este proclamat profundul umanism al orânduirii noastre. „În Republica Socialistă România, întreaga activitate de stat are drept scop dezvoltarea orânduirii socialiste, creșterea continuă a bunăstării materiale și culturale a poporului, asigurarea libertății și demnității omului, afirmarea multilaterală a personalității umane”. Afirmarea multilaterală a personalității umane este posibilă pentru că „Economia națională a României este o economie socialistă, bazată pe proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție”, pentru că „În Republica Socialistă România, exploatarea omului de către om este pentru totdeauna desființată și se înfăptuiește principiul socialist al repartiției după cantitatea și calitatea muncii”. În condițiile terminării cooperativizării agriculturii și a făuririi economiei socialiste unitare, proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție este fie proprietate de stat — asupra bunurilor aparținând întregului popor, fie proprietate cooperatistă — asupra bunurilor aparținând fiecărei organizații cooperatiste. Socialismul a triumfat deplin și definitiv. E cucerirea ce se înscrie cu litere luminoase în proiectul de Constituție și care asigură într-adevăr afirmarea multilaterală a personalității umane.

În formulările proiectului și în realitățile orânduirii noastre socialiste, afirmarea multilaterală a personalității umane înseamnă însă creșterea continuă a bunăstării materiale, făcută cu puțință prin organizarea, planificarea și conducerea de către stat a economiei naționale, atribut esențial și inalienabil al suveranității. Înseamnă creșterea continuă a bunăstării culturale, făcută cu puțință prin dezvoltarea de către stat a învățământului de toate gradele, prin asigurarea condițiilor pentru dezvoltarea științei, artei și culturii. Înseamnă recunoașterea și garantarea exercitării depline a drepturilor cetățenilor după cum, în îmbinarea dintre interesul fiecăruia și interesul tuturor, înseamnă și îndeplinirea îndatoririlor. Înseamnă, în adâncirea neîntreruptă a democratismului socialist, lege ireversibilă a orânduirii noastre socialiste, preeminența Marii Adunări Naționale ca organ suprem al puterii de stat, exercitarea suverană a puterii de către popor prin Marea Adunare Națională și sfaturile populare. Înseamnă un sentiment general de încredere, rezultat al apărării legalității socialiste și al ordinii de drept. Înseamnă, în sfârșit, pentru că socialismul este pace, pentru că afirmarea multilaterală a personalității umane nu se poate dobândi decât printr-un efort permanent, nu de distrugere ci de construcție, printr-un efort mereu reînnoit de realizare și de depășire, nu numai relații de prietenie și colaborare frățească cu toate țările socialiste ci și colaborare cu țările având o altă orânduire social-politică, toate pe baza principiilor respectării suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi și avantajului reciproc, neamestecului în treburile interne.

Iar pentru că toate aceste cuceriri se confundă cu însăși orânduirea noastră, fiecare dintre noi — în unitatea morală politică a întregii societăți, are ca primă îndatorire să contribuie la întărirea și dezvoltarea orânduirii socialiste. E îndatorirea a cărei împlinire deschide pentru întreaga noastră colectivitate socialistă acel drum de încordare a tuturor eforturilor, de biruire a tuturor greutăților, de entuziasm și de creație care este drumul spre culmi.

Eugen A. BĂRASCU
membru corespondent al Academiei R.P.R., director adj.
științific al Institutului de cercetări juridice al Academiei R.P.R.

NE ANGAJĂM I

Sînt și eu unul din sutele de studenți ai Facultății de energetică care vor contribui ca ingineri, încă în cadrul planului de dezvoltare a economiei naționale pe perioada 1966-1970 la înfăptuirea mărețelor sarcini trasate de partid. Deocamdată, eu și colegii mei ne pregătim temeinic pentru a face față viitoarei noastre munci. Statul ne-a creat condițiile cele mai bune de studiu și de viață. Ele sînt condițiile în continuare de viitoarea Constituție a Republicii Socialiste România. Am citit proiectul. Articolul 21 exprimă clar un lucru pe care-l poate oferi numai constituția unui stat socialist: grațuitatea învățământului și burse de stat pentru majoritatea studenților. În plus: cămine, laboratoare, case de cultură, bibliotecă.

Nu rămîne decît să răspundem cu elan la tot ce se face pentru noi. Ne angajăm!

Lazăr LUPESCU
student la Institutul politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej” din București

PRIETENUL
NOSTRU,
ÎNVĂȚĂTORUL

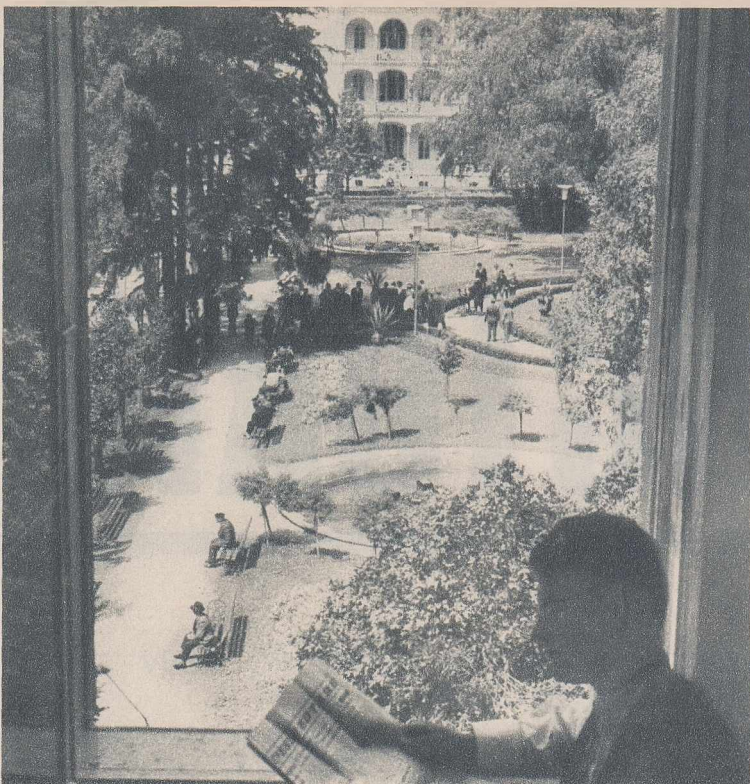
Este unanim recunoscut că pentru munca lor plină de abnegație, învățătorii sînt înconjurați cu dragoste de popor. Foștii elevi poartă pînă la adînci bătrîneți o vie recunoștință învățătorului lor. Ei își amintesc întotdeauna cu dragoste de școală și de cel care i-a învățat carte. Și dacă altădată clasele cîrmuitoare vitregeau școala și pe slujitorii ei, astăzi, partidul și statul nostru socialist le acordă cel mai prețios sprijin, creîndu-le condiții optime de muncă.

Odinioară, dreptul la învățătură pentru oamenii muncii era doar vorbă

goală. Astăzi el este prevăzut în Constituție și asigurat prin învățământul elementar de 8 ani, prin gratuitatea învățământului de toate gradele, precum și prin sistemul burselor de stat.

Am călătorit prin multe orașe și sate ale patriei noastre și pot să spun că din Delta Dunării și pînă în satele așezate pe coastele aride din Munții Apuseni, odinioară oropsite de soartă, au răsărit an de an tot mai multe școli noi. Nu există raion în care să nu funcționeze mai multe școli medii, precum și numeroase școli profesionale și tehnice legate de toate ramurile de activitate ale economiei noastre. Adesea merg aci să se califice aproape toți absolvenții școlilor elementare.

Și pe măsură ce înaintăm în vreme, facem pași tot mai mari și în domeniul culturii și învățământului. Proiectul de Directive ale celui de al IV-lea Congres al Partidului Muncitoresc Român prevede că „dezvol-

Cetățenii Republicii Socialiste România au dreptul la odihnă. Le stau la dispoziție numeroase stațiuni balneoclimaterice, amenajate în mod corespunzător prin grija statului. Fotografia noastră reprezintă un aspect din stațiunea Băile Herculane, unde vin anual mii de oameni ai muncii pentru a-și petrece concediile.

ADEZIUNEA TOTALĂ A ȚĂRANILOR COOPERATORI

Marți dimineașa nu s-a putut lucra la cîmp din pricina ploii care pornise. Cînd se întimplă asemenea „accidente” binevenite — era necesară o ploaie — oamenii vin la sediul cooperativei agricole de producție și discută despre diverse treburi gospodărești. Dar marți dimineașa, cînd posturile noastre de radio comunicau textul proiectului de Constituție a Republicii Socialiste România, țărani cooperatori n-au mai discutat despre treburile lor obișnuite ci au ascultat cu atenție cum sună, articol cu articol, legea legilor, care consfințește mărețele realizări ale poporului român pe care partidul comunistilor l-a condus din victorie în victorie.

După cîteva ore au sosit în comună zările. Citind și dezbătînd proiectul de Constituție, oamenii au stăruit asupra tuturor articolelor sale și îndeosebi asupra articolelor care se referă la munca și la viața lor. În articolul 10 se spune: „Cooperativele agricole de producție, formă socialistă de organizare a agriculturii, asigură condiții pentru cultivarea intensivă a pămîntului și aplicarea științei înaintate, contribuie, prin sporirea producției, la dezvoltarea economiei naționale, la ridicarea continuă a nivelului de viață al țărănimii și al întregului popor. Statul sprijină cooperativele agricole de producție și ocrotește proprietatea lor...”

Dacă ne-am referi la acest articol, la ajutorul pe care statul l-a acordat cooperativei noastre agricole, ar trebui să scriu multe pagini.

În cooperativa noastră, în ultimii ani, legumicultura a căpătat mare extindere. E firesc, întrucît comuna noastră e așezată la apropierea Capitalei. Numai în anul acesta noi am livrat zeci și zeci de tone de legume timpurii — varză, castraveți, dovlecei, ardei, mazăre etc. Averea noastră obștească a sporit an de an. Și traiul oamenilor s-a schimbat. Țărani cooperatori au viața îndestulată și munca în cooperativa agricolă îi ajută să-și îndeplinească tot mai mult cerințele materiale și spirituale.

Noi am început campania agricolă de vară. Am organizat munca în așa fel, încît să se facă în termenul cel mai scurt, în cele mai bune condiții. Ca întregul popor, în cîmstea legii țării și a mărețului eveniment care se apropie — cel de-al IV-lea Congres al partidului — și noi sîntem hotărîți ca, prin munca noastră, la succesele de pînă acum, să adăugăm altele. Și mai bogate și mai frumoase.

Igor CORBU
inginer agronom la cooperativa agricolă de producție din comuna
Tîncăbești, raionul Răcari

tarea învățământului de toate gradele în perioada 1966-1970 se va caracteriza atît prin creșterea numărului de elevi și studenți, cît și prin ridicarea nivelului său calitativ.”

Se va dezvolta baza materială a învățământului, creîndu-se și mai bune condiții de muncă învățătorilor. În acest scop, se vor investi în viitorul cincinal circa 3,5 miliarde lei.

În trecut am cunoscut învățătorii care au făcut tot ce le-a stat în puteri pentru ca măcar unii dintre elevii lor, bine înzestrați și dornici de învățătură, dar lipsiți de posibilitate materială, să meargă la școli secundare. Dacă 1-2 din o sută de elevi puteau deveni ucenici sau elevi la o școală profesională, însemnă un mare succes și o bucurie fără seamăn pentru învățator. Astăzi toți copiii oamenilor muncii pot să meargă la orice școală. Li se cere doar să dea dovadă de silință la învățătură.

Exponent al poporului, constient de

misiunea sa, învățătorul dovedește entuziasm nu numai în școală, ci și în munca obștească. El lucrează în cadrul căminelor culturale și bibliotecilor, la parte la diferite acțiuni de popularizare a științei și culturii. Cu un adevărat părinte, învățătorul urmărește și caută să sprijine pe elevii lui și după ce aceștia au terminat școala. Și dacă părinții au numai un sau cîteva copii, învățătorul are sute, toți fiindu-i la fel de dragi, căci în sufletul fiecărui se află și o fărîmă din sufletul lui.

Acum, cînd cu prilejul Zilei învățătorului întregul popor îi cîmstește, învățătorii și profesorii sînt conștienți de marea și nobila lor răspundere de a educa tinerile vîrstare. Trezind în revistă succesele de pînă acum, ei își iau noi angajamente. Vor munci cu avînt pentru a pregăti cît mai bine pe viitorii constructori ai socialismului și comunismului.

Șerban NEDELCU

Se instalează o conductă de aer comprimat, una din arterele complexului sistem care transmite energie în mina de pe valea piriului Ursu.

PRODUCȚIA ÎN RAMURA METALURGIEI NEFEROASE VA CREȘTE CU CIRCA 45 LA SUTĂ PRIN DEZVOLTAREA PRODUCȚIEI MINIERE, VALORIFICAREA COMPLEXĂ A CONCENTRATELOR ȘI A BAUXITEI ÎN NOILE UZINE METALURGICE CONSTRUITE ÎN ANII ȘESENALULUI, ALE CĂROR CAPACITĂȚI VOR FI DEZVOLTATE, PRECUM ȘI PRIN PRELUCRAREA METALELOR NEFEROASE.

(Din proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al P.M.R. cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966-1970)

raid pe magistralele cuprului

Fără să fi fost trasat pe vreo hartă dar existând realmente prin virfurile sale cu nume al căror ecou s-a auzit în repetate rânduri și se va mai auzi încă oriunde se citesc ziarele și se ascultă radioul — deci pretutindeni — triunghiul în care se împletesc și se ramifică magistralele moderne ale cuprului românesc acoperă un teritoriu de mii de kilometri pătrați, sprijiniindu-se cu o latură în crestele prăpăstioase ale Munților Dornei și prelungindu-le pe celelalte două până la extremitatea sud-vestică a țării, unde se află orașul Moldova Nouă. Simbolic, s-ar fi putut vorbi oricând despre acest triunghi, deoa-

recă rezervele naturale de minereu cuprifera existente la intersecțiile laturilor sale au vârste de multe ori milenare. Dar descoperirea și introducerea acestora în circuitul industrial este opera ultimilor ani, anii industrializării socialiste a țării, anii valorificării complexe și multilaterale a rezervelor sale de bogății naturale.

DE DOUĂ ORI KILOMETRUL ZERO

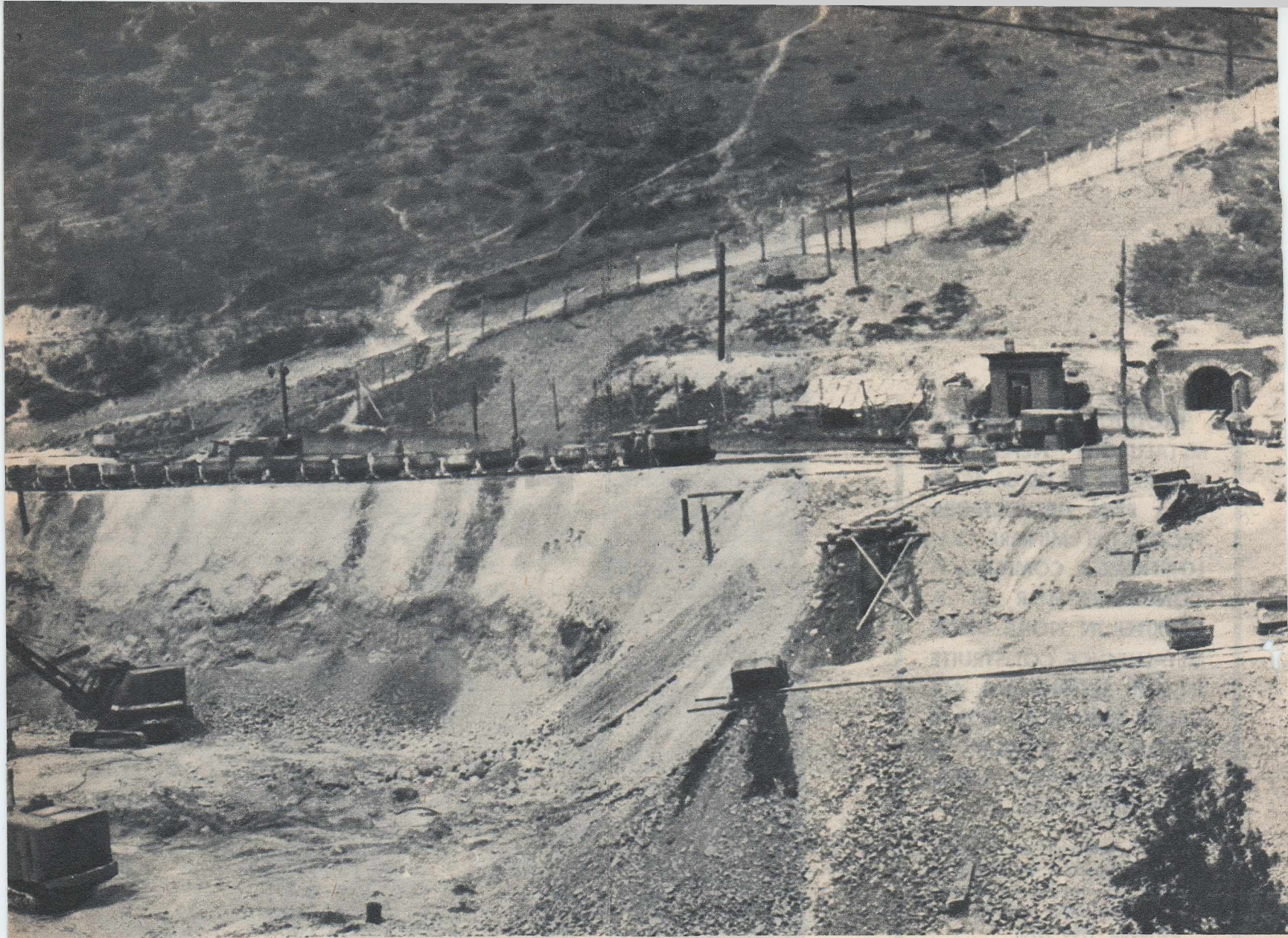
Magistralele cuprului au două începuturi. Dacă ar fi marcate, la kilometrul zero ar figura atât Moldova Nouă, în apropierea căreia curge Dunărea, cât și Leșul Ursului, noua localitate minieră de pe malurile Bistriței și Moldovei.

Sub raportul aspectului edilitar și al configurației împrejurimilor, cele două așezări nu seamănă cît puțin. Munții ce-o străjuiesc pe cea dintîi sînt mai mult niște

dealuri, cu pantele nu prea repezi, pe care cresc păduri tinere de stejar și de fag. La Leșul Ursului se ridică impunători, ca niște uriași de granit, și singurul arbore ce a putut prinde rădăcini pe umerii lor a fost bradul. Moldova Nouă e un orașel întemeiat în urmă cu secole. Leșul Ursului e o localitate fără istorie. Ceva le face să semene totuși. Prezența minelor de cupru deschise de curînd în apropierea lor, imprimă activității oamenilor din aceste așezări, în ciuda distanței de sute de kilometri ce le separă, ritmuri și trăsături asemănătoare. Acum, cînd intrarea în producție a celor două complexe miniere a devenit un fapt real, cînd probele tehnologice ale uzinelor de preparare din incinta lor au fost terminate, minerii înscriu noi succese în întrecerea socialistă ce se desfășoară în cinstea

Nicolae RĂDULESCU

(Continuare în pag. 6)

Moldova Nouă. Poarta spre adâncul noii exploatare miniere.

celui de-al IV-lea Congres al partidului.

E ora când la gura minei se schimbă tradiționalul salut de „no-roc bun” între cei care intră și cei care ies. Muntele tace, cufundat pentru scurtă vreme în neclintirea lui milenară. Când încep „pușcăturile” vibrează prelung, transmitând pînă departe oftatul greu cu care se lasă rupt în bucăți. Lungi șiruri de vagonete ies apoi din adînc, lăsînd în urmă o nouă porțiune de „gol”. Mina e un vast șantier desfășurat în piatră, ce subminează muntele la temelie, smulgîndu-i minereul cenușiu din care se va desprinde mai tîrziu metalul roșu, strălucitor.

Așa începe drumul spre lumină al cuprului, în cele două puncte de început ale magistrelor sale. Mai departe îl vom întîlni în forme mereu schimbate, fiecare din ele cumulînd rezultatul strădaniilor unui alt colectiv uman.

LEȘUL URSULUI — KILOMETRUL 6,075

Am ieșit din tunel. Ne rețin atenția două plăci de marmură albă prinse în șuruburi pe stîncă, de o parte și de alta a impunătoarei lui porți. Sînt gravate pe ele numele

celor ce au sfredelit în Muntele Aluniș cea mai grea și cea mai dramatică porțiune a drumului pe care va fi scos la lumină minereul de la Leșul Ursului. În stînga, în fruntea listei, citim: Nistor Fluture. În dreapta: Petre Crișan.

La 22 august 1964, în zori, echipele conduse de acești experimențați mîistri mineri au avut o întîlnire cu totul neobișnuită. Porniseră una spre cealaltă din două puncte deosebite pe care nu le lega decît un singur drum, unul de peste 200 de kilometri ce dădea înde lung ocol trecînd prin Cheile Dornei și ajungînd pînă la Gura Humorului. În linie dreaptă le separau însă numai 6 kilometri, dar linia dreaptă trecea prin Muntele Aluniș fiind, la data aceea, o simplă linie închipuită. Inaintînd unii spre alții în cadența cîtorva metri liniari pe schimb, minerii lui Fluture și Crișan au ajuns, la un moment dat, să se audă reciproc prin peretele de piatră care-i mai despărțea. Cînd a fost năruit și acesta, tunelul, perfect rectiliniu, devenise o linie reală lungă de 6.075 metri ce putea fi străbătută de la un capăt la celălalt. Astăzi o străbat trenurile încărcate cu minereu. Pe versantul vestic al Muntelui Aluniș se petrece, în aceste zile, un eveniment întrucîtva asemănător. O altă

deschidere în stîncă, de astă dată orientată vertical, este încinsă într-o solidă cămașă de beton de minerii lui Gligor Giurgiu. E puțul vertical al minei propriu-zise a căruia deschidere s-a săvîrșit într-un ritm accelerat și care se apropie acum de momentul inaugurării. Pe aici vor circula coliviile mașinii de extracție ce vor lega orizonturile minei. Va fi un fel de șosea modernă, răsturnată în poziție verticală, prin care vor trece în sus și în jos sute de vagonete pe zi și sute de oameni. În unghiul format de aceasta cu tunelul Aluniș mina etalează semnele sale distincte: triajul vagonetelor cu gările lui subterane, stația de aer comprimat, o adevărată inimă de oțel ce trimite prin conducte energia necesară dislocării minereului din adînc, o conductă de apă, o linie de alimentare cu energie electrică, o stație de transformare. Iar de partea cealaltă a tunelului, la peste 6.300 metri în linie dreaptă, se înalță impunătoarea uzină de preparare a minereului de la Tarnița.

MOLDOVA NOUĂ — TARNIȚA, KILOMETRUL CONCENTRATELOR

La Moldova Nouă, uzina de preparare se vede de departe, ziua,

ca un mastodont de beton cu fălcile încleștate într-o coastă pietroasă, noaptea ca un mic orașel luminescent. Cea de la Tarnița, ascunsă în Valea Suhei, un afluent al Moldovei, nu se zărește decît din imediata apropiere. Deși pe dinafară prezintă unele deosebiri, în interiorul lor pulsează organisme identice care înghit, macină și filtrează minereu, alegînd de o parte concentratele cuproase, de altă parte piritele, sterilul, impuritățile. Două uzine care fărîmițează stînci, înobilîndu-le prin aglomerarea conținutului lor de metal. Materializînd în ansamblul lor constructiv cele mai noi cuceriri ale tehnicii contemporane, aceste uzine, dotate cu utilaj produs în întregime în țară, vor livra uzinelor de cupru mii de tone de concentrate cuproase pe an. Un important procent din sporul de producție în ramura metalurgiei cuprului, prevăzut să se realizeze pînă la sfîrșitul anului 1970 de proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al partidului, cu privire la dezvoltarea economiei naționale, va trece deci prin concasoarele și prin celulele lor de flotare. Momentul cînd acestea vor intra în producție la parametrii proiectați este aproape. Probele tehnologice desfășurate cu succes au însumat pînă acum

După aproape trei decenii de activitate în ramura industriei miniere, inginerul Radu Doroftei (dreapta) a venit și la Leșul Ursului.

sute de tone de minereu, iar rezultatul acestor probe a și poposit în depozitele uzinelor de cupru ce vor separa metalul pur din amestecul concentratului. În cinstea celui de-al IV-lea Congres al partidului, Complexul minier de la Leșul Ursului a și fost dat în producție cu șase zile mai devreme.

De la Moldova Nouă și Tarnița, pînă la punctul terminus al magistrelor cuprului, circulația se face pe șosele străbătute de puternice autocamioane basculante, pe călea ferată și — în porțiunea Moldova Veche-Orșova — pe Dunăre. Vom schița în continuare câteva din detaliile acestor trasee.

ÎN DRUM SPRE KILOMETRUL FINAL

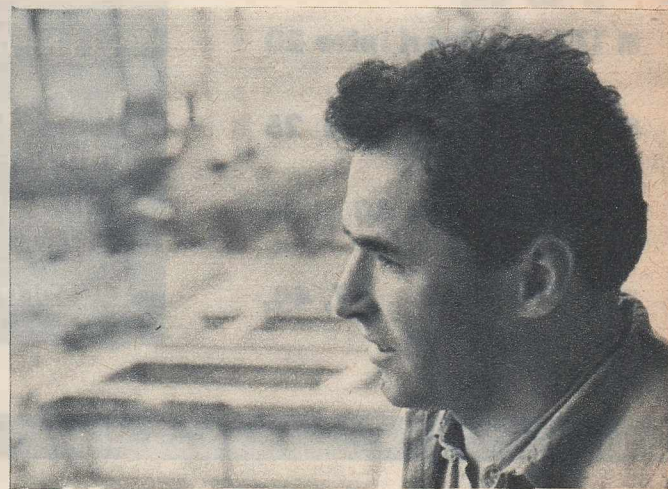
De la Tarnița pînă la Frasin, în gară, valea pîrîului Suha e subliniată — ca de o viguroasă trăsătură de penel pe un vast tablou — de linia ușor frîntă a șoselei de beton. Camioanele cu concentrate lasă în urmă orașelul minier Ostra, deasupra căruia se mai rotesc încă brațele macaralelor-turn, trec prin câteva sate cu nume pitorești — Doroteia, Stulpicani, Negruleasa — și, ajungînd la punctul de descărcare, fac calea întoarsă sunînd, de

O nouă șarjă de cupru electrolitic este scoasă din celulele secției de electroliză a combinatului „Gheorghe Gheorghiu-Dej” din Baia Mare.

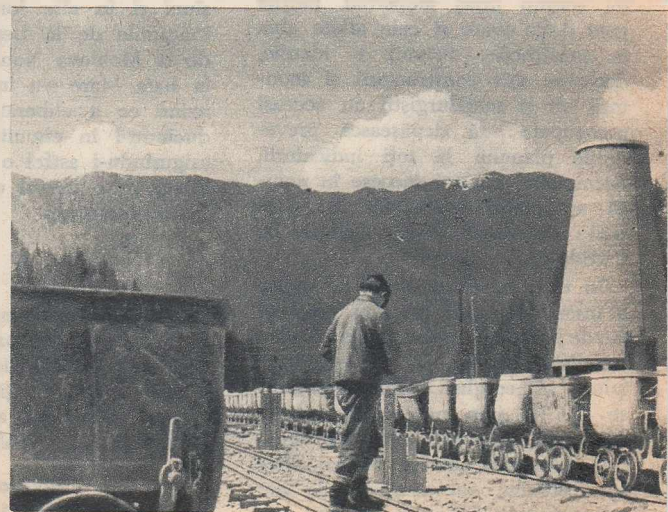
astă dată, a gol. De la Moldova Nouă la Orșova, drumul are la început tot o porțiune de șosea, Moldova Nouă—Moldova Veche, mai departe fiind orientat de-a lungul Dunării, prin monumentalul defileu al Cazanelor. Urmează transbordarea, unde totul se petrece într-o lume de instalații mecanice ce exclud contactul direct al omului cu încărcătura de concentrat. Apoi primul șuier de locomotivă și călătoria de-a curmezisul țării, în perimetrul uriașului triunghi în care s-a săvîrșit epopeea modernă a cuprului românesc. La kilometrul final marele combinat chimico-metalurgic „Gheorghe Gheorghiu-Dej” din Baia Mare, cu impunătoarele sale construcții, încheie un drum în sens unic — drumul metalului roșu stră-

(Continuare în pag. 8)

Inginerul Constantin Pop, unul din specialiștii care urmăresc îndeaproape fiecare fază de construcție a combinatului baimărean.

Spre intrarea minei de la Leșul Ursului se îndreaptă șirul vagonetelor care vor transporta minereul la suprafață.

ancheta „flacării”

O ANCHETĂ LA CARE AU RĂSPUNS:

- 89 de tineri între 17 și 20 ani
- 173 de tineri între 20 și 25 ani
- 54 de tineri între 25 și 30 ani
- 7 tineri între 30 și 35 ani
- 8 tineri de ... 37, 44, 46 și 47 ani

ce faceți după ora 3 ?

DINTRE ACEȘTIA

- 124 muncitori
- 88 studenți și elevi
- 67 ingineri și tehnicieni
- 14 profesori
- 38 funcționari

DESPRE

cu 331 de buc

SUMARUL ANCHETEI

1. O statistică și ... 2. ...„Stop!” la o cafea 3. ...Niște mese împotriva ringului 4. ...Atențiune! A sosit vara! 5. ...Unde ne sînt partenerii? 6. Dansurile moderne menționate de 331 ori! 7. Complexele neștiutorilor 8. De 310 ori — BRAVO! Despre DISC și o... BANDĂ cam săracă

(Urmare din pag. 7)

lucitor, scos la lumină din munții ce străjuiesc două localități aflate la o distanță de sute de kilometri, la două margini opuse de țară.

CONSTRUCTORII DE... MUNȚI

E un combinat modern, în vecinătatea căruia vechea uzină de cupru băimăreană pare un pitic insignifiant. În cuptoarele sale clo-cotesc amestecuri fierbinți de metal, prin conductele lui se scurg fluide incandescente și amestecuri gazoase de sulf din care se fabrică apoi acidul sulfuric, în marea sa secție de electroliză se nasc, prin acțiunea curentului electric, mii de tone de cupru pur pe an.

Cu greu pot fi distinse, în pulsația acestui uriaș industrial, părțile gata definitive și cele aflate abia în construcție. Ritmul e identic, deoarece atât constructorii și montorii cât și metalurgiștii au aceeași preocupare: să depășească prevederile planului la toți indicatorii, întâmpinând cu noi succese în muncă apropiatul eveniment în viața țării: cel de-al IV-lea Congres al partidului.

În timp ce noua uzină de cupru a înscris de mult timp în registrul său de producție prima șarjă de plăci metalice, celelalte secții ale combinatului „Gheorghe Gheorghiu-Dej” se află în plin proces de montaj. În final, ele vor completa seria transformărilor menite să valorifice la maximum substanțele utile din concentratele cuproase și din cele

cu sulf. S-au și conturat principiile care vor sta la baza activității viitoare a colectivelor de chimiști și metalurgiști băimăreni: peste 99,6% din producția uzinei de cupru va fi de calitate superioară, reducându-se astfel cu mult procentul de rebuturi admis, randamentul de curent al secției de electroliză fiind cu 4% mai mare decât cel proiectat.

Că noua uzină de pe malul Săsarului respiră de pe acum în ritmul celorlalte unități industriale risipite pe magistralele cuprului, stau mărturie dealurile de zgură acumulate în haldele din apropiere. Metalurgiștii sînt — ca să utilizăm o expresie ce le aparține — cei ce reconstruiesc din zgură munții sfredeliți de mineri, dar la alte dimensiuni și în alte forme. Căci între înălțimile de la Leșul Ursului sau de la Moldova Nouă și haldele de la Baia Mare s-a interpus seria de uzine ce a eliberat cuprul, introducându-l în circuitul industrial și asigurându-i astfel o existență înnoibilă prin efortul creator al omului contemporan.

★

Pe magistralele cuprului se scriu în fiecare zi noi pagini în biografia acestui metal, biografia modernă a unei bogății ce și-a căpătat adevărata valoare în anii noștri, anii industrializării socialiste.

Nicolae RĂDULESCU
Fotografii de Traian PROSAN

POEZIA PERSPECTIVELOR

Dintr-un drum se deschid alte drumuri, dintr-o zare se nasc alte zări... Mutate în timp, spațiile devin istorie — distanțele parcurse fiind memorie iar cele rîvnite, aspirații. Sub zodie socialistă, toate acestea primesc întruchipare măreață și ritm mărej.

Ne-am obișnuit însă ca după hainele de sărbătoare ale liecării victoriei să îmbrăcăm demni și harnici cinstitele haine de lucru. Așa ne-a crescut și ne-a educat partidul, în spiritul major al muncii neîntrerupte și creatoare.

Directivele Congresului al patrulea ne găsesc bine și desăvîrșit pregătiți pentru acoperirea cu

lumină a altor zone istorice. Calculul minuțios al condeiului, poezia cîrelor prelungită în timp, cugetarea de filozof al materiei și spiritului, au imprimat poporului nostru acea simplitate care-i dă măreție și nemurire în tot ceea ce înfăptuiește ca pe un act firesc. Lauda rămlne undeva în umbră. Autocenzura și luciditatea îi iau locul.

Ridic steaguri lirice de entuziasm la Galați și la Porțile de Fier. Pun digurile năzuințelor mele la malarile Dunării. Salut cu inima și cugetul semeția viltoarelor spice robuste care vor împodobi pămîntul. Sînt prezent pe Argeș în sus și în Banatul Craiovei; în cetatea de chimie modernă. Exult cu kilowații scăpărători. Trimt ape de irigații spre acolo spre unde tractoarele vor trece cu jumătate peste o sulă de mil.

Îmi amintesc cum au crescut primele blocuri noi în orașe. Astăzi se poate vorbi de orașe noi. De orașe nou-născute și

de orașe vechi reînnoite. Îmi amintesc de primele case noi durate la jară. Astăzi putem vorbi de saie noi, la scard republicană. Există, la această oră, o nouă Românie pitorească de esență și structură socialistă. De aceea tiparele ei viitoare sînt studiate cu ochi comunist. Există o nouă arhitectură a patriei întregi, ale cărei armonii sînt suplimentate rotund de Directivele apropiatului congres. Arhitectul mărej al acestei alcătuirii simetrice este partidul nostru comunist, mărej prin forța și seriozitatea lui. Mărej prin consecvența sa marxist-leninistă. Prin înțelepciunea conducerii sale care se tâlmăcește direct și grăitor în armonia operelor sale.

Mîndru de a fi rapso-dul unui asemenea partid, îmi asum răspunderea cuvenită pentru traducerea politică în poezie a ideilor de prej cuprinse în Directive. Vastul lor orizont de idei artistice este tot ceea ce poate visa și rîvni un poet comunist.

AI. ANDRIȚOIU

DANS

bucoșteni

PARTE DIN SCRISORILE ADRESATE REDACȚIEI DE UNII TINERI SE REFERĂ LA O „PROBLEMĂ” FOARTE APROPIATĂ LOR: DANSUL. FOARTE APROPIATĂ NU PENTRU CĂ AR FI SINGURA SAU CEA MAI IMPORTANTĂ DISTRACTIE A TINERETULUI. ACESTA ARE POSIBILITATEA SĂ RĂSPUNDE — ȘI RĂSPUNDE — ȘI ALTOR SOLICITĂRI: SPECTACOLE TEATRALE, FILME, LECTURA DE CĂRȚI, EXCURSII ETC. DAR DANSUL OCUPĂ UN TIMP IMPORTANT DIN... TIMPUL LIBER ȘI TREBUIE SĂ I SE ACORDE IMPORTANȚA CUVENITĂ.

IATĂ DE CE NE-AM ADRESAT UNUI NUMĂR DE 331 TINERI BUOUREȘTENI DE DIFERITE PROFESII, SOLICITÎNDULE PĂRERILE.

1. Așadar, fiecare tânăr iubește dansul! Dacă o asemenea declarație ca: „Prefer să fiu sincer — mi-ar plăcea să dansez în fiecare zi” e făcută de un interlocutor în vîrstă de 35 ani (ajustorul Petre Popescu, de la IPROFIL) nu ne mai surprinde, desigur, pasiunea pentru dans atît de răspîndită în rîndul tineretului și confirmată SUTĂ LA SUTĂ de ancheta noastră.

Iată, în cifre, cîteva din locurile de dans mai mult solicitate:

182 de tineri dansează, de obicei, la casele de cultură;

153 de tineri preferă restaurantele;

79 de tineri dansează în diferite locuri: acasă, la reuniuni, la cluburi.

S-ar putea întîmpla să vă surprindă neconcordanța dintre totalul acestor preferințe (414) și cifra globală a interlocutorilor noștri (331). Dar, după cum se poate deduce, unii tineri dansează și la casa de cultură și la restaurante etc. Serile dansante de la casele de cultură și cluburi, ringurile de dans ale zecilor de restaurante, reuniunile sau pur și simplu muzica transmisă la radio — au figurat frecvent în răspunsurile primite. Dar DORIM SĂ DANSĂM MAI MULT! Cu alte cuvinte tineretul solicită condiții de dans mai multe și mai variate, cît mai lesnicioase și plăcute.

2. „V-ați întrebat de ce la cofetării întîlnești totdeauna tineri care stau ore în șir în fața unei cafele? Desigur, discută. În aceleași ore ale după-amiezii însă, ne spunea Corneliu Ilinschi, metodist la Casa de cultură a tineretului din raionul Crivița roșie, numărul tinerilor participanți la diferitele acțiuni e destul de mic. Mai mult ca sigur, după orele de muncă sau învățătură, EI AȘTEAPTĂ ȘI ALTCEVA DECît LE OFERIM NOI. Oare plăcerea acestui schimb de gânduri «la o cafea» nu poate fi oferită tînarului și de casa LUI de cultură? Mai precis, dacă aceste instituții ar îndeplini și rolul de club n-ar putea deveni, pe bună dreptate, unul din locurile mult căutate? Dacă ar exista aici niște încăperi amenajate cu gust, în care să poți bea o cafea, să ascuți muzica «comandată» la tonomat și să dansezi, să joci, într-o cameră alăturată, șah sau biliard, nu te-ai simți aici MAI MULT DECît BINE? Și, în plus, asemenea după-amiezi sau seri ar putea fi complete, de pildă, prin prezența unui artist care să vorbească — în numai zece minute! — despre ultima lui creație cinematografică sau de expunerea unei cercetări științifice pe care s-o facă un savant sau un specialist. Dar cîte alte modalități de destindere și cunoaștere n-ar putea da consistență timpului liber pe care și l-ar petrece tineretul IN ACESTE CLUBURI?”

Are dreptate metodistul? — deși s-a referit numai la acest aspect al activității Casei de cultură. Da! Un „DA” susținut de zeci de ori în răspunsurile primite:

„Ar trebui să se danseze în fiecare zi, în săli speciale, la toate

casele de cultură; ca să ne distrăm mai bine” (Nicolae Potîrcă, 29 ani, muncitor la IRIC).

„Să existe localuri pentru tineret cu cît mai multe posibilități distractive, inclusiv dansul; o cameră nu prea mare, un pian, o baterie, o chitară, un bufet bine asortat și... cîteva ore plăcute de dans” (Mihail Georgescu, 22 ani, student).

„Propun să se înființeze baruri de zi cu ringuri de dans și tonomate; sînt sigur că rentabilitatea unor astfel de localuri ar fi substanțială” (Viorel Georgescu, 25 ani, economist).

„Aș vrea cît mai multe locuri de dans, amenajate modern, LARG

fără să fie inclusă și obligația unei consumații abundente.

3. La întrebarea „Unde danseți de obicei?” un tehnician în vîrstă de 28 ani ne-a răspuns: „În familie sau la ceaiuri; la restaurante cînd pot, din motive pe care le-aș numi «de spațiu». SÎNT AȘA DE MICI RINCURILE, încît dansul nu mai e nici o plăcere! Cred că n-ar scădea cu nimic rentabilitatea unui local dacă s-ar renunța la acele cîteva mese care afectează plăcerea dansatorilor.”

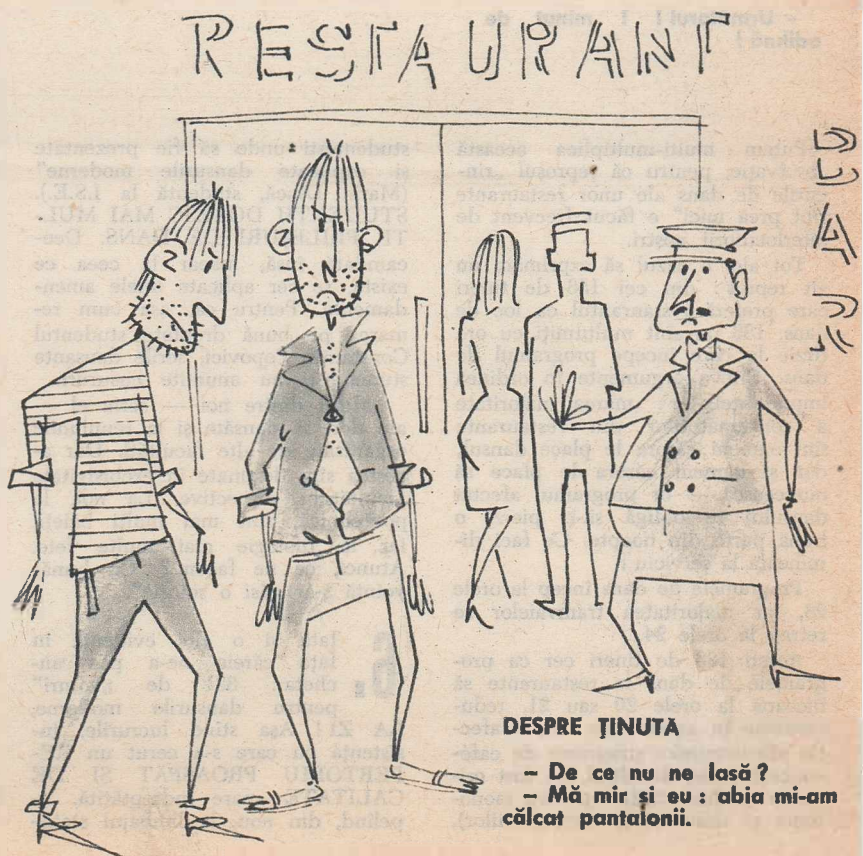
(Continuare în pag. 10)

Din cauză de repertoriu, la unele case de cultură ale tineretului...

ACCESIBILE TUTUROR TINERILOR. Casele de cultură nu răspund acestei cerințe, multe din programele lor distractive sînt fade, neantrenante” (Ion Pătrașcu, 23 ani, student).

Așadar sînt așteptate MATINEE DANSANTE PENTRU TINERET. Ne întrebăm dacă acestea, în primul rînd, n-ar putea fi organizate la restaurante, în fiecare după-amiază, în condiții modeste și plăcute.

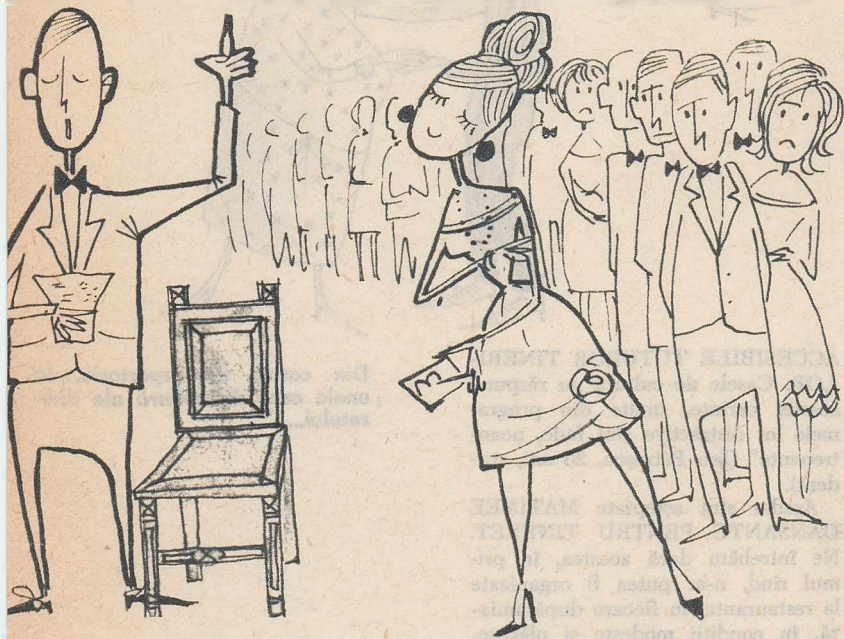
DESPRE ȚINUTA

- De ce nu ne lasă?
- Mă mir și eu: abia mi-am călcat pantalonii.

ancheta „flacării“

despre **DANS** cu 331 de bucureșteni

La Casa de cultură a tineretului din raionul 30 Decembrie, pentru cei 150-200 de tineri care vin să danseze sînt numai cîteva scaune...

— Următorul! 1 minut de odihnă!

Putem multi-multiplica această observație, pentru că reproșul „ringurile de dans ale unor restaurante sînt prea mici“ e făcut frecvent de interlocutorii noștri.

Tot aici e cazul să exprimăm un alt reproș: din cei 153 de tineri care preferă restaurantul ca loc de dans, 138 nu sînt mulțumiți cu ora tîrzie la care începe programul de dans. Cîteva argumente în ordinea importanței lor: marea majoritate a consumatorilor din restaurante sînt oameni cărora le place dansul, dar și oameni cărora le place să muncească — or programul afectat dansului te obligă să-ți pierzi o bună parte din noapte. Ce faci dimineața la serviciu?

Programele de dans încep la orele 23, iar majoritatea tramvaielor se retrag la orele 24...

Acești 138 de tineri cer ca programele de dans la restaurante să înceapă la orele 20 sau 21, reducîndu-se în acest scop timpul afectat așa-numitelor programe de cafe-concert (care, de altfel, au fost criticate în dese rînduri pentru monotonie și desuetudinea repertoriilor).

4. Perfect legitimă observația studentei Angela Alexandrescu: „Ar trebui ca vara să dansăm cît mai mult în aer liber. În afara posibilităților existente s-ar mai putea crea în parcuri și la unele ștranduri (vezi inițiativa ștrandului studentesc) ringuri de dans fără prea mari pretenții. Un ring, un tonomat sau un magnetofon, două-trei difuzoare, un chioșc unde să poți găsi gustări și răcoritoare și atîta tot!“

5. În această privință studenții au destule de spus. Mari amatori de dans, ei nu scapă nici o ocazie. Dar acestea, se pare, nu sînt încă suficiente. Alături de observațiile de ordin general: „Organizațiile studentești ar trebui să inițieze mai multe seri de dans“, am reținut din răspunsurile date și o serie de propuneri concrete: „Am dori ca, în cadrul institutului nostru, să se organizeze într-o seară a săptămîinii reuniuni

facem constatarea că aceste referiri sînt în marea lor majoritate critice: 160 din cei 182 de tineri care preferă ringul de dans al casei de cultură și 125 din cei 153 care dansează la restaurante au ridicat obiecții la adresa repertoriilor, orchestrelor și soliștilor. Trimiterile sînt foarte precise. Să invocăm numai cîteva:

„Aș dori ca la casele de cultură programele să fie cît mai variate. UNELE ORCHESTRE AU ACELAȘI REPERTORIU ÎN TOT CURSUL UNUI SEZON SAU CHIAR AN“ (George Ionescu, funcționar la I.C.M.B.).

„Orchestra de muzică ușoară (a casei de cultură raionale «N. Bălcescu» — n.r.) interpretează muzică de pe vremea lui Tata Noe. Aceleași melodii în fiecare seară de dans; repertoriul mi se pare că a prins mucegai“ (Cornelia Condeescu, studentă).

„Repertoriul orchestrei de la casa de cultură «16 Februarie» ar fi cazul să cuprindă — în fine — și melodii noi“ (Adrian Ciodara, tîmpilar).

„Orchestrale caselor de cultură și restaurantelor ar trebui să-și îmbunătățească repertoriul. Aceeași recomandare și pentru cîntăreții vocali care — dacă e să mă refer la Maria Dragomir (restaurantul «Doina») și Emilia Petrescu (restaurantul Kiselef) — au același repertoriu de aproape un an“ (Florica Bogdan, laborantă la Combinatul de cauciuc Jilava).

Cerînd IMBOGĂȚIREA REPERTORIILOR, foarte mulți dintre cei care au răspuns anchetei noastre au semnalat în plus NECESITATEA IMPROSPĂTĂRII ORCHESTRELOR CU ELEMENTE TINERE, precum și completarea recuzitei orchestrale cu unele instrumente moderne de coarde.

7. „Un tînar care știe să danseze bine se simte în mijlocul tineretului mai în largul lui. Iată de ce organizarea cursurilor de dans este binevenită“ (Constantin Popovici, student). Și cum fiecare tînar dorește, desigur, să stăpînească cu măiestrie dansul, nu de puține ori am aflat exprimate păreri asemănătoare. Mult comentate, cursurile de dans de la televiziune au fost citate ca unul dintre mijloacele principale de însușire a dansurilor moderne. 196 de aprecieri pozitive a întrunit această inițiativă a televiziunii, dar, în același timp, dorînd-o și mai eficientă, interlocutorii noștri au mai adăugat: „Dansurile mai grele ar trebui repetate“, „Cred că două-trei perechi de dansatori te-ar edifica mai bine asupra mișcărilor dansului decît cinci-șase perechi“. „Să se facă periodic o recapitulare a dansurilor mai grele“, „Cursurile de dans de la televiziune să fie popularizate și la casele de cultură“.

Din păcate, nu aceleași sufragii au întrunit cursurile de dans de la casele de cultură, cărora li se impută, mai ales, neconcordanța cu noul. Inscrierea dansurilor moderne, „la zi“, nu este suficient susținută de programa acestor cursuri. Poate ar fi necesar ca experiența bună a Casei de cultură a studenților (maestru de dans Al. Sever) să fie împărțită și instituțiilor surori. PE CÎND UN SCHIMB DE EXPERIENȚĂ?

8. Așadar, să aflăm acum și opiniile acelor care au răspuns la întrebarea: „Vă mulțumesc programele de muzică de dans (ore, repertoriu) transmise de Radiodifuziune?“ DE 310

ORI — BRAVO! Un elogiu adresat, deopotrivă, varietății, frecvenței și prezenței în actualitatea muzicală românească și străină a programelor de dans transmise la radio. Bineînțeles că și de această dată interlocutorii noștri nu s-au rezumat la simple aplauze. Ei au exprimat unele rezerve, au dat și unele sugestii. Spicuiem:

„Am dori să ascultăm, din cînd în cînd, programe de muzică de dans interpretate de marile orchestre ale lumii. Ce plăcută, cît de îmbietoare și antrenantă ar fi formula: ORCHESTRA MANTOVANI VĂ INVITĂ LA DANS! După cum ar fi la fel de plăcut și totodată instructiv să aflăm cîte ceva despre marii interpreți vocali sau instrumentali de muzică de dans pe care-i ascultăm“.

„Mai multă atenție pentru a nu se mai confunda — uneori — muzica de estradă cu cea de dans!“

Și acum, cîteva cuvinte despre disc — o altă sursă pentru „dansul la domiciliu“. Deși, în general, și el lăudat, discul prezintă încă destule minusuri. Lipsesc din magazinele de specialitate — așa cum foarte des ni s-a semnalat — o serie de bucăți muzicale de mare popularitate, românești și străine, a căror simplă citare poate căpăta aspectul unei liste. În plus, întreba pe bună dreptate un interlocutor: „De ce apar atîtea discuri cu melodii slabe (orchestre și interpreți) care lasă de dorit, discuri care zac în rafturile magazinelor, pentru a se vinde apoi cu preț redus?“

Banda de magnetofon a reținut și ea atenția. Oare întîmplător întrebarea noastră „Ce părere aveți despre secția de imprimări a magazinului «Muzica»?“ a rămas, în cele mai multe cazuri, fără răspuns? S-a dovedit că această secție este necunoscută celor mai mulți posesori de magnetofon și că cei care o cunosteau — extrem de puțini — n-au fost prea încîntați de serviciile ei. Sursa principală de imprimare a benzilor continuă să fie binevoinea prietenilor. Oare MAGAZINELE DE SPECIALITATE NU POT FACE MAI MULT ÎN ACEASTĂ PRIVINȚĂ? Nu pot înființa secții de imprimări, bine dotate și larg accesibile, dar și larg popularizate în rîndul amatorilor? În aceeași ordine de idei noi facem o propunere: programul III U.K.W. al Radiodifuziunii ar putea să transmită în anumite zile, anunțînd din timp eventual chiar și bucățile ce vor putea fi auzite, muzică pentru imprimări pe bandă de magnetofon.

CONSULTÎND UN NUMĂR DE 331 TINERI BUCUREȘTENI NU NE-AM GÎNDIT NICI SĂ EPUIZĂM PROBLEMELE ȘI NICI SĂ CONSIDERĂM CONCLUZIILE CARE SE DESPRIND DREPT DEFINITORII: MARE PENTRU PROPORTIILE UNEI ANCHETE-INTERVIU, CIFRA MAI SUSAMINTITĂ NU POATE FI CONSIDERATĂ CA DEPLIN REPRESENTATIVĂ, DEOARECE TINETUL BUCUREȘTEAN SE NUMĂRĂ CU ORDINUL SUTELOR DE MIL. ORICUM ÎNSĂ, OPINIILE CULESE LE-AM GĂSIT PREȚIOASE ȘI CA ATARE LE OFERIM CITITORILOR NOȘTRI.

Anchetă realizată de
Cornelia SIMIONESCU
și Bazil DUNĂREANU
Desene de Nora LĂZĂRESCU

Corrida

Prosper Mérimée, Bizet, Blasco Ibanez și Hemingway au răspândit în lume faima tauromahiei mai mult decât toreadori celebri ca Manolete, Ortega, Dominguin, Ordonez. Aria din „Carmen”, pe care oricine știe să o fredoneze, a impus chiar termenul de toreador, în locul celui tradițional spaniol de torero.

„Cursele de tauri”, „luptele cu tauri”, ca spec-

taur, pe jos, cu arme modeste (nu de pe cal și cu lance, cum obișnuiau cavalerii medievali). Urmașii săi direcți (printre care nepotul său, Pedro Romero) au devenit modelele lui Goya sau Gustave Doré, așa cum, peste secole, Luis Miguel Dominguin avea să ajungă modelul preferat al lui Picasso.

Corrida este un spectacol de anvergură, cu un

Paseo — defilarea plină de fast și culoare care precede orice corrida.

tacol, poartă numele devenit clasic corrida. Originea acestui presupus sport se caută adesea în antichitate, cu referiri la zeul oriental Mithras Tauroctonul. La Muzeul regional de arheologie din Constanța există un basorelief reprezentând această divinitate populară (Mithras înjunghiind un taur), al cărei cult era

ceremonial tradițional pe care aficionados îl cer respectat cu strictețe. Arena circulară, plaza, acoperită cu nisip, e înconjurată de gradenuri în amfiteatru. În mijlocul ei se prezintă, în sunete de fanfară, trupa de toreadori cu grade diferite — banderileri, picadori și suita lor, într-o paradă pe care coloritul viu și mulțimea paietelor de pe costume o fac strălucitoare.

Apoi intră în arenă primul adversar (căci vor fi șase la o corrida): un taur furios. Aici, spre deosebire de circ, unde ni se prezintă fiare imblinzite, animalul este, dimpotrivă, sălbătic și cu bună știință, pentru a spori intensitatea confruntării. Întregul spectacol, până la actul final — uciderea — nu este de fapt decât un prelungit exercițiu de ațitare. („Chinuirea” taurului a stîrnit de-a lungul deceniilor protestele multor societăți pentru protecția animalelor.)

Toreadorul e gata să-și primească adversarul, agi-tînd lateral pelerina (capa) roșie, bătînd din picior sau chemîndu-l. Taurul, ținut în prealabil la întuneric și trezit acum

Din numeroase lucrări literare purtînd semnătura lui Ernest Hemingway se desprinde dragostea deosebită pe care scriitorul american a purtat-o luptelor cu tauri și eroilor lor. Iată-l asistînd la o corrida.

în lumina strălucitoare a verii, se repede furios — nu cum s-ar putea crede spre om sau atras de culoarea roșie, ci spre ael ceva care se mișcă ațîțător : capa. Virtuozitatea și vitejia toreadorului constau în înfruntarea animalului care vine în goană. Complexul de mișcări fulgerătoare se execută cu mult curaj, căci matadorul trebuie să se ferească din calea coarnelor animalului.

S-ar putea crede că fiesta spaniolă — spectacol urmărit cu pasiune și în Franța, Argentina și Mexic — se reduce la simpla măcelărire a „enigmei cu coarne” (cum i s-a spus taurului), dacă elementele de curaj și pericol, îndeminare și grație n-ar face din corrida de fapt o artă.

Reportajul din paginile care urmează redă cu autenticitate întreaga atmosferă de încordare și pasiune a unei corrido, primejdiile prin care trec protagoniștii acestui „ballet al morții” și spectaculosul său ritual.

Victor BĂNCIULESCU

Celebrul pictor Pablo Picasso — pe care îl vedem aci discutînd cu matadorul Dominguin — este un pasionat al spectacolului măreț și tragic al corridelor. Fapt care se reflectă și în lucrările sale inspirate de această temă, dintre care una în posesia Muzeului Zambaccian din București.

GLOSAR AL TERMENILOR FOLOȘIȚI ÎN LUPTELE CU TAURI

AFICIONADO : amator, suporter îndrăgostit de orice sport. În luptele cu tauri cuvîntul este folosit pentru a arăta nu numai pasiunea ci și competența.

CORRIDA DE TOROS : lupta cu tauri ; sens literal — alergarea taurilor.

LA FIESTA BRAVA : lupta cu tauri în general ; literal : „sărbătoarea curajoasă”.

SUERTE : cuvînt care înseamnă „noroc”, folosit și pentru a desemna diferitele faze sau acte ale luptei cu tauri ; **SUERTE DE VARAS** este acțiunea picadorului, **SUERTE DE BANDERILLAS** este plasarea banderilelor, iar **SUERTE SUPREMA** este actul final al uciderii.

FAENA : acțiunea matadorului cu mica bucată de stofă purpurie prinsă pe un bastonaș numită muleta, în care el trece în **paseo** pe lângă taur înainte de a-l ucide.

PASO DE PECHO : paso-ul pieptului, una dintre manevrele fundamentale folosite în faena, care de obicei se termină cu un șir de naturales.

MANOLETINA : un paso în care matadorul ține muleta la spate și se eschivează în fața atacului taurului, în timp ce animalul trece pe alături. Este folosită, de regulă, imediat înainte de ucidere.

ESTOCADA : înfigerea spadei în grumazul taurului, lovitură care ar trebui să fie ucigătoare, dar deseori nu este.

După cum se vede din imaginea noastră, dramatica înfruntare dintre om și taur, dintre forță și inteligență, nu-l lasă indiferent nici pe cunoscutul actor Anthony Quinn.

răspîndit pe tot cuprinsul Imperiului Roman.

Dar despre corrida, cu adevărat, nu se poate vorbi decât începînd cu secolul al XVIII-lea. Dulgherul Francisco Romero, din orașelul Ronda, este socotit inițiatorul acestui „sport”, căci în 1726 el a conceput, primul, posibilitatea de a ataca un

Batista albă este fluturată, dînd un nou semn trompetiștilor și toboșarilor. În sunetele fanfarei, porțile torilului se deschid încet. S-ar putea ca acum să urmeze un scurt răstimp de așteptare încordată, întrerupt poate de câteva lovituri în scindurile de lemn pentru a îndemna animalul să iasă afară. De obicei însă nu e nevoie de nici un fel de stimulente. Taurul, bine îngrijit și pregătit, caută singur lupta. El este un animal feroc, un ucigaș. Timp de generații, aceste trăsături și alte cîteva, ca de pildă curajul și frumusețea formelor, au fost cultivate prin numeroase selecționări.

În timp ce bestia neagră tropăie în arenă, matadorul poate trimite pe unul dintre ajutorii săi, peones, pentru a-l încerca, fluturîndu-i prin față capa, cu o singură mîină; poate înainta el însuși spre taur, săltînd în pantofii săi de balet, ori se poate lăsa în genunchi și execută o manevră numită *larga cambiada*, rotînd capa în jurul său și schimbînd din mers direcția de atac a animalului. Iar dacă torero este un purist, el va face în jurul animalului vîoi și neobosit un șir de veroncas — cele mai frumoase, mai naturale și totuși cele mai dificile dintre toate acțiunile ce pot fi executate cu capa. El termină manevra cu o *media-veronica*, înfășurîndu-și mantaua în jurul trupului și întrerupînd brusc atacul; dacă manevra este bine executată, animalul, urmărîndu-l, își va suci mușchii gîtului atît de tare, încît forța sa de a ucide va începe să scadă.

Căci taurul are atît intenția cit și posibilitatea de a ucide. Un animal adult de patru sau cinci ani cîntărește între 400 și 700 de kilograme. Pentru specta-

Vara, în Spania, spectatorii corridelor preferă locurile din partea umbrită a tribunei. Soarele iberic este magnific și dă naștere unor minunate jocuri de lumini și umbre pe nisipul auriu al arenei, dar nu oricine poate sta nestingherit sub razele lui. O altă condiție importantă este și punctualitatea, luptele cu tauri fiind printre puținele lucruri care încep cu adevărat la timp în Spania.

În timp ce te așezi, poți observa că în *callejón* (refugiu în jurul arenei) are loc o activitate febrilă. Fotografi, consultanți de specialitate, manageri, purtători de săbii și medici întrețin convorbiri agitate. Însă nici unul dintre cei care vor înfrunta taurii nu poate fi încă văzut. Ei sînt aliniați, într-o atitudine încordată, îndărătul unor mari porți de lemn, așteptînd chemarea trompetei care-i va face să înainteze pe nisip în parada de deschidere numită *paseo*.

Drept în față se află loja oficială; de acolo sînt dirijate toate acțiunile, de acolo se dictează recompensele și penalizările. Toate acestea, anunțate cu ajutorul unui străvechi sistem de semnalizare cu batiste colorate — deși singura mai ades văzută este cea albă, a președintelui sau arbitrului, fluturată acum deasupra lojii pentru a da muzicii semnalul de începere.

Trompeta și tobele răsună, porțile de lemn se deschid larg, iar cei ce vor înfrunta taurii intră în arenă. Defilarea este precedată de doi oameni călări: *alguaciles*, reprezentanții oficialităților. Ei sînt urmași de trei matadori, îmbrăcați în traje de lucea (literalmente „strate de lumini”), protagoniștii acestui spectacol, al căror nume provine de la verbul spaniol *matar* — a ucide. Cei trei matadori ucid de obicei cîte doi tauri fiecare. Matadorii înaintează urmași de respectivele *cuadrillas*, grupări formate din *peones*, *banderilleros* și picadores călări. În urma lor vin îngrîjiitorii arenei — *mulilleros*, care conduc asinii ce vor trage taurii uciși afară din arenă, *monosabios*, ajutorii picadorilor (îmbrăcați în cămăși roșii sau albastre), și *areneros*, a căror atribuție este de a se îngriji ca nisipul să fie tot timpul moale și curat.

Această procesiune multicoloră se îndreaptă spre loja oficială și fiecare dintre actorii dramei se înclină în fața autorităților arenei. De partea cealaltă se află două mici uși, marcate cu inscripția torii. Îndărătul lor așteaptă vedeta spectacolului — El Toro — taurul.

Acum se pregătește primul matador, care așteaptă să intre în acțiune. Pare nervos și preocupat și este lesne de înțeles de ce. El își aruncă mantia de paradă din brocart strălucitor dincolo de barieră, spre o față frumoasă sau spre un hărbat celebru. Matadorul își scoate apoi capa de lucru, un veșmînt greu din stofă purpurie pe o parte și galbenă pe cealaltă. O cîntărește în mîini, face cu ea cîteva mișcări, încercînd-o. Bucata aceasta de stofă va fi apărarea lui în fața morții, intruchipate în coarnele taurului.

În arenă se desfășoară acum o ceremonie de tradiție străvechi. Un *alguacil*, îmbrăcat într-un costum din secolul al XVII-lea, se îndreaptă călare spre loja oficială pentru a cere — cu o plecăciune adîncă — permisiunea de a începe lupta.

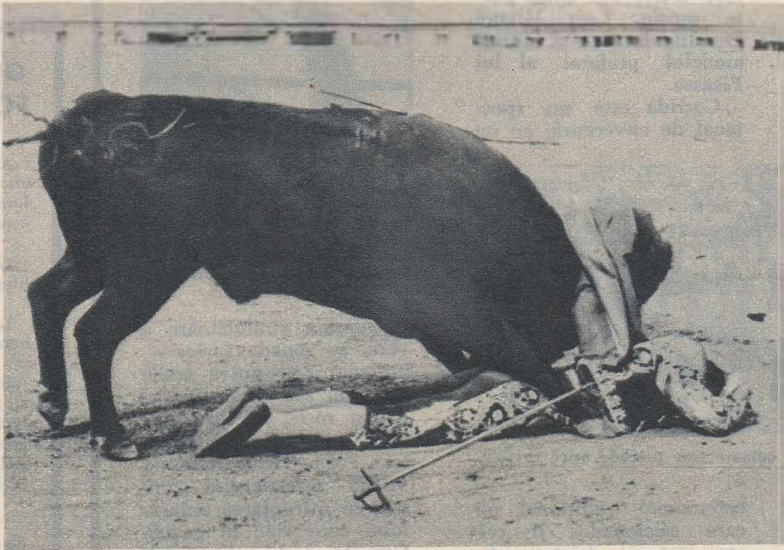
dădea următoarea explicație: „Maxima lui Lagartijo (un mare matador din secolul al XIX-lea) era: «Stai pe loc și provoacă atacul taurului. Dar apoi mișcă-te, căci, dacă nu o vei face, te mișcă taurul pe sus». Părerile mele sînt diferite. Eu spun: «Stai pe loc și provoacă atacul taurului, și, dacă ești suficient de priceput, cond-l în jurul tău cu capa fără a ceda teren». Într-adevăr, Belmonte n-a cedat teren și aplicarea principiilor sale a stat la baza epocii de aur a tauromahiei, în care omul și animalul au devenit protagoniștii unui adevărat balet al morții.

Dar, pentru ca frumusețea luptei să fie desăvîrșită, matadorul trebuie să stabilească, în plus, anume relații cu taurul: între cei doi adversari trebuie să existe un respect reciproc. Juan Belmonte spunea că este bine să vorbești taurului. L-am văzut pe Luis Miguel Dominguin executînd o *faena* perfectă din punct de vedere tehnic, dar care nu reușea să fie emoționantă, pentru că avea senzația că nu respectă taurul, după cum nici acesta n-are considerație pentru matador. Pe de altă parte, l-am văzut pe venezuleanu César Girón plîngînd moartea unui taur mare pe care abia îl ucisese.

Dar să ne înapoiem la corrida noastră. Matadorul a terminat primele mișcări de tatonare făcute cu capa. Președintele a fluturat din nou batista și în arenă au intrat picadorii înarmați cu lănci. Călări pe cai ce poartă lungi platoșe de protecție atîrnînd din șaua veche, picadorii au fost considerați de unii, printre care și de Hemingway, puțin cam caraghioși. Chiar dacă ar fi așa, comedia e macabră. Mai logic ar fi să ne gîndim la acțiunile picadorilor, suerte de varas

această intenție și, dacă își cunoaște meseria, înfige banderile exact în momentul cînd taurul se pregătește să-l atace. După care se răsucește cu grație, îndepărtîndu-se.

Majoritatea spectatorilor nu prea inițiați sînt entuziasmați de înfigerea banderilelor — acțiune ce poate avea grație cînd este bine făcută, dar care este primejdieasă numai în aparență, fiind de fapt cu mult mai puțin riscant să intri și să ieși ca o săgeată din zona pericolului, decît să înfrunți tot timpul animalul. În orice caz, plasarea banderilelor nu este decît un preludiv la cele ce vor urma.

Și nu o dată cariera de matador sfințește astfel...

torul care privește lupta din rîndurile de sus, taurul poate părea mic. Dar la nivelul celor din arenă, El Toro este într-adevăr un adversar formidabil. Luis Procuna, unul dintre cei mai buni matadori mexicani, spunea: „Nu vederea taurului te înspăimîntă cel mai mult, ci duitul pămîntului sub copitele sale, atunci cînd te atacă. Este momentul cînd îți vine s-o iei la fugă”.

În pofida greutății, taurul se poate mișca cu ușurința unei pisici, iar puterea mușchilor gîtului său este atît de mare, încît poate să-l ridice în coarne pe picador împreună cu calul său și să alerge cu această povară în jurul arenei. Cu o singură lovitură el aruncă un om pînă la o depărtare de peste cinci metri.

Pentru a evita o asemenea soartă sau una și mai crudă, matadorul trebuie să se concentreze asupra unei formule tactice bine determinate. De fapt întreaga tehnică a corridelor se bazează pe constatarea simplă că taurul atacă mai degrabă un obiect mișcător decît unul imobil. Omul face mișcări cu capa, dar corpul său rămîne pe loc. Cu cît taurul se agită mai mult, cu atît mai mult obosește, în timp ce omul își menajează forțele făcînd o economie maximă de mișcări. Astfel, la un moment dat, forța și viteza taurului sînt reduse pînă la un punct care se apropie de egalitate cu atribuțiile fizice — la început inferioare — ale omului. Pe de altă parte însă, acțiunea o lege ucigătoare: pe măsură ce obosește, taurul „învață”, cîștigă experiență. Și cînd intuieste că mișcătoarea capă este lipsită de importanță și că obiectivul său trebuie să fie de fapt silueta imobilă și zveltă a omului, gradul primejdiei crește.

Răposatul titan al tauromahiei, Juan Belmonte, care a revoluționat arta luptelor cu tauri la începutul acestui secol,

(astfel numesc spaniolii plasarea țepuşelor în ceafa taurului), ca la un fel de antracit cu scopuri utilitare, asemănător monologului rostit în fața cortinei în timp ce pe scenă se schimbă decorul. Și este într-adevăr necesar ca mușchii cefei taurului să fie slăbiți, pentru ca omul să se poată apropia suficient, a-l „înșela” cu grație și a-și înfige în cele din urmă sabia în el. Există prea puțină plăcere estetică în spectacolul repetatelor atacuri ale taurului asupra calului cu platoșă și în înfigerea de către picadorii a lăncilor. Poți găsi însă o anumită frumusețe în *quites*, figuri prin care cu ajutorul capei matadorul distrage atenția animalului care atacă și îl îndepărtează de cal după ce picadorul și-a terminat misunea.

În timp ce picadorii se află în arenă, mulțimea poate începe brusc să urle. De regulă aceasta înseamnă că picadorul și-a înfipt lancia prea adînc în grunzul taurului. De fapt picadorul este cel mai adesea ținta miniei mulțimii adunate în arenă. Deseori se poate auzi și strigățul comic: „*Asasino de minorés!*”
Batista președintelui fluturată din nou, din nou răsună chemarea trompetei, și picadorii se retrag, lăsînd cîteodată în arenă un cal ucis. Urmează suerte de *banderillas*, adică plasarea în ceafa taurului a trei sau patru perechi de *banderillas*, lungi de 60 de cm, pentru a-l slăbi și mai mult. Uneori lucrul acesta îl face însuși matadorul, dar cel mai adesea — doi sau mai mulți ajutorii ai acestuia. *Banderillero* se poate apropia suficient de taur fără protecția capei fluturînd, pentru că folosește drept momeală propriul său corp. El atrage atenția taurului și aleargă apoi spre el pe o linie puțin curbă; taurul își calculează atacul pentru a-l întimplina și a-l lua în coarne. Dar omul, schimbînd abil direcția, dejoacă

Este vorba de faena, cel de-al treilea și ultimul act al acestei mari drame care va culmina cu moartea. Pentru purist (mai ales la începuturile luptelor cu tauri) singurul scop al folosirii muletei este de a epuiza taurul și a-l pregăti pentru momentul cind va fi ucis. Din punct de vedere tehnic, principiul acesta este valabil și acum. Dar marii maeștri ai muletei din ultima jumătate de secol, de la Belmonte și Joselito pînă la Paco Camino și El Cordobes, au perfecționat pînă într-atît arta de a-l face pe taur să treacă încet pe lingă trupul omului cu ajutorul micii bucăți de stofă, încît faena cu muleta a devenit o fază care se justifică prin ea singură. De fapt, mulți matadori moderni, printre care și El Cordobés, pun accentul pe faena într-o măsură atît de mare, încît au tendința să facă din momentul care prin tradiție este cel mai important al luptei —uciderea — un fel de post-scriptum neobligator al acțiunii lor cu muleta.

Faena, la fel ca toate actele corridei, începe printr-un semnal de trompetă. În timp ce peonii distrag atenția taurului, matadorul ia spada și muleta, pășind spre loja oficială. El se înclină cerind permisiunea de a ucide animalul și apoi dedică moartea adversarului său juriului, soției sau iubitei ori chiar unor stele de cinematograf sau vreunui mare scriitor străin. Cu spada și muleta în mînă, el se întoarce apoi spre a-l înfrunta pe taur.

Acum el silește animalul să treacă la acțiune, fie printr-un procedeu tradițional (numit și „paso-ul morții”) sau, dacă își cunoaște mai bine meseria, el execută o serie de mișcări joase pentru a face ca taurul să-și incline capul și a-l aduce în poziția dorită.

Dacă taurul mai atacă și acum direct, dacă forța sa n-a fost subestimată, dacă

luptătorul nu este inspăimîntat din cauză că a fost prea aproape de a fi luat în coarne, atunci există șansa de a vedea o faena bună. În cazul acesta, nimic n-o poate egala ca frumusețe și forță emoțională. La baza întregii manevre stă *paso naturales*, în care luptătorul atrage taurul încet spre sine, ținînd în mîna stîngă muleta și avînd în dreapta spada. Nimic nu este mai frumos decît un șir de *naturales* legate între ele, încununat cu un *paso* la înălțimea pieptului, în care taurul năvălește și ia în coarne stofa, dar neîntîlnind nimic substanțial, se oprește uluit și obosit, în timp ce matadorul se întoarce cu spatele spre el pentru a primi aclamațiile mulțimii.

În unele lupte cu tauri îl puteți vedea pe matador făcînd exhibiții ca frecarea coarnelor taurului sau îl puteți vedea pupîndu-l în bot; un matador care vrea să fie comic își poate de asemenea arunca muleta și trece pe lingă taur cu un capăt de cravată, cu batista de mătase a vreunei doamne sau cu o floare. Asemenea clovnerii nu sînt însă reprezentative pentru lupta cu tauri. Tot ce e necesar pentru o faena clasică și frumoasă sînt *paso-urile naturales* pe mîna stîngă și dreaptă, unele *paso de pecho* și, posibil, pentru a termina, una sau două *manoleftas*.

Atunci, matadorul se apropie în cele din urmă de taur cu spada în mîna dreaptă, iar cu stînga ține muleta pentru a conduce atacul animalului. El flutură muleta și începe să fugă, în timp ce taurul îl urmărește. Chiar și cu un taur epuizat și rănit, matadorul are de executat o manevră extrem de delicată și dificilă: cînd animalul înfuriat se năpustește spre el, matadorul trebuie să se apropie și să-l înjunghie pe deasupra și printre coarne, ținînd în grumazul său un loc mobil de mărimea unei monede, pentru a-i străpunge aorta. El trebuie să facă toate acestea cu o mișcare sigură, într-o fracțiune de secundă, în fața coarnelor ascuțite îndreptate spre el.

Apoi, ținîndu-și muleta sub braț, el ridică mîna și observă cum taurul care moare se clatină și cade, în timp ce mulțimea este cuprinsă de delir. Acesta este visul fiecărui matador. Dar lucrurile nu se întîmplă totdeauna așa. Uneori taurul nu atacă direct; vîntul poate flutura alteori muleta, determinîndu-l să atace prea repede; sau, fără nici un motiv aparent, spada nu nimereste mica

zonă vulnerabilă, ci se oprește în os și este respinsă. Matadorul trebuie să încerce din nou. El se apropie iar de taur, țintește și înfige spada. Poate că de data aceasta nimereste, dar poate să atingă un plămîn și atunci taurul moare fără grație, vîrsînd sînge în nisipul arenei ceea ce scade mult valoarea unei faene. Deseori, după repetate *estocadas* fără succes, matadorul trebuie să înjunghie animalul rapid și milos în virful coloanei vertebrale, producîndu-i moartea instantanee. Dar cel mai grav este cînd matadorul își dă brusc seama că este prea inspăimîntat pentru a se apropia de coarne și a-și înfige spada printre ele.

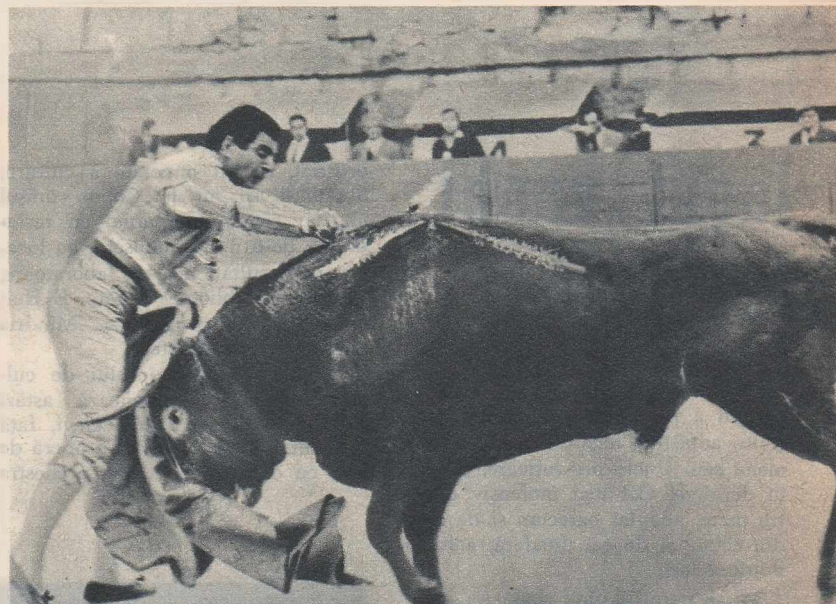
Se mai întîmplă însă, poate o dată la o duzină de corride, să aibă loc o mare faenă și uciderea să fie perfectă. În

timp ce matadorul se găsește alături de inamicul său curajos și căzut sînt din nou fluturate batistele albe ale spectatorilor — adevărații arbitri ai succesului sau eșecului unui matador. Ei cer ca el să fie recompensat cu una din urechi, cu ambele, sau și cu urechile, și cu coada taurului. Cînd aceste trofee sînt înminate de un alguacil costumat, mulțimea strigă mai sălbatic decît oricînd, vecinul de lingă tine te înghiontește exaltat.

Iar dacă lupta nu s-a desfășurat după toate regulile artei, spectatori revin duminea următoare, în speranța că vor asista de data aceasta la o corridă frumoasă.

Thomas DOZIER
(Din „Life”)

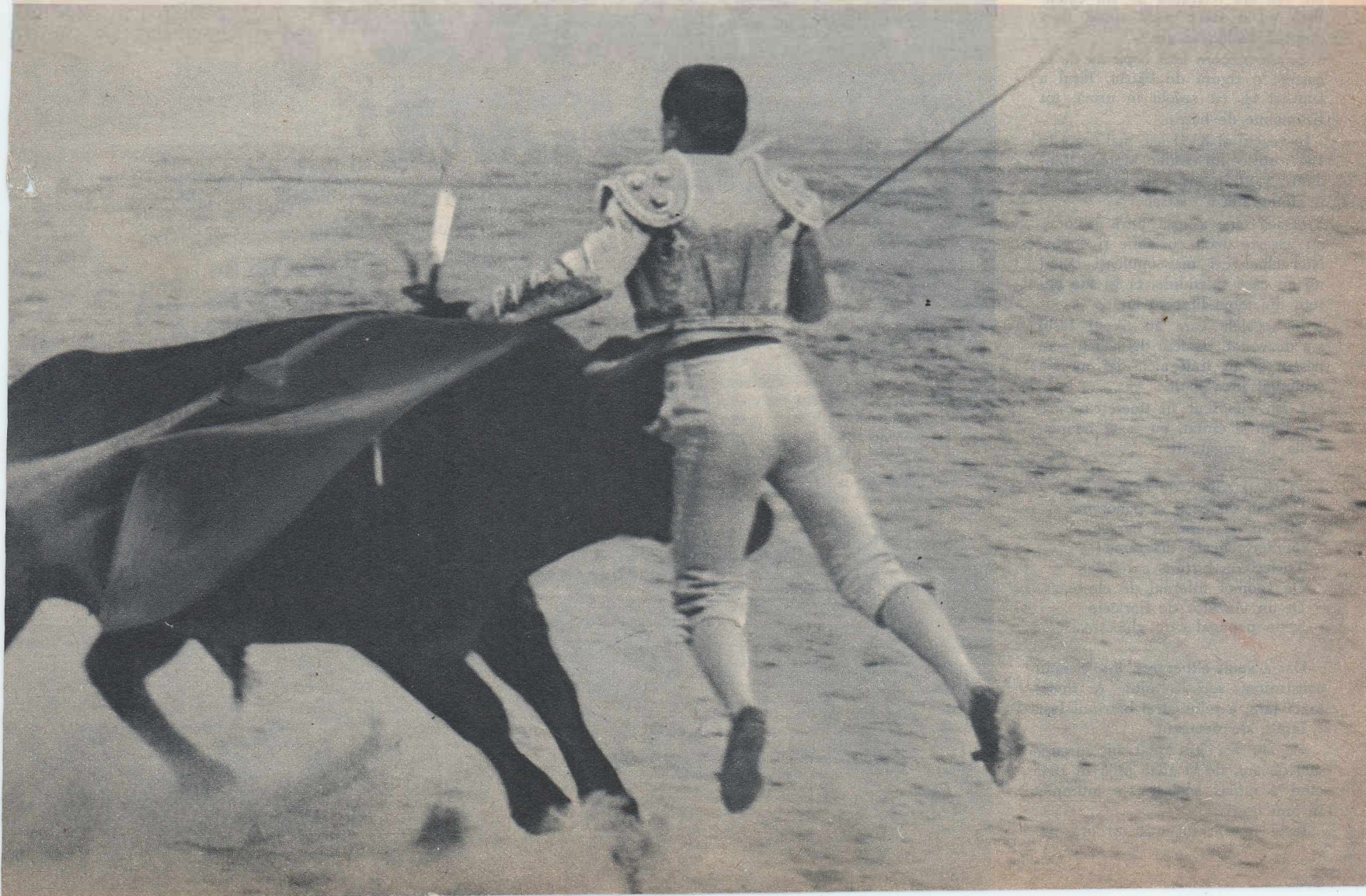
În timp ce animalul înfuriat se năpustește spre el, matadorul trebuie să se apropie și să-l înjunghie pe deasupra și printre coarne, ținînd un punct mobil de mărimea unei monede, pentru a-i străpunge aorta. Fotografia pe care o reproducem ilustrează tocmai această ultimă și extrem de periculoasă acțiune a matadorului — *estocada* — executată de celebrul Ordóñez.

Ilustrare de Thomas Dozier
1930. Înălțimea pieptului

Manuel Benitez Perez, poreclit El Cordobés pentru că a adoptat tehnica școlii din Cordoba, este unul dintre cei mai „la modă” toreadori din Spania. El și-a început cariera, dacă se poate spune astfel, în 1857, cînd, tînăr muncitor de 19 ani la Madrid, s-a aruncat în arenă în timpul unei corride, agîtînd o cîrpă roșie. Pentru aceasta a fost condamnat atunci la 15 zile de închisoare...

O singură stîngăcie, o singură clipă de neatenție sau frică e de ajuns pentru ca taurul să-și sfîșie trupul cu coarnele.

Călătorie nouă

- IAȘI
- STRUNGA
- TULCEA
- SIGHIȘOARA

Iașul vechi, Iașul nou

de Demostene BOTEZ

Iașul a purtat de-a lungul anilor multe adjective legate în coada numelui său. Unele pretențioase, altele în deridere. Cel mai inofensiv dintre toate, adoptat oarecum și de cei din cetate și de cei dinafară, a fost *Bătrînul Iași*.

Mi se pare că pînă acum i-a fost și cel mai potrivit în naturalismul lui. Nu era o figură de stil camuflată, ci o stare reală spusă de-a dreptul, moldovenește.

Și așa precum unii copii au de la naștere o figură de bătrîn, Iașul a avut și el, cu secole în urmă, tot fizionomie de bătrîn.

În veacul al XVII-lea, mai exact în 1647, episcopul catolic Marcus Bandinus, sosit în inspecție ecleziastică, îl „fotografiază” astfel :

„Dacă cineva însă intră în oraș, nu găsește decît cocioabe și colibe. Nici chiar cei mai opulenți boieri nu au case splendide, ci își fac pereții din lemn lipit cu lut”.

În secolele care au trecut Iașul s-a dezvoltat, oameni de seamă s-au născut și au trăit aici, dar nu s-a schimbat prea mult.

L-am cunoscut în tinerețea mea. Ba, l-am și cîntat, cu toată neurastenia lui ucigătoare :

„Tristeți adînci de iarmarocce,
De hăli cu cuști și panorame,
Tristeți de șubrede barace
Cu ntortocheate diagrame ;
Tristeți de birturi, cafenele,
De zgomot infernal de clește,
De-un vînzător de floricele
Și-un papagal care ghicește...”

Dar a venit eliberarea. S-a început construirea socialismului. A înviat toată țara, a reînviat și bătrînul Iași.

Iată-l, de necrezut.

Ce nu s-a întîmplat în aproape 400 de ani, de la 1585 pînă în 1945 cînd a rămas același, s-a întîmplat în anii noștri.

Iașul nou e tot atît un oraș in-

dustrial, pe cît o cetate a culturii. Studenții își au la Copou orașul lor, cu cămine moderne, cu restaurante de-o rară frumusețe, cu locuri de facultăți noi, cu laboratoare, amfiteatre, biblioteci bogate. E Heidebergul nostru de azi. Mîndria țării noastre socialiste.

În cadrul învățămîntului de cultură generală funcționează astăzi 39 de unități cu 22.097 elevi, față de numai 5.692 în 1938 ; o operă de stat, cu o secție de balet, orchestra

„Doina Moldovei”, corul de stat „Gavril Musicescu”, teatrul de păpuși, o școală populară de artă, o filarmonică, un teatru complet reînnoit. Șase institute de învățămînt superior cu 17.000 studenți : 19 cămine studentești și 21 cantine moderne, spațioase...

Au crescut ca din pămînt, parcă dintr-un vis fantastic al lui Ștefan cel Mare ; o fabrică de mobilă care face anual 12.000 de garnituri ; o uzină metalurgică, în cea mai mare

parte automatizată ; noi hale moderne la istoricele ateliere C.F.R. ; o întreprindere de mase plastice ; o centrală electrică și de termoficare de 50 MW care a înlocuit lampa cu fitil de 5 focuri și sterul de salcîm ; o conductă de apă Prut—Iași, în orașul cu sacale și apari ; o mare industrie textilă cu 750 de războaie automate ; o fabrică de tricotaje ; o fabrică de ulei vegetal și margarină care prelucrează anual 120.000 tone de

semințe de floarea-soareti; numai în anii 1960-1964 s-au construit peste 7.300 apartamente. Blocuri noi cu 5 și 7 etaje; în Socola, la Copou, în Tătărași cu case țărănești, în Nicolina maghernitelor, în Păcurari. Străzi asfaltate, acolo unde birnele aruncate de-a curmezișul făceau strada ca un pod — noroiul țșnind printre ele. Le-a înlocuit, în Piața Unirii, uriașul mozaic cu închipuiri simbolice ca terasa unui mare palat roman.

Iașul tinereții mele cu melancolii neurastenizante, bătrînul Iași a întinerit. L-au ferchezuit frumos mîinile muncitorilor și i-au dat suflu nou entuziasmul lor.

Prefacerea lui e în mers. E o istorie nouă, ale cărei pagini se scriu în zilele noastre, la îndemnul și sub conducerea partidului.

Amplul program al proiectului de Directive, așezat solid pe temelia realizărilor de pînă acum, reprezintă și pentru frumosul oraș de pe malurile Bahluiului cea mai fidelă și mai elocventă oglindă a viitorului.

Fotografiile de Traian PROSAN

Fabrica de mase plastice, una din principalele unități industriale realizate la Iași în ultimii patru ani.

Pe fundalul vechiului Iași, tinerețea noilor construcții se afirmă cu semeție.

Popas la băile Strunga

de Ion ISTRATI

Nu demult, cu vreo două-trei ceasuri înaintea amiezii, pe cînd afară se statornicise o plăcută și ademenitoare zi de iunie, ne-am abătut, cale de vreo 8-9 kilometri de la Tirgu-Frumos, sus pe costișa dalbă, desfătă de soare și de îmbelșugată verdeață de la poalele codrilor de la Strunga. Din șoseaua asfaltată care trece și urcă prin centrul comunei — suind pînă pe creasta dealului de la Soci, la altitudine de 225 metri, spre a o lua apoi înspre părțile Romanului — am cotit la stînga, lăsînd pe mîna dreaptă clădirea cu linii moderne a unui magazin universal și a restaurantului, ambele nu prea de mult ridicate aci. Pe urmă, înaintînd cîțiva metri pe-o alee mărginită de copaci tineri și zvelți, am poposit de îndată în fața direcției stațiunii balneoclimaterice.

De vestea redeschiderii stațiunii am aflat încă acum doi ani, iar despre valoarea curativă a apelor de aci am auzit, nu o dată, istorisindu-se cazuri, uneori, de-a dreptul uimitoare. Infiripată prin anul 1834 la îndemnul și prin osteneala cunoscutului doctor progresist M. Zotta,

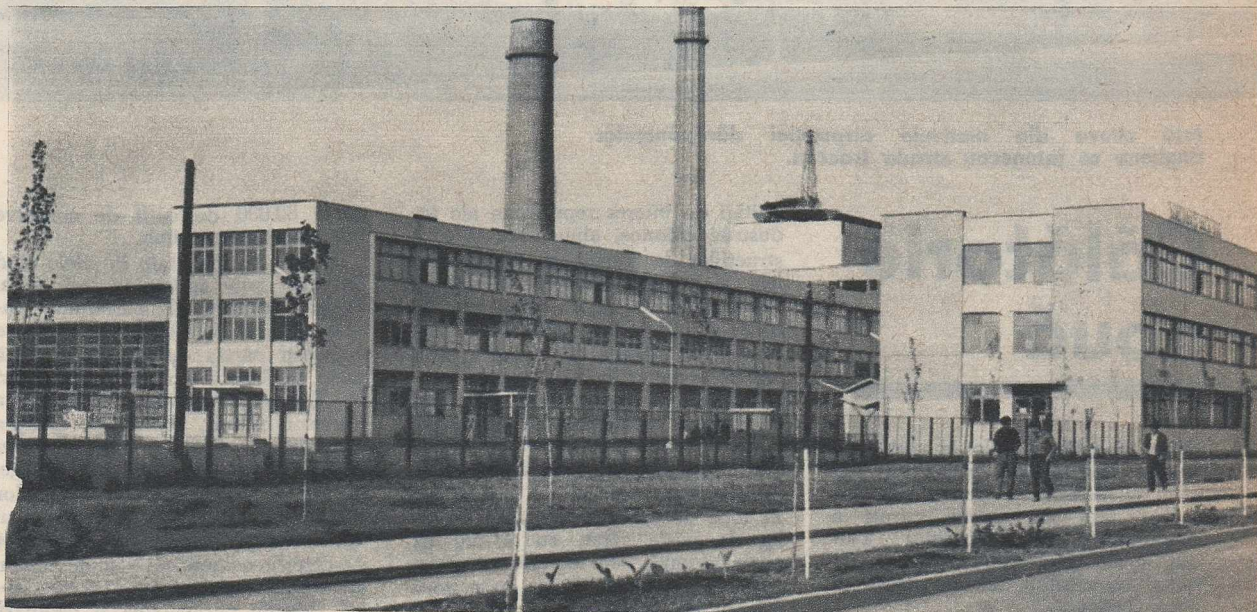
protomedic al Moldovei de atunci, și restaurată, după aceea, prin 1880, stațiunea a fost, pe timpuri, vizitată și prețuită, printre alții, de V. Alecsandri și M. Kogălniceanu. Reconstruirea ca și dotarea cu cele de trebuință, după decenii în șir de părăsire și de păraginire, înseamnă neîndoios pentru Sfatul popular regional Iași o faptă numădeci demnă de laudă. Vizităm, rînd pe rînd, sala de primire și cea de consultare a bolnavilor, după care, călcînd pe preșuri de material plastic și pe covoare moi, intrăm din pavilion în pavilion prin camerele de la parter și prin cele de la etaj, toate elegante și cu gust mobilate, strălucind de curățenie. Zăbovim pe terasele ce dau spre sprînceana pădurii, iar după aceea ne oprim și admirăm căzile băilor și sălile de fizio și electroterapie. Înzestrate cu aparatul medical de bună calitate și bucurîndu-se de îndrumarea științifică a clinicii balneologice de la spitalul regional de la Copou, băile de aci, alimentate de izvoare naturale, conțin apă sulfuroasă-alcalină, folosită pentru cura externă, sau feruginoasă-alcalină, uti-

lizabilă pentru tratamente interne. Apele sînt recomandate în cazurile de afecțiuni reumatismale, la nevralgii sciatiche și nefrite și în boli ale aparatului digestiv, dînd de asemeni bune rezultate în tratamentul gutei, bronșitelor și laringitelor.

Dar la Strunga nu vin numai bolnavi, stațiunea puțînd găzdui în bune condiții și oameni ai muncii aflați la odihnă. Împreună cu careva dintre aceștia urcăm pe cărările ce duc în pădurea din spațele cochetelor vile și imediat, întîrziînd pe o bancă sau pe alta, într-o tihnită rariște străjuită de bătrîni stejari cu trufaze frunzeturii sau sub bolta unor mîndri castani despresurați de floare, ascultăm, cuceriiți de mireme întremătoare, cum prin desisuri cîntă glasuri de mierle și de turturele.

După lăsarea serii, deosebim de pe terasă, unde ne odihnim în comode șezlonguri, cum — desfășurîndu-și și scuturîndu-și în liniștea văzduhului șiragurile lor de fermecate hurmuzuri și de perle — încep partitura lor ispititoare privighetorile.

E în tot ce s-a înfăptuit aici un cadru sezonier dintre cele mai ispititoare nu numai pentru îngrijirea sănătății, ci și pentru reconfortantă odihnă. E în același timp încă o pildă a vredniciei oamenilor noștri care au știut să împlinească, prin mijloace modeste, o stațiune care, chiar dacă nu e de talie națională, nu e mai puțin utilă și agreabilă.

Contraste la porțile Deltei

Străjuind intrarea în țara neliniștită a Deltei, aici, între două răscruce ale Dunării (furca Ismailului și cea a brațelor Sulina și Sf. Gheorghe), cobora de pe coline spre marele fluviu, în urmă cu mai bine de două milenii, cetatea-port Aegysus. Pe ruinele ei s-a ridicat mai tîrziu Tulcea (său „Tultza“, așa cum atestă pentru prima dată un document cartografic din secolul al XVI-lea), tîrg pescăresc cu oameni sărmani și veștejiți de neazuri, care căutau cu lotcile, de cu noapte, în vadurile stufului, marea comoară: peștele.

În trecut prin aceste locuri, Vlahtuță descoperise orașelul strivit „între două dealuri uscate, pietroase, pe spinarea cărora morile de vînt, puse la rînd, se arată ca niște cerșetori gîrboviți, cu brațele-ntinse... Pe cheul încins de soare oamenii... au o înfățișare tristă, obosită și de-abia se mișcă... Casele dorm cu perdelele lăsate... Nu văd decît zaplazuri înalte și porți în-

(Continuare în pag. 16)

Sturionii au acum ocazia să înoate și prin văzduh. Bineînțeles, cu ajutorul macaralelor întreprinderii piscicole „Tulcea“.

lată câteva din motivele dispariției dărâpanatelor dughene ce întunecau strada Isaccea.

Călătorie nouă

chise, înnegrite de ploii și vechime... Lungi, nespuse de lungi îmi par cele trei ceasuri ce petrec aici".

Dar iată că marea spirală a timpului își spune cuvântul: Tulcea, în ale cărei artere pulsează stăruitor socialismul, devine astăzi o nouă cetate.

★

Lată-mă iar în Tulcea, orașul în care socialismul a plantat puternice

unități de interes republican ale industriei chimice, alimentare și construcțiilor de mașini, cu toate utilajele și tehnica modernă necesare. Producând circa 40 de sortimente de produse industriale (86% din producția de conserve de pește a țării, semiconserve, făină de pește, guanine, lac de perle etc.), colectivul de oameni ai muncii din întreprinderea de industrializare și desfășurare a peștelui a depășit planul pe primele luni ale anului curent cu 21 tone de conserve de pește, 4.000 kg de pește sărat, cu 23.400 kg pește afumat, 800 kg icre și altele.

La fel de entuziaști, muncitorii fabricii de conserve de legume și fructe „Dunărea” au ridicat producția anuală de conserve de la 3.000 tone la 7.000 tone, realizând astăzi

peste 30.000 de cutii de conserve într-un singur schimb.

A vizita o localitate în zilele când întreaga țară întîmpină cel de-al IV-lea Congres al partidului, înseamnă a fi martorul unei intense activități căreia oamenii îi închină toate forțele, tot elanul lor creator. În Tulcea, frumusețea izbitoare a tinerelor blocuri, aliniată pe dreapta Dunării, cu spații verzi și străzi prelungi, pe al căror asfalt curge, în sus și în jos, fluviul oamenilor grăbiți spre locul de muncă, portul zgomotos spre care nenumărate vase pescărești, comerciale sau de turism sfîșie în lung și în lat Dunărea, totul trezește curiozitatea și captează atenția călătorului. Cele peste 50 milioane lei investiți în blocuri și străzi, în 4 școli noi (dintre care două

medii), în care activează 300 de cadre didactice, și în două complexe de servicii a populației s-au materializat în clădiri spațioase, aerate, printre care la loc de frunte se află modernă casă de cultură a orașului, gîndită și realizată în așa fel încît să poată cuprinde nestinsa sete de lumină a tulerilor. În sala îmbrăcată în marmură a acestui mare edificiu sînt găzduite spectacolele ansamblurilor artistice locale sau turneele teatrelor din țară care vin pînă aici, la porțile Deltei, să-și prezinte producțiile artistice. Așa a avut ocazia Ioan Grigore, de la întreprinderea de construcții și reparații nave, să vizioneze „Fizicienii” lui Dürrenmatt sau să-l aplaude pe Beligan în „Șeful sectorului suflăte”. Așa au putut deveni elevi la „conservator”, în încăpătoarele săli ale casei de cultură, cei peste 300 de copii și vîrstnici, cursanți la cercurile de pian, vioară și instrumente de suflat. Miile de turiști în drum spre Delta, poposind în Tulcea cu vaporul, cu trenul sau avionul sînt întîmpinați de entuziaștii tulereni cu stagiunea permanentă a teatrului popular sau cu marele acvariu circular — secțiune în adîncurile Deltei — de la Muzeul de etnografie și arheologie. Și toate acestea sînt doar preluții la viitoarele începuturi...

★

Seara, de lîngă monumentul de pe colnicul Hora, ochiul turistului cîntărește în panorama ceoasă a orașului violente contraste: de o parte, Tulcea nouă cu proaspătatea ei arhitectură, ademenind vizitatorul cu lungi clipiri paralele de neon, de cealaltă parte, vechiul tîrg ce aruncă pe întortocheatele și înguste sale străzi forme neregulate de întuneric. Iar peste Dunăre, în aval, se lămurește nedeslușit Delta, cu comori de pește și stuf, țara pelicanilor albi și a nufurilor sîngerii. Tulcea străjuiește la hotarele acestei mari împărății, cu perspectivele ei de cetate.

Paul TUTUNGIU

DIRECTIVELE — ȘI UNELE PROBLEME ALE CERCETĂRII ÎN BIOLOGIE

de
prof. univ.
C.C. GEORGESCU
membru
corespondent
al Academiei
R.P. Romîne

Dezvoltarea economiei și culturii în perioada 1966-1970 impune intensificarea și continuarea ridicării nivelului cercetării științifice. Aceasta este una din ideile de bază ale proiectului de Directive ale Congresului al IV-lea al P.M.R., cămîia oamenilor de știință din țara noastră sînt chemați să-și dea viața în anii ce vin.

În marea și armonioasă edificiu al cercetării fundamentale și aplicative, biologia ocupă un loc important; ea își găsește variate și multiple aplicații în domeniul producției vegetale și animale. Dacă mai înainte se vorbea de științe biologice teoretice și aplicative, astăzi această delimitare a dispărut, întrucît orice cercetare biologică implică și o serie de aplicații practice, actuale și de perspectivă. Astfel, un puternic imbold dezvoltării științelor agricole, zootehnice, forestiere, l-au dat tocmai descoperirile științelor biologice referitoare la stabilirea efectelor și dozarea îngrășămintelor și substanțelor stimulatorii, aplicarea insecticidelor, fungicidelor și ierbicidelor, aplicarea substanțelor radioactive pentru mărirea vitalității ființelor etc.

Științele exacte ale naturii, cum sînt fizica și chimia, au reușit să dezvăluie legile unor fenomene importante ale naturii și să le stăpînească deplin, atîngînd astfel adevărate culmi în strălucirea forțelor naturii de către om. Spre deosebire de acestea, biologia nu a reușit deocamdată să soluționeze unele probleme relativ simple ale vieții. Din această cauză rîmîn încă multe probleme științifice de rezolvat pentru a asigura progresiva și permanentă sporire a masei vegetale și produselor animale.

Aș vrea să mă refer la cîteva aspecte ale cercetării biologice, în lumina sarcinilor generale trasate de proiectul de Directive.

Se știe prea bine că zoologia și botanica au fost științe distincte și separate încă de la începuturile dezvoltării științelor. Cred că ar trebui reflectat la înființarea unor institute separate de cercetări cu acest profil, care să nu fie încadrate în același institut de biologie. De asemenea, ar trebui acordată o atenție mai mare creării unei baze materiale mai solide unor discipline care, în epoca noastră, au luat o mare dezvoltare, cum sînt citologia și genetica.

Învățămîntului biologic, într-o primă etapă, i-a revenit misiunea de a forma cît mai multe cadre de specialiști. În această perioadă personalul didactic a avut ca sarcină principală pe cea pedagogică. În momentul de față, cînd învățămîntul nostru s-a consolidat și pregătirea cadrelor de specialiști s-a perfecționat, se poate începe o a doua etapă, în care să crească ponderea cercetării științifice a cadrelor didactice din învățămîntul superior. În adevăr, aceste cadre sînt în măsură să rezolve numeroase probleme ale producției și să obțină de la întreprinderi mijloace de cercetare potrivit cu rezultatele practice obținute.

O altă problemă: Academia a făcut eforturi fructuoase editînd „Flora R.P.R.”, „Fauna R.P.R.”, „Ampelografia R.P.R.” și „Pomologia R.P.R.”, — toate, foarte necesare pentru evaluarea resurselor vegetale și animale ale țării. În afara acestor opere monumentale, ar mai fi necesară și editarea altor lucrări de tip monografic, care sînt rezultatul cercetărilor pe timp mai îndelungat din cadrul planului de perspectivă.

Un interes deosebit îl prezintă ocrotirea naturii. Avînd în vedere însemnătatea științifică a acestei probleme și unele deficiențe încă existente, cred că ar trebui să se stabilească un regim mai cuprinzător și mai eficient de ocrotire a monumentelor naturii decît cel actual, prin extinderea prevederilor conținute în decretul de lege nr. 237 din 1950.

Una din problemele cele mai actuale ale protecției monumentelor naturii din țara noastră este înființarea unei stațiuni ornitologice care să pună mai bine în valoare stăpînitul științific o bogăție naturală unică în Europa; Delta, și să studieze o problemă deosebit de interesantă — migrarea păsărilor din Delta.

Lată doar cîteva din problemele care preocupă pe biologi, însufleții de dorința cea mai vie de a aduce o contribuție cît mai substanțială la îndeplinirea Directivei ce vor fi aprobate de Congresul al IV-lea al partidului și care constituie un vast program de înflorire a țării noastre.

a cucerit pentru a doua oară cupa revistei „Flacăra”

Instituită pentru a stimula jocul în deplasare, pentru a contribui deci, în general, la ridicarea calității fotbalului nostru, cupa oferită de revista „Flacăra” revine pentru a doua oară campioanei republicane, echipei Dinamo. Din 10 meciuri jucate în deplasare (jocurile interbucureștene nu sînt considerate ca atare) Dinamo a cîștigat 5, a făcut 2 jocuri egale și a pierdut 3, totalizînd 12 puncte din 20 posibile (60%). A marcat 14 goluri și a primit 10.

Fără a fi excelente, rezultatele obținute de cîștigătoarea cupei sînt bune. Ele reflectă, în general, calitățile binecunoscute ale echipei campioane: maturitate în concepția de joc, bună pregătire tehnică și fizică, ardoare, seriozitate în toate meciurile și îndemnebi în cele cheie.

Pozitiv mai este faptul că alte două echipe fruntașe, Steaua și Rapid, au terminat întrecerea pentru cupă la foarte mică diferență de cîștigător (cîte 11 puncte din 20 posibile). Din păcate însă, cercetarea datelor pe care ni le oferă clasamentul pentru cupă ne arată că în general echipele noastre din prima categorie a campionatului continuă să manifeste multe și serioase slăbiciuni în jocul prestat pe terenul adversarului. Iată ce spun cifrele în acest sens: din 170 meciuri jucate în deplasare s-au cîștigat doar 25 (14,7%), 39 de jocuri s-au terminat la egalitate (22,4%) și s-au pierdut 107 (62,9%). Din 340 de puncte posibile s-au realizat doar 86 (25%); s-au marcat 123 goluri și s-au primit ... 295.

Nu o dată s-a semnalat (și despre acest lucru au scris revistei și unii cititori) că majoritatea echipelor noastre absolutizează handicapul oboselei sau dau proporții mai mari decît se cuvin avantajelor echipei care joacă pe teren propriu. Evident, asemenea avantaje există. Dar într-o întrecere sportivă hotărîtoare nu sînt — sau n-ar trebui să fie — nici obișnuința cu terenul, nici entuziasmul zgomotos al galeriei ci valoarea jocului prestat. Cum să ne explicăm însă faptul că, acasă la ei, studenții din Cluj înving pe colegii lor din Craiova cu 5:0 iar la Craiova sînt învinși cu 4:0? Tot Știința din Cluj, acasă, învinge pe Minerul cu 7:1 pentru ca la Baia Mare să se mulțumească cu 1:2. Ce să mai spunem de Steagul roșu care acasă învinge pe campioni cu 3:1 pentru ca la București să fie pur și simplu ridiculizați de acel memorabil 10:1? Echipe ca UTA (locul V în clasamentul campionatului) sau Dinamo-Pitești (locul VIII) n-au obținut nici o victorie în deplasare.

Iată acum și clasamentul în cupa revistei „Flacăra”:

1. DINAMO	10	5	2	3	12	14	10
2. STEAUA	10	4	3	3	11	18	10
3. RAPID	10	4	3	3	11	9	9
4. FARUL	13	3	2	8	8	8	13
5. CRIȘUL	13	1	4	8	6	7	19
6. UTA	13	—	6	7	6	8	31
7. PETROLUL	13	1	3	9	5	7	16
8. ȘTIINȚA CLUJ	13	1	3	9	5	13	29
9. ȘTIINȚA CRAIOVA	13	2	1	10	5	9	39
10. CSMS	13	2	1	10	5	8	30
11. STEAGUL ROȘU	13	1	3	9	5	5	22
12. DINAMO PITEȘTI	13	—	4	9	4	6	23
13. PROGRESUL	10	1	1	8	3	3	13
14. MINERUL	13	—	2	11	2	3	36

CEL MAI, CEA MAI... ÎN DEPLASARE

Cele mai multe goluri înscrise	STEUAUA :	18
Cele mai puține goluri primite	RAPID :	9
Cel mai bun golaveraj	DINAMO :	1,40
Cele mai multe meciuri egale	UTA :	6
Cele mai puține goluri înscrise	PROGRESUL :	3
Cele mai multe goluri primite	MINERUL :	36
Cel mai slab golaveraj	STEAGUL ROȘU :	0,30

Sighișoara 1965

Ziduri-document, turnuri, case vechi în culori variate și vii, porți în arc — în Sighișoara domină nealterate vestigiile cetății feudale. Orașul a rămas — și e bine că a rămas — un oraș-muzeu. Despre străvechea și frumoasa cetate de pe malurile Tîrnavei s-a scris încă din 1280, cînd se numea Castrum Sex! Călătoria noastră nouă, deși scurtă, se referă la o altă Sighișoară.

Că Sighișoara s-a transformat în anii noștri într-un oraș supranumit în manualele școlare, în reportaje, în filme documentare — „oraș al sticlei”, că aici s-au născut și dezvoltat fabrici însemnate încadrate cu cînte în peisajul industriei socialiste românești, e știut. În paginile noastre vom încerca să spunem cîte ceva în plus, abuzînd de solitudinea aparatului fotografic.

Fotografia 1. Acum patru ani, în acest peisaj de o rară frumusețe,

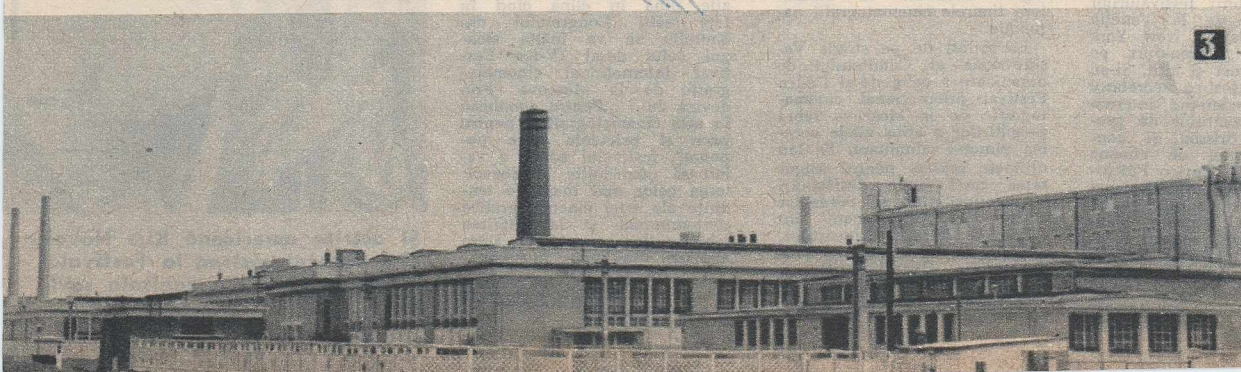
au apărut „cărțile de vizită” ale constructorilor: macarale, excavatoare și acel du-te-vino de șantier greu de descris. Atunci, în acel loc, se înălța primul bloc — azi se află aici șapte blocuri (197 apartamente). Anul acesta se vor mai da în folosință încă 47 de apartamente. La capitolul „construcții” mai putem adăuga și două școli noi, cu 36 de clase. În aceste zile se lucrează la proiectul de sistematizare a orașului. Se prevede de asemenea ca orașul să devină, nu peste multă vreme, un important centru turistic. Semnele au și început să apară.

Fotografia 2. Iată unul din aceste semne. Fotografia înfățișează noua grădină de vară. N-am fotografiat, pentru că se află în plin lucru, hotelul turistic, restaurantul și braseria. Tot aici e cazul să amintim că în Sighișoara, în ultimii patru ani, rețeaua comercială de desfacere cu amănuntul a crescut cu 23 unități,

iar volumul desfacerilor cu 184,7 la sută.

Fotografia 3. Privit de la una din ferestrele noilor blocuri, Complexul de faianță și sticlă — 110.000 mp de hale moderne — pare ca o cetate albă, liniștită. Fumul coșurilor nu reușește să destrame senzația aceasta pe care peisajul, construcția, florile și oamenii știu să o conserve. Dar liniștea e aparentă: lunar, pe porțile complexului ies 1.200.000 articole de faianță și peste 9.650.000 articole de sticlă. Le cunoașteți, pentru că vă înfrumusețează casele și, uneori, vă produc... neplăceri — obiectele dorite nemaigăsindu-le pe piață: „S-a terminat, așteptăm un alt transport”. Fabrica de sticlă a complexului și secția de inscripționare (cu o capacitate de 24.000 butelii pe zi) s-au născut în ultimii patru ani.

B. BRAȘOVEANU

FILM

De-aş fi... HARAP- ALB

Florin Piersic cu un pocal ce va purta poate noroc filmului „De-aş fi... Harap-Alb” de Ion Popescu-Gopo, distins cu Premiul special al Juriului la cel de-al II-lea Festival al filmului românesc

— „De-aş fi... Harap-Alb” ? E primul meu film artistic de lung-metraj. Până acum doar am experimentat în acest domeniu, m-am jucat. Dar basmul lui Creangă l-am luat în serios.

Cam așa își intrigă Gopo interlocutorul dornic să-i afle opinia despre ultima sa realizare. Cam așa se joacă el cu gazetarii, uimindu-i cu verva-i strălucitoare, cu autoironia severă, decizind prejudecățile care pretindeau că „Gopo se crede întotdeauna genial”. Nu-i adevărat. E un creator modest care își pune, cu fiecare film nou, aceeași întrebare capitală : „Oare îmi voi putea duce la capăt ideea ? Mă voi face înțeles ?”

Acesta e Gopo : în permanentă febră creatoare, exigent, nemulțumit chiar atunci când vă afișează o față încrezătoare și o declarație „bombă” de genul „am făcut ceva formidabil !” Nu-l credeți. Își ascunde doar emoția ! Deși rezultatul poate fi bun, într-adevăr. Grav doar prin preocuparea regizorului pentru formule cinematografice inedite, filmul-basm „De-aş fi... Harap-Alb” are o vioiciune și o nonșalanță cuceritoare. Grația izvorăște din spontaneitatea replicilor, umorul curge fără eforturi vizibile. Gopo nu se mai oprește să-și contemple propriile glume, le înlănțuie elegant pe toate, cu o aparentă detașată, ca a marilor comici. De aici senzația unei parodieri a basmului deși tot ce spune Creangă, ca filozofie, e cuprins și adâncit pe ecran. Un exemplu : concluzia filmului (nu a basmului) contrazice, cu haz, o populară zicală : „De-ar

Moscova redevine după doi ani, pentru două săptămâni, locul de întâlnire al cineaștilor lumii. Mai bine de 50 de țări participă anul acesta la cel de-al IV-lea Festival internațional cinematografic de la Moscova care va începe în ziua de 5 iulie.

Deschizând larg accesul spre cele două competiții (a filmului de lung-metraj și a celui de scurt-metraj) organizatorii își propun să facă din întâlnirea de la Moscova unul din cele mai reprezentative foruri cinematografice mondiale. Vor fi reprezentate, alături de cinematografiile cu veche tradiție, și numeroase cinematografii tinere, cum sînt cele din Islanda, Irlanda, Cipru, Afganistan, Algeria, Ghana, Iordania, Irak, Camerun, Maroc, Senegal, Tunisia, Uganda, Cuba, Chile etc. Mai participă și secțiunile cinematografice ale O.N.U. și U.N.E.S.C.O.

În sala Congreselor din Kremlin unde va avea loc întrecerea filmelor de lung-metraj, la Casa cinematografică unde se desfășoară concursul filmelor de scurt-metraj, ca și în numeroase săli ale capitalei sovietice, vor fi proiectate filmele din competiție, ca și numeroase realizări de seamă ale cinematografiilor mondiale prezentate în afara concursului. Oaspeții și publicul moscovit vor găsi în aceste imagini preocupările și năzuințele cineaștilor din lumea întreagă, aspecte inedite din viața oamenilor de pe planeta noastră și, poate, a celor ce au izbutit să se desprindă de ea, deschizându-și drum spre cosmos. Vor fi prezentate printre altele filmele „Război și pace” (Uniunea Sovietică), „Atentatul” (R. S. Cehoslovacă), „Ora 20” (R. P. Ungară), „Prometeu din insula Vișevța” (Iugoslavia), „Vulata” (R. P. Bulgaria), „Femei pen-

tru soldați” (Italia), „Cercul deasupra capului” și „Prostăncul” (Franța), „Tarahumara” (Mexic), „Tinerii vor să trăiască” (Cecia), „Braț la braț” (Japonia) și altele. Tara noastră este reprezentată în competiție de filmul „De-aş fi... Harap-Alb”, al regizorului Ion Popescu-Gopo.

Un viu schimb de opinii în problemele ce frământă pe slujitorii celei de-a VII-a arte va fi prilejuit de prezența la Moscova a unor cunoscuți cineaști, actori, critici și teoreticieni de film din diferite țări.

Printre oaspeții de onoare ai festivalului se numără scriitorul american Mitchell Wilson, precum și compatriotii săi Abby Mann (scenarist), regizorul Boris Sagal și actrița Marlon Brando, Steve Mc Queen, Gregory Peck și Kim Novak. Din Franța sosesc regizorii Jean-Luc Godard, Christian Jaque, Claude Autant-Lara, Gérard Oury, Louis Daquin, Yves Ciampi, regizorul și actorul Robert Hossein și actorii Jacques Charrier și Dany Robin. Din Italia vin regizorii Michelangelo Antonioni, Giuseppe de Santis, Francesco Rosi și Nanni Loy. Din Anglia regizorii Anthony Asquith, Joseph Losey și actrița Rita Tushingham. Au fost de asemenea invitați directorii festivalurilor internaționale de la Veneția — Luigi Chiarini, New York — A. Fogel, Frankfurt pe Main — Stettner și alții. Și-au mai anunțat sosirea secretarului general al Federației internaționale a asociațiilor de producători, A. Brisson, și conducătorul secției de cinema a U.N.E.S.C.O. Enrico Fulchignoni. Din lista oaspeților mai amintim pe regizorul spaniol Luis Berlanga, regizorul olandez Joris Ivens, regizorul japonez Kon Ichikawa, actorii din R.F.G. Karl Schell și Thomas Holzmann.

Nume tot atât de prestigioase

figurează pe lista celor două jurii. Pentru premiile ce vor fi acordate filmelor de lung-metraj vor vota : regizorul sovietic Serghei Gherasimov, ca președinte, și Leonardo Fioravanti, director la Centro Sperimentale del Cinema din Roma, regizorul iugoslav Veliko Bulajici, regizorul polonez Czeslaw Petelski, regizorul român Mircea Drăgan, regizorul japonez Kihito Usihara, actorul și regizorul maghiar Zoltan Varkony, actrița franceză Marina Vlady, scriitorul ceh Jiri Marek și actorul și regizorul indian Radj Kapoor. Juriul concursului de scurt-metraj va fi prezidat de cunoscutul documentarist sovietic Roman Karmen și numără printre membrii săi pe regizorii de desen animat F. Hitz (U.R.S.S.) și Todor Dinov (Bulgaria), pe documentaristul din R. D. Germană Andrew Thordike, criticul Hilmar Hoffmann din R. F. Germană, A. Hossin din Algeria, R. Landa din Mexic, P. Ross din Danemarca și A. Alton din Anglia. În afara celor două mari premii, pentru filme de lung și de scurt-metraj juriul va distribui încă 16 premii de aur și de argint. Pentru prima dată în acest an vor fi acordate și premii de aur și argint destinate să încurajeze tinerile cinematografii naționale.

La sediul de pe strada Vasilevskaia al Comitetului de organizare a celui de-al IV-lea Festival internațional cinematografic de la Moscova febra pregătirilor a atins zilele acesteia punctul culminant. Se iau ultimele măsuri pentru asigurarea unei bune desfășurări a manifestărilor și organelor anexe festivalului, cum sînt „Tribuna liberă” a cineaștilor, „Trgul de filme” destinat producătorilor, distribuitorilor și proprietarilor de săli din lumea întreagă, Comisia tehnică,

Biroul de presă etc. Au și apărut primele numere ale cotidianului „Sputnik kinofestivalia” (Satelitul festivalului cinematografic). Au fost recrutați, pentru deservirea oaspeților și traducerea filmelor, 130 de traducători stăpînind în total 30 de limbi ; 12 traducători experimentați vor asigura traducerea simultană în engleză, spaniolă, germană și franceză a filmelor din concurs, iar alți 60 vor traduce cu schimbul filmele din afara competiției prezentate la cinematografele Rossia, Kosmos, Udarnik etc. *

Marea sărbătoare a filmului găsește Moscova în haine festive, cu piețele împodobite cu steagurile țărilor participante și cu panouri înfășurînd imagini din filmele în concurs. La biblioteca Lenin se deschide o expoziție dedicată periodicelor și literaturii cinematografice editate în Uniunea Sovietică și în străinătate. Pentru desfacerea mult căutatei „suveniruri de la festival” — insigne, fulare, carnete, obiecte de artizanat etc. — au fost amenajate numeroase chioșcuri la hotelurile și aeroporturile capitalei sovietice, iar magazinul „Cum” a amenajat un salon special.

Au mai rămas doar două zile pînă în clipa cînd în fața sălii Congreselor din Kremlin se va înălța steagul celui de-al IV-lea Festival internațional cinematografic de la Moscova. Prin devisa lui : „Pentru umanism în arta cinematografică, pentru pace și prietenie între popoare”, festivalul aduce o valoroasă contribuție la dezvoltarea celor mai înaintate tendințe ale artei cinematografice contemporane și la întărirea schimburilor creatoare între cineaștii din lumea întreagă.

Ana ROMAN

A patra oară

Și actrița americană Kim Novak și-a anunțat sosirea la Festivalul cinematografic din capitala sovietică.

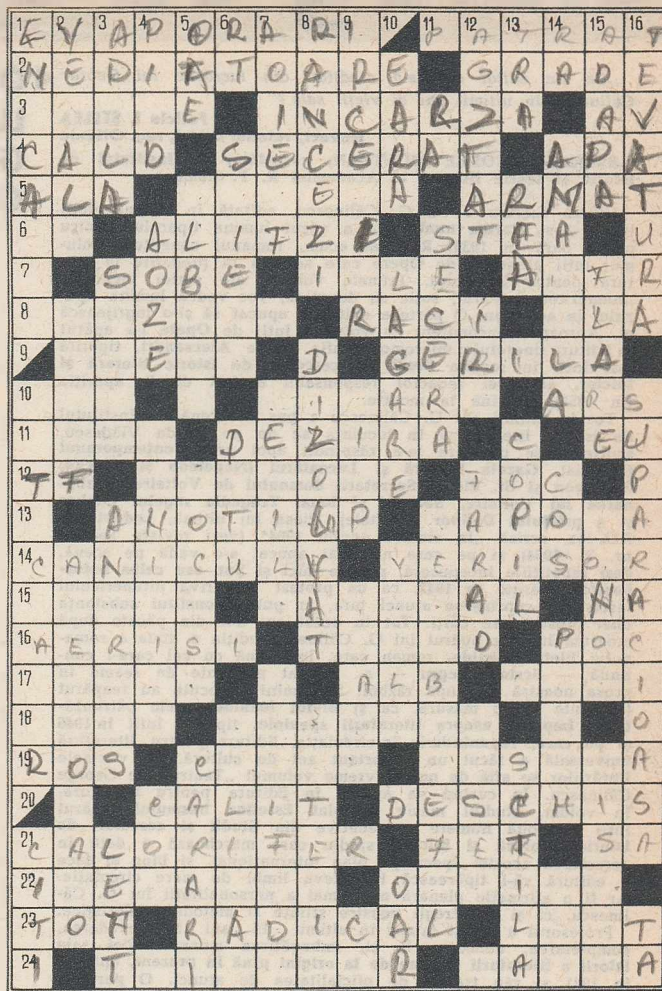
ști omul ce-ar păți, dinainte s-ar păzi". Eroul lui Gopo, un fricos băiat de împărat, cunoaște pe de rost povestea lui Harap-Alb la care va participa (în imaginație). Dar nu poate schimba o iotă (nu din textul lui Creangă ci din suita peripețiilor), pentru că există o logică intimă a evenimentelor (cele mai fantastice) care-l duc pe prislea cel visător exact către aceleași dezno-dăminte. E avertizat, de pildă, că la răspintie se va întâlni cu perfidul spîn. Dar impetuosul adolescent nu se poate opri să nu se încaiere ambițios cu dușmanul, care, știe sigur, îl va răpune și-l va face sclav. Destin? Fatalitate? Nimic din toate acestea. Basmul lui Gopo (ca și cel al lui Creangă) e profund laic și modern. El devine sursa unor evaluate reflectii asupra oamenilor și vieții, prilejuind notații psihologice demne de eseistii contemporani. Harap-Alb se privește în oglinda rîului și vede acolo chipul spîului: „Ce, tu erai? Credeam că sînt eu” — își spune eroul. „Se vede că amîndoi nu sîntem o singură persoană”. Alb și negru voia să-și subintituleze Gopo filmul, exact pe ideea conținută în titlul original, complex și paradoxal: „Harap-Alb”. Inocența fiului de împărat, care nu cunoaște și nu înțelege mai nimic din jur, e dublată de experiența spîului, luciditatea celui care a trecut prin multe și vrea să-i dea puștiului candid o lecție de viață. Încercările la care-l pune vicleanul îl călesc pe tînărul viitor împărat și-l fac să înțeleagă, pe rînd: eficiența solidarității umane (împri-

etenirea cu Gerilă, Setilă și ceilalți valoarea lucrului cu greu dobîndit (salatele de aur), curajul, sacrificiul sentimentului (cumpăna alegerii feței de împărat). Dintr-o poveste cu zine și zmei, „Harap-Alb” devine epopeea realistă a călirii curajului, a maturizării unui copil credul, naiv. Păcat că Gopo nu și-a dus pînă la capăt excelenta idee a unui spîn-conștiință, alter-ego al ființei noastre, capabile deopotrivă de bine și de rău, de naivitate și șiretenie, de curaj rodnic și de altul, destructiv.

Un suflu tonic, de autentic umor românesc străbate de la un cap la celălalt basmul nostru cinematografic și aceasta în ciuda costumelor — concepute fără intenții de specific național (Oni Oroveanu) — sau a decorurilor (tot Oroveanu) voit nelimitate în timp și spațiu. Castele feerice, care s-au întins pe zecile de hectare ale platourilor de la Buftea, numeroase filmări de completare, ingenioase combinații scenografice, ambițioase eforturi de butaforie, totul a fost pus cu inteligență în slujba unor idei despre om și pentru om, dragi lui Gopo.

Fantezia cineastului umanist nu se dezmente. Nici cînd desenează alert admirabile miniaturi spirituale, nici cînd dirijează o armată greoaie de actori, călare pe cai fantastici ori înfruptîndu-se cu bucate românești la ospete pantagruelice. Foamea cinematografică a dimbovităului Ion Popescu-Gopo e aceeași cu a confratelui din povestea lui Creangă.

Alice MĂNOIU

AH, CĂLDURILE!...

16 24

ORIZONTAL: 1) Fierberi, clocotiri — 90 grade în orice colț! 2) 45 grade la Ploiești și Tirgu Jiu! — Măsoară temperaturile... 3) ...înalte — A se înfierbînta — Avocat (abr.). 4) Peste zero, în orice caz — Lucrare agricolă în toilul verii — Cea mai răspîdită dintre răcoritoare. 5) Acela — Sustinute cu căldură — Beton cu oțel. 6) În frigider! — Contra arsurilor (pl.) — Astru. 7) Cuptor (reg. pl.) — Primesc briza mării — Ridicat la 100 grade! 8) Fără contact cu lumea (fem.) — Crustacei la răcoritor — Toridă pe jumătate. 9) Urecheați — Moșul de la antipodul verii. 10) Eduard ... cel mic — Căldura de pe plajă ... și unul care a simțit-o pe pielea lui. 11) Arde! — Conjugat la febră mare — Pronume ... foarte personal. 12) Tudor Florescu — Coborîre — Dezvoltă căldură. 13) Vară și vară! — A deceda. 14) Călduri mari — „Vară” la masculin (dim.). 15) Plină de noroi — De vară — Da din, contra! 16) A răcori deschizînd ferestrele — Excesiv de cald — Foc ... de armă (onomat.). 17) La ordinea zilei! — Imaculat — Ne feresc de arșița soarelui. 18) Diminutiv masculin — Te trimit... la băi. 19) Încălziți în cele din urmă! — Transmis — Din cuptor! 20) Trecut prin foc, la propriu și figurat — Suflet cald. 21) Căldură sub fereastră — Bătut de obicei la cald! — Pe cai! 22) Se înfierbîntă repede — Liber-cugetător. 23) Se bronzează... la soare — La umbră — Scăldat. 24) Copiere — Nu se-nfierbîntă (fem.).

VERTICAL: 1) Limbile focului (dim.) — Înfierbîntați... de o idee — A sta în fața „Flacării”. 2) Se manifestă prin creșterea temperaturii din cauza... scăderii temperaturii (pl.) — Caniculă — Dă vertigii (fem.). 3) „Cutia” cu temperaturi înalte — Rumeniți de soare — Fierți, figurat și propriu — Fără fierbere (pl.). 4) Îi place căldura (poartă și blană) — Extremele frigului — Înfierbîntarea ... spiritelor (pl.) — Îl ai la mînă! 5) Bronzate în fine! — Se incing ... la git sau la mijloc — Au de lucru mai ales vara — Drumuri de munte. 6) La temperatură! — Înflăcărati (fig.) — Amenajări la Constanța! — Lipsa căldurii ... căminului. 7) Răcorire eoliană — Din dus ... face duș (pl.) — A schimba. 8) Alterați din cauza căldurii — Infocat în controversă — Nelipsit de la mare. 9) Cu un grad sau cîteva grade în minus — Simbol al focului sacru (pl.) — Dispărut din cauza căldurii ... — la baie! 10) Personalități — Organe de mașină, răcite cu apă, ulei etc. — Produce febră — Și la soare și la răcoare! 11) Soarele Nilului — Unealtă și muncă agricolă de vară — Încălzire a atmosferei! (pl.). 12) E în fierbere — Interjecție — Măsoară capacitatea electrică — Primul act al feeriei estivale. 13) Refren în vatră! — A dracului! — Puști — Nu-i ajuns șapte sticle de suc. 14) Sfîrșit de vară — Cald (fig.) — Se încălzește mai mult iară decît vara! — Arșiță (pop.) — Tîme de cald. 15) A da de băut — Răcorire... cu stropitoare — Meșterul care ne asigură căldură — Haine (sing.). 16) Mare fierbere — Se face foc ușor! — Arșiță ... pe sfîrșite.

I. Gh. CARAIMAN

Dezlegarea jocului „EROI CELEBRI DIN LITERATURĂ ȘI ARTĂ” apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) SEMIRAMIDA — PARIS. 2) TRAIAN — OFFENBACH. 3) RAR — RICA — ORESTIA. 4) ATICE — ANA — OUA — AK. 5) DON — STRAUSS — LP — E. 6) I — AA — SUD — T — COLOS. 7) VERNE — SALAMINA — P. 8) AV — TIMORAT — R — UDE. 9) RACINE — CLEOPATRA. 10) I — IPSOS — A — PAN — AR. 11) USCAT — PENES — TAGE. 12) SUE — ENEIDA — PICO. 13) TROIAN — E — VAG — SO. 14) N — ORNICE — SOLON — V. 15) OANA — SENECA — NADI. 16) SEE — HARUNALRASID. 17) TD — GEN — TERAZ — CRI. 18) R — CAR — MARIT — BOIU. 19) AMILCAR — GS — CUCI. 20) DARIUS — DIOGENE — P. 21) ARE — L — PACALĂ — LAR. 22) MASSENET — ROSSINI. 23) UMAR — ALIVANCA — CA. 24) SER — AIEVE — TANTAM.

Anna Karina, una dintre protagonistele filmului italian „Femei pentru soldați”

Filmul „Atentatul” reprezintă cinematografia cehoslovacă în competiția de la Moscova.

Ludmila Savellieva și Oleg Tabakov — Natașa și Nikolai Rostov — în filmul „Război și pace”.

Printre oaspeții festivalului se numără și regizorul japonez Kon Ichikawa.

memento

Ultima premieră a Teatrului Muncitoresc C.F.R. ULISE ȘI COINCIDENTELE, comedia lirică a celor doi actori Mircea Șepțilici și Gh. Dumbrăveanu, se desfășoară într-un loc propice eroului din titlu: marea. O înscenare izbită a lui N. Al. Toscani, doi interpreți cunoscuți: Dana Comnea și Silviu Stănculescu.

teatru

DUMINICĂ 4 IULIE — Concert de muzică ușoară transmis de la Berlin (între 13.00 și 14.00) ■ Mecii „tare” de fotbal: U.R.S.S.-Brazilia. Transmisie de la Moscova (18.00) ■ Mureșul de argint: film documentar realizat de Televiziune (20.30) ■ În ciclul „Maestrul genului scurt” va fi prezentat marele povestitor danez Andersen. Strălucirea basmului filozofic (20.50).
LUNI 5 IULIE — Un interesant film documentar chinez: Pictind

CLIPLE DE VIAȚĂ. Un spectacol pentru care merită a fi înfruntată... temperatura sălii (Teatrul Lucia Sturdza-Bulandra).

Horia Lovinescu a fost unul din cei mai jucați autori originali ai acestei stagiuni. Și acum, la sfârșitul ei, Teatrul de stat din Timișoara își încheie activitatea, reluând FEBRE. Salutăm inițiativa de a se acorda rolurile principale unor tineri sau foarte tineri interpreți: Papil Panduru (Toma), Adrian Popovici (Neli), Geta Iancu (Anca) etc. Regia este semnată de C. Anadol și Radu Avram.

Un clasic... în aer liber. Evident, orice piesă clasică poate fi reprezentată în aer liber, pe scena unei grădini de vară. Menționăm însă COMEDIA ERORI-

LOR înscenată de Lucian Giurcescu pentru faptul că, prin maniera spectacolului, ritmul și umorul său, depășește valoarea medie a spectacolelor estivale.

La 160 ani de la moartea lui Schiller teatrul din Arad prezintă o nouă premieră: DON CARLOS în regia lui Nic. Moldovan. Spectacolul e notabil (de remarcate decorurile unui tinăr scenograf a cărui evoluție este ascendentă: Sever Frențiu) și cuprinde interpreți din diverse generații: C. Adamovici (Filip), Constanța Comănoiu (Elisabeta), Ion Cioștea (Don Carlos), Agatha Nicolau (Eboli), Ion Petrance (Posa).

STAȚIA DE AUTOBUZ. William Inge, dramaturg și autor de scenarii cunoscut peste ocean, nu-și justifică renumele cu această

J. Liber pe disc. Care din ei o fi autorul adevărat?

Hully gully de P. Dorsey ne oferă un alt Gioni Dimitriu, plin de nerv, pus în priză la un curent de 220 volți. O interpretare excelentă (într-o englezăască indescifrabilă, cu excepția lui „go” și „no”, care sînt pronunțate... cu mult sentiment).

I want to hold your hand (nu știm ce înseamnă, deoarece nu ni se dă traducerea), este o bucată celebră din repertoriul Beatles. E greu să cinți de unul singur pe post de patru Beatles. Dar cu efort, se poate obține ceva. Ceea ce demonstrează și discul nostru.

You can sit down (?) de Ray

Charles sună cumplit... de bine. Acompaniază și un grup vocal feminin (neidentificat pe genericul discului). Nădăjdum să nu fie tot solistul nostru, feminizat prin magia tehnicilor de înregistrare! Ar fi culmea, deoarece cîntă excelent.

discuri

Sanda Toma

Muzică ușoară: orchestra condusă de Horia Moculescu, formații din Anglia, Italia, R. S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, R.D. Germană.

natura (20.25) ■ Frumoase nopți de iulie. Transmisie de la Moscova (21.00).

MIERCURI 7 IULIE — „Surorile Boga” de Horia Lovinescu. Trei surori — replică peste veac a celebrei piese cehoviene — în fața războiului și a eliberării țării de sub jugul fascist. Piesa mai veche a dramaturgului român cunoaște o nouă viață scenică datorită Teatrului de stat din Galați (20.00).

televiziune

JOI 8 IULIE — Premieră la „Val-Verte”: Pierduți în cosmos (19.20) ■ Filmul francez „Un enoriaș ciudat”. Bourvil devalinză cutiile milelor din bisericile Parisului (20.05) ■ În cadrul emisiunii „Atlas folcloric”, fluerăși, buciumași și dansatori din Țara Vrancei (21.25).

VINERI 9 IULIE — Săptămîna. O emisiune care merită a fi recomandată din cînd în cînd (20.00)

■ Seară de operetă românească (21.10).

SÎMBĂȚĂ 10 IULIE — „Dorul meu și al dumitale”, cu formația de muzică populară a lui Victor Predescu. În orice caz un titlu mai atrăgător decît cel, recent folosit, „De la o melodie la alta” (21.00) ■ Poezia la ea acasă. Versuri despre hidrocentrale, recitate în „decoruri naturale” (21.45) ■ Retrospectivă umoristică: N. Stroe (22.05).

cinema

Dany Saval

CUM SE REUȘESTE ÎN VIAȚĂ, premieră, film francez. Regizorul Michel Boisrond ne propune o comedie modernă (chiar titlul este, desigur, o glumă), jucată de buni actori ai ecranului francez. Protagonista, o veche cunoștință: Dany Saval.

UN LUCRU FĂCUT LA TÎMP, premieră, film englez. Un nou Norman Wisdom, după recentul Spră culmi și după mai vechile Alerg după o stea, O dată în viață, în care gagul este rege.

Regizorul filmului, un încercat al genului: Robert Asher.

JUNGLA TRAGICĂ, premieră, film brazilian. Ne reamintim, vînzînd acest film, de argentinianul Curg apele turburi. Acțiunea se petrece în Mato Grosso. Regizorul Roberto Farias a realizat un film cu importante virtuți sociale.

Dintre premierele recente se desprinde, prin valoare, excelentul film psihologic al lui Elia Kazan AMERICA, AMERICA, o evocare a oamenilor și locurilor

Anatoliei de la sfîrșitul veacului trecut și începutul secolului nostru.

Amatorilor de muzică ușoară le este oferită pelicula italiană INTILNIRE LA ISCHIA, cu un solist temperamental — Domenico Modugno — și cu o acțiură de mare firesc — Antonella Ludadi.

La Moscova, cel de-al IV-lea Festival internațional al filmului se află înainte de start. Participante, peste 50 de țări. Amănunte în pag. 18-19 ale revistei.

■ Au apărut Lunatecii (2 vol.), romanul postum al lui Ion Vinea. Cartea merită toată atenția iubitorilor de literatură.

■ Același Ion Vinea e prezent în librării cu remarcabile traduceri din proza lui E.A. Poe. În Biblioteca pentru toți au apărut Prăbușirea casei Usher (vol. I) și Aventurile lui Gordon Pym (vol. II). Prefața e semnată de criticul Matei Călinescu.

■ Un volum de studii ale lui Tudor Vianu a tipărit Editura didactică și pedagogică: Studii de literatură română — generalități, scriitori (Pann, Odobescu, Majorescu, Eminescu, Creangă, Caragiale, Macedonski, Bacovia, Argezi etc.) și sinteze.

cartea

■ Un alt volum postum este cel al lui Al. Sahighian, apărut la Editura tineretului — Rîul fierbinte.

■ Simultan aproape cu monografia lui Valeriu Ciobanu închinată Hortensiei Papadat Bengescu, scriitoarea ne este relevată ceva mai pregnant decît pînă acum și ca autor dramatic prin apariția la Editura pentru literatură a unui volum de Teatru (ediție îngrijită și prefațată, nu prea densă, de Eugenia Tudor, care atrăgea atenția și asupra poeziilor mării românciere într-un număr recent din Contemporanul).

■ Înaintea apariției în librării a textului românesc a cărții lui Dumitru Micu despre Tudor Arghezi,

a apărut la Editura Meridiane o versiune concentrată a acesteia în limba engleză, contribuindu-se astfel la cunoașterea mai adîncită a operei poetului de către familia-rii acestei limbi.

■ Publicistul George Cuișuș publică în colecția Oameni de seamă a Editurii tineretului o interesantă (în parte) viață a lui Roman Rolland.

■ Un debutant de marcă — Cornel Omescu (Între două trenuri, Editura pentru literatură, colecția Lucașfăru) — prezentat de un critic pertinent, Gabriel Dimisianu.

■ Cicerone Theodorescu a tipă-

rit la Editura militară volumul intitulat Hronic.

■ După ce va termina romanul în trei volume El au luptat pentru patrie, consacrat luptei poporului sovietic împotriva Germaniei hitleriste, Mihail Șolohov intenționează să scrie o piesă de teatru despre un om al zilelor noastre. În cei 40 de ani de activitate literară, Șolohov a fost tipărit în 73 de limbi, într-un tiraj total de peste 41 milioane exemplare.

■ Una din cele mai vechi reviste literare franceze „Mercure de France” își încetează activitatea din motive financiare. Revista a apărut în 1890 ca tribună a poezilor simbolști. În paginile ei au semnat Mallarme, Gide, Claudel.

■ Incepe stagiunea estivală cu spectacole în aer liber! Ansamblul de cîntece și dansuri „Perinița” prezintă spectacolul „Pe meleagurile țării” la stadionul Republicii (3 iulie), cu Ioana Radu, Margareta Pislaru, Ion Cristorea și alți cunoscuți interpreți de muzică populară. Dirijor: Ionel Budișteanu.

■ Fideții operei mai pot încă „prinde” o „Boemă” cu Ion Buzea (laureat al Concursului internațional George Enescu) în rolul Rodolfo. În rolul celorlalți eroi

Margareta Pislaru

ai lui Puccini: Teodora Lucaciu, Maria Crișan, Octav Enigărescu. Conducerea muzicală: Cornel Trăilescu (4 iulie, sala T.O.E.).

■ Muzica ușoară la radio în această săptămîna vă oferă la 4 iulie: „Micul dicționar al muzicii ușoare” — pr. I, ora 12.45; „Recital Louis Armstrong” emisiune de Cornel Chiriac — pr. I, ora 22.20. Iar pentru 7 iulie (pr. II, ora 22.30) „Cîntece aproape uitate” cu Yves Montand și Jean-Claude Pascal.

muzică

Expoziția de stat a artelor decorative 1965 — o primă competiție publică între forțele creatoare din artă, artizanat și industrie pe care se sprijină decorul cotidian al locuinței urbane, al caselor de odihnă, al unor edificii publice, al peisajului cultivat de grădini și parcuri (sala Dalles).

plastică

Notă. Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.

cadran

INTERNATIONAL

EXPOZIȚIA ÎN PRIMEJDIE

Cea de-a doua și ultima stațiune a Expoziției universale de la New York s-a deschis sub semnul unor mari îndoieli și frământări. La inaugurarea ei, anul trecut, prevederile fuseseră extrem de optimiste: se anticipa un total de 70 de milioane de vizitatori și un beneficiu de 49.725.000 de dolari. Municipalitatea New Yorkului urma să primească 24 milioane de dolari pentru amenajările aduse terenului de la Flushing Meadows, unde sînt instalate pavilioanele.

Lucrurile nu s-au desfășurat însă conform așteptărilor. În toamna lui 1964 porțile expoziției s-au închis în atmosfera foarte puțin agreabilă a unui deficit de 17,5 milioane de dolari. Numărul vizitatorilor în prima „stațiune” a fost de numai 27 de milioane, o cifră sensibil inferioară așteptărilor.

La 21 aprilie 1965, cînd expoziția a redevenit accesibilă publicului, situația părea să se fi îmbunătățit: în acea primă zi vizitatorii au fost de trei ori mai numeroși decît la „premiera” de anul trecut. Dar de atunci încoace curba interesului față de expoziție a mers descrescînd vertiginos și, în clipa de față, numărul intrărilor este cu 29 la sută mai mic decît în perioada corespunzătoare a lui 1964.

Partea cea mai proastă pentru organizatori e că tocmai acum a sosit scadența unor polițe a căror plată a tot fost amînată. Datoria se ridică la o sumă importantă, care depășește 30 milioane de dolari. Creditorii sînt cîteva

bănci, precum și agenția de detectivi care asigură paza terenului.

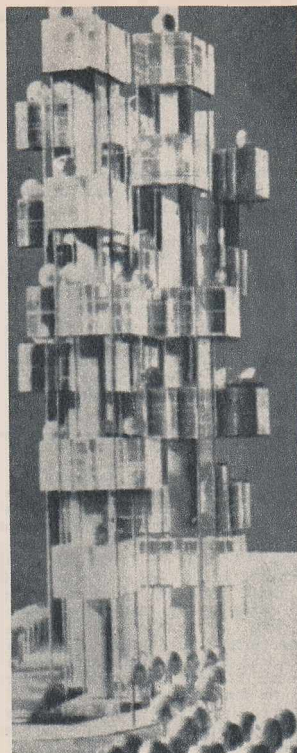
În disperare de cauză s-a luat măsura de a se mări prețul biletului de intrare, care a ajuns acum să coste 2,50 dolari de persoană. După cîte se pare însă, unii dintre organizatori se tem că această scumpire va duce la o scădere și mai accentuată a numărului vizitatorilor și, în consiliul de administrație al expoziției, se pronunță cu tot mai multă teamă fatidicul cuvînt „faliment”.

N. MINEI

PARIS: ARHITECTURĂ SPAȚIALĂ

Arhitectura spațială este oare o arhitectură a viitorului? Iată o problemă care preocupă pe specialiști. De curînd la Paris a sfîrșit vîlvă o ciudată machetă de arhitectură „futuristă”, reprezentînd o clădire-turn. Rod al unui studiu îndelungat, macheta este creația arhitectului francez Edouard Albert, cunoscut ca teoretician al arhitecturii și urbanismului spațial. Turnul, o adevărată replică modernă a Turnului Eiffel, apare neobișnuit prin caracterul spectaculos al arhitecturii sale.

Structura spațială „arborescentă” cuprinde 22 celule locuibile, suspendate pe douăzeci tuburi de oțel, înalte de 120 m și avînd fiecare la bază diametrul de 40 cm iar la vîrf de 20 cm. Elementele verticale sînt legate între ele printr-un sistem triangulat tridimen-

sional, proiectat de inginerul Kelloff. Cele 22 de celule în formă de scoică, cu dimensiunile 18x9x9 m, sînt vaste „locuințe particulare”, compuse fiecare din cîte cinci camere. Apartamentele sînt prevăzute cu instalații de aer condiționat, iar întreaga clădire este deservită de zece ascensoare.

Specialiștii afirmă că suspendarea apartamentelor pe tuburi de oțel, sistem constructiv în care Edouard Albert este specialist (el a realizat de altfel zgîrie-norul Croulebarbe și imobilul Air France de la Orly), are mai multe avantaje: permite o variație așezare a celulelor pe verticală, în mișcare spiralată și totodată o orientare optimă a fiecărui apartament. Prin dispunerea în spirală s-a creat posibilitatea de a se amenaja deasupra fiecărei celule o grădiniță suspendată asemănătoare cu cele ale Semiramidei.

„Imaterialitatea” arhitecturii turnului reiese din faptul că 9/10 din ansamblul construit constituie spațiul dintre celule. Parterul, complet degajat, permite iluminarea naturală a construcțiilor învecinate. Primul planșeu se află la înălțimea de 19 m. Îmbrăcămintea în bronz și oglinzi a celulelor conferă construcției un aspect feeric. Originalitatea este subliniată și de tratarea în romburi a pereților, care sînt punctați ici-colo cu cîte o fereastră triunghiulară. Geamul, de o construcție specială, are proprietatea de a tempera puterea razelor de soare în a căror lumină turnul pare aurit.

Intrucît realizarea unei asemenea construcții solicită sume uriașe, fără a se putea anticipa posibilitatea de rentabilizare, se pare că

oamenii de afaceri care urmează să finanțeze lucrarea manifestă unele rezerve. Mai ales că, cel puțin la început, ei se tem că nu vor găsi cumpărători ai „apartamentelor suspendate”.

N. ENIȘTEANU

ZIUA MICILOR ARTIȘTI

În fiecare an un anunț în toate ziarele ridică în picioare jumătate din New Delhi: el indică ora și locul unde se va desfășura întrecerea Malwet pentru copii. Toate magazinele de specialitate pregătesc pentru această zi un

mare stoc de hîrtie, creioane, pensule și culori, căci ele sînt pur și simplu asaltate de mii de copii.

Acum șapte ani săptămînalul umoristic „Shankars Weekly” a chemat pentru prima dată la această întrecere. A fost un mare succes. Anul acesta au luat parte peste 10.000 de copii ca pictori și mai multe mii de părinți ca spectatori.

Participanții sînt împărțiți în șase categorii, pe vîrstă, pînă la 16 ani. Fiecare grupă primește, la alegere, 5 teme. Numai cei sub 5 ani au voie să picteze după pofta inimii. Tinerii artiști le stau la dispoziție patru ore. Apoi rezultatul strădanilor lor este adunat și apreciat de un juriu.

Pentru copii toate acestea reprezintă o glumă. Numai ambiția unora dintre părinți provoacă de multe ori necazuri organizatorilor. Cu toate că accesul la locul concursului nu este admis, mereu se furiează tați și mame care încearcă să-și ajute vîrstarele. Și ei nu înțeleg că tocmai ajutorul distruge șansa unui eventual „succes” — căci specificul copilăresc al tînrului pictor este distrus prin astfel de influențe.

Ram PANJABI

UCENICII VRĂJITORI...

O serie de agenții de presă occidentale anunțau recent că la numai 40 kilometri de Washington autoritățile americane au descoperit un centru de pregătire militară și o însemnată cantitate de dinamită aparținînd organizației extremiste de dreapta „Minutemen”. S-a constatat — cum preciza agenția U.P.I. — că în zona respectivă au avut loc exerciții de luptă ale unei noi unități a acestei organizații, unite înființată în regiunea Washington.

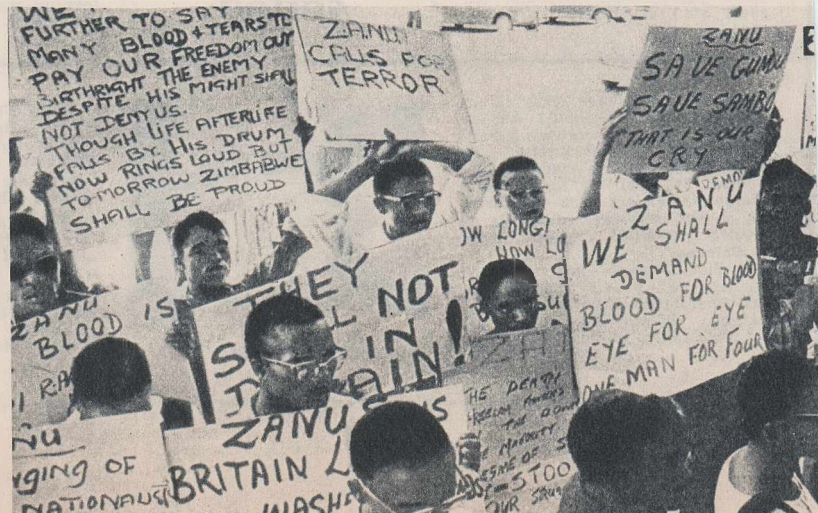
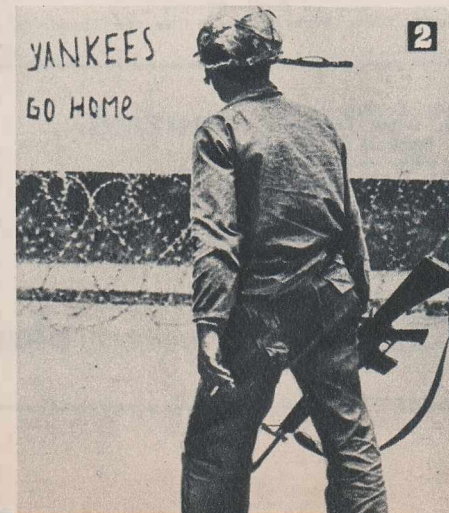
Mai rezultă din relatările amintite că acest fapt — care e doar unul din multele de acest gen înregistrate în ultimii ani pe teritoriul țării — a afectat unele cercuri oficiale într-o măsură mai mare ca pînă acum. Explicația rezidă în însăși evoluția organizației „Minutemen”.

Această organizație a „cavalierilor urii” a fost creată în urmă cu vreo patru ani, cu sprijinul material și moral al celor mai reacționari exponenți ai monopolurilor. Programul ei inițial? După cum a declarat la timpul său liderul „minutemenilor”, De Pugh, unui reprezentant al agenției „Associated Press”, membrii organizației și-au propus „să oprească înaintarea comunismului” și chiar... să „dea piept personal cu comuniștii în război”. Care război? — ar fi fost întrebare. Răspunsul a venit prompt: „Trebuie să se pună capăt întrebării dacă și cînd va începe cel de-al treilea război mondial. Războiul a și început, sîntem în el pînă în gît”.

Și „minutemenii” s-au pus pe lucru. Au făcut rost de arme, muniții, explozibile, s-au organizat în unități mai mult sau mai puțin secrete și, răsfrîți pe teritoriul diferitelor state ale S.U.A., au început „exerciții de luptă”. Paralel, în colaborare cu membrii altor organizații de extremă dreaptă, ei au trecut la întocmirea de fișe ale „comuniștilor și simpatizanților” din S.U.A. Treptat, activitatea lor s-a extins, înglobînd noi provocări antidemocratice și represii împotriva populației de culoare care luptă pentru drepturi civile, precum și „importante misiuni politice”, printre care s-a relevat sprijinul sută la sută acordat candidatului republican Goldwater în ultimele alegeri prezidențiale. După înfrîngerea acestuia, „minutemenii” și-au amplificat programul. Așa cum a arătat recent directorul Biroului federal de investigații (F.B.I.), Edgar Hoover, organizația „Minutemen” nu ascunde că „principala ei scop îl constituie pregătirea membrilor săi pentru răsturnarea guvernului”. Același lucru a fost relevat nu demult de congressmanul Charles Joelson (din partea partidului democrat) care

Fotografia nr. 1: La o unitate a forțelor patriotice sud-vietnameze se pregătesc mine. Agențiile de presă relatează că în provincia Binh Dinh, de pildă, numai în 10 zile ale acestei luni, 62 de atacuri ale forțelor patriotice s-au soldat cu 565 morți și răniți și 124 prizonieri din rîndul trupelor guvernamentale și americane. • Fotografia nr. 2: „Bun venit la Santo Domingo!” Cu aceste cuvinte de o ironie amară își începe săptămînalul american „New York Times Magazine” explicația dată fotografiei de față ce înfățișează un soldat american cînd pe un zid din capitala dominicană înscrispția: „Yankee — cărați-vă acasă!” • Fotografia nr. 3: Numeroși membri ai partidului Uniunea națională africană, refugiați din Rhodesia de sud, au organizat o demonstrație la Dar-Es-Salaam împotriva politicii rasiste a guvernului lui Ian Smith.

a tinut să declare: „A venit vremea să se spună clar că nu se va permite nici unei grupări fasciste de extremă dreaptă ca, sub pretextul anticomunismului, să amenințe liniștea țării”.

Opinii similare au fost exprimate și de alți oameni politici, printre care — se afirmă — s-ar afla și unii care au vădit odinioară mai mult decât bunăvoință față de „minutemeni”. Ca în povestea cu ucenicul vrăjitor, aceștia se străduiesc acum să oprească acțiunea stihțiilor la declanșarea cărora ei înșiși au contribuit.

B. STOIAN

ASSUAN: COMORI VECHI ȘI NOI

corespondență specială
pentru „Flacăra”

Assuan, ora 4 după-amiază. O zi senină, așa cum sînt indeobște toate pe aici (unde notiunile de ploaie și de zăpadă sînt, practic, necunoscute). Ne imbarcăm pe vasul „Delta”, pornind într-o cursă pe Nil, în amonte. Intrucît stîncile care străjuiesc de o parte și de alta malurile fluviului te împiedică să vezi departe, nu-ți rămîne decît să-ți aduni gîndurile și să te cufunzi în trecut. Cu cîteva mii de ani în urmă de aceste meleaguri s-au înălțat mărețe monumente ale civilizației egiptene, ale cărei urme se văd și astăzi. Tocmai spre un asemenea monument ne îndreptăm acum: templele de la Abu Simbel.

Precum se știe, prin construirea barajului de la Assuan cele două temple — înălțate în timpul domniei lui Ramses al II-lea — ar fi urmat să fie acoperite de apa lacului de acumulare. Ele vor fi salvate grație unei largi acțiuni de colaborare internațională la care R.P. Română contribuie cu o cantitate de aproximativ 350 tone ciment. Un baraj protector a și fost înălțat pentru efectuarea lucrărilor de mutare a templelor.

Acestea sînt, fără îndoială, cele mai remarcabile dintre toate monumentele care se găsesc în Nubia. Prin mărețea, splendoarea și finețea cu care au fost lucrate, ele constituie adevărate capodopere arhitectonice și artistice. Marele templu este consacrat lui Ramses al II-lea, cel „născut din soare și ales de soare”, cum glăsuiește o inscripție. În centrul fațadei templului, lată de 38 m și

înalță de 33 m, se deschide o poartă deasupra căreia se află statuia zeului soare, înfățișat cu trup de om și cap de șoim. Poarta dă în mai multe săli săpate în stîncă. În prima vizitatorului admiră frumoasele coloane împodobite cu statui ale faraonului. Pe pereți sînt reprezentate diferite scene războinice și religioase, multe din ele păstrindu-și pînă astăzi prospețimea. Într-o sală alăturată Ramses este înfățișat copil, părinte, războinic, mare preot și zeu — egal cu celelalte divinități ale Egiptului antic.

Ultima încăpere — sanctuarul — este, din punct de vedere arhitectonic, partea cea mai interesantă a templului. Aici se găsește patru statui, de asemenea săpate în stîncă. Alături de statuia lui Ramses al II-lea se află cele ale zeilor Re-Horakhty, Amon și Ptah. În anumite perioade ale anului, cînd soarele coboară spre asfințit, razele sale pătrund pînă în sanctuarul aflat la aproape 60 de m în interiorul muntelui. Construcția sa este în așa fel realizată încît atunci sînt luminate numai primele trei statui, în timp ce a patra, care îl înfățișează pe Ptah, zeul infernului, rămîne tot timpul în umbră.

La nord de marele templu se află un altul mai mic, cel al reginei Nefertiti. Fațada templului reprezintă o scenă de familie: Ramses al II-lea și Nefertiti înconjurați de copiii lor. În interiorul decorățiile sînt complet diferite de cele din marele templu. Personajele feminine sînt mai numeroase; grația și eleganța formelor, splendoarea și coloritul costumelor stîrnesc admirația oricărui vizitator.

„Lucrările de salvare a celor două monumente se desfășoară cu intensitate. În 1966 marele templu va fi decupat în bucăți de cîte patru tone fiecare și apoi reconstruit la o înălțime de 187 m, unde nu vor mai ajunge apele viitorului lac. Templul va fi așezat în aceeași poziție, astfel încît razele soarelui să poată pă-

Detaliu din templul mic: Ramses și Nefertiti aducînd ofrande zeului dragostel, Hator.

trunde la anumite ore pînă în sanctuar. La fel se va proceda și cu templul mic și, în 1968, cînd toate lucrările vor fi terminate, cele două temple vor arăta exact ca acum 32 de secole cînd au fost dăltuite în stîncă! ...Revenim la Assuan spre seară. De departe ne întîmpină luminiile marelui șantier, unde munca se desfășoară fără întrerupere. Lucrările avansează în ritm rapid și, după calculele specialiștilor, comorile noi ale Assuanului se vor dezvălui cu un an de zile înainte de termenul prevăzută.

Nicolae PLOEANU

Caïro, iunie 1965

K.K.K. ÎN ANGLIA

Doă cruci mari de lemn aprinse simbolic în regiunea orașului Birmingham au atras atenția asupra activității Ku-Klux-Klanului în Anglia: prima a iluminat sinistru locuința unui lider al comunității indiene din Leamington, iar a doua — după trei zile — a ars în fața locuinței unei familii jamaicane, într-un cartier din Birmingham, locuit de imigranți de culoare.

Această practică, neobișnuită pînă acum în Anglia, a trezit — o dată cu resentimentele îndreptățite ale opiniei publice — și întrebarea: de unde provin adevărații K.K.K.-ului englez? Contribuind, evident involuntar, la dezlegarea enigmei, ziarul de dreapta „Daily Sketch” informează: „Mai mulți membri din Birmingham ai partidului nazist britanic au aderat la o organizație germană cu Ku-Klux-Klanul american”.

Așadar, membrii partidului nazist, iritați pare-se de ineficiența grupării lor, au decis să-și schimbe... firma, fapt ce a provocat de altfel minia liderului acestui partid, Colin Jordan, care nici pînă acum nu putea conta pe prea mulți sprijinitori.

Activitatea klanului englez nu se bazează exclusiv pe mina de fanatici naziști. Faptul că rădăcinile klanului nu sînt „pur englezești” reiese implicit din dezbaterile din Parlament în legătură cu intenția „marelui mag” al klanului din S.U.A., Robert Shelton, de a veni în Anglia, dezbateri în cadrul cărora ministrul de interne a afirmat că lui Shelton i se va refuza viza de intrare.

Marele mag va trebui deci să se resemneze să rămînă în S.U.A. și va fi privat de înțînirea cu discipolii săi insulari.

Z. FLOREA

DE UNDE A PORNIT

La ora cînd sînt scrise aceste rânduri nu știm dacă pînă la apariția lor, actuala juntă militară din Vietnamul de sud va supraviețui unei noi lovituri de stat despre care vorbesc insistent relatările unor corpondenți aflați la Saigon. Dar nu despre perspectivele supraviețuirii regimului generalului Ky vrem să ne ocupăm în cele ce urmează ci despre de-subturile uneia din primele măsuri luate de noul guvern militar după instalarea sa.

Mulți observatori aflați la Saigon ca și în alte capitale s-au întrebat cu conțernare: oare toate celelalte dureri de cap ale regimului au fost într-atît eliminate, încît exponenții săi n-au avut ceva mai urgent și mai important de făcut decît să rupă relațiile cu Franța? Privită izolat, măsura apare de-a dreptul comică. Dar în contextul evoluției relațiilor franco-americane și mai ales ca urmare a unei declarații publicate duminică trecută la Washington, măsura apare în cu totul altă lumină.

Ziarele au anunțat nu demult că la întvederea dintre președintele Franței, de Gaulle, și vicepreședintele S.U.A., Humphrey, a fost discutată pe larg situația din Vietnam. Bazîndu-se pe anumite declarații făcute de Humphrey unui grup senatorial, o serie de observatori au anunțat că generalul de Gaulle ar dori să-l înțînăască pe președintele Johnson pentru a-i propune o acțiune „de mediere” în problema Vietnamului. Speculațiile în această privință au fost întărite de un comentariu apărut în officiosul gaullist *La Nation*, care afirmă că politica franceză îl pune pe președintele de Gaulle „într-o mai bună poziție de mediator posibil față de părțile interesate decît, de pildă, primul ministru englez care ar fi dorit să joace acest rol, dar a cărui țară n-a conțent să facă cauză comună cu una din părți”.

Acele cercuri americane care prin glasul senatorului Mansfield se pronunță pentru o nouă cale, menită a scoate din impas politica americană în Asia de sud-est, au considerat această idee atrăgătoare. De aceea, probabil, Mansfield a fost singurul fruntaș politic al partidului democrat care a făcut cunoscut în public sugestiile franceze. Casa Albă, pentru a nu da posibilitate grupului Mansfield să-și extindă presunjele prin recoltarea sprijinului public, a turnat o găleată cu apă rece peste partizanii inițiativei. O declarație a purtătorului de cuvînt a subliniat că vizita lui Humphrey în Franța „nu poate fi considerată drept o bază pentru întvederi sau negocieri”.

Se pare că riposta nu s-a oprit aci. Potrivit unei declarații a senatorului Mansfield, actul regimului de la Saigon — ruperea relațiilor cu Franța — a fost îndreptat împotriva inițiativelor franceze. „După părerea mea, a declarat Mansfield, generalul de Gaulle ar fi trebuit încurajat să-și continue eforturile sale pentru căutarea unei soluții iar decizia generalului Cao Ky de a rupe relațiile cu Franța reprezintă o încercare de a-l descuraja”. Mansfield, cunoscînd probabil sursa acestei acțiuni, a adăugat: „Statele Unite ar trebui să indice în mod foarte clar că ele privesc favorabil participarea tuturor națiunilor, inclusiv și mai ales a Franței, care ar putea aduce o contribuție la restabilirea păcii în Vietnam”.

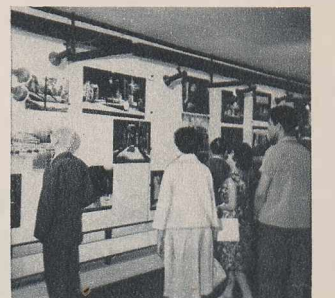
Lată faptele care demonstrează de ce un regim care nu există, a rupt relațiile cu Franța. Singura întrebare pe care și-o mai pun observatorii informați în legătură cu această afacere este: de unde va veni viitoarea căldare cu apă rece?

N. LUPU

SCENOGRAFIA FINLANDEZĂ

Deschisă de curînd sub auspiciile Institutului român pentru relații culturale cu străinătatea, expoziția „Scenografia în Finlanda” înfățișează publicului bucoreștean creații ale măștrilor scenei finlandeze realizate în perioada cuprînsă între anii 1911 și 1964.

Fotografiile, schițele de decoruri și de costume, afișele de teatru prezentate reflectă nivelul măiestriei, diversitatea tehnicilor și a curentelor existente în arta scenografică finlandeză de-a lungul a mai bine de o jumătate de veac. Totodată vizitatorii află aci informații asupra celor mai importante teatre finlandeze, a repartițiilor lor teritoriale și a numărului de spectatori.

Fotografia nr. 4: Un aspect al lacului Balaton și împrejurimilor sale în plin sezon turistic.

Fotografia nr. 5: Vivian Malone este prima tinăără de culoare din S.U.A. care, în ciuda tuturor plecărilor puse de răștit, a reușit să absolva cursurile Universității Tuscaloosa (statul Alabama).

Fotografia nr. 6: O interesantă paradă a modelor a fost organizată recent la Beirut: tinere din capitala Libanului au prezentat modele de îmbrăcăminte din trecut în diferite stiluri și desene caracteristice țărilor arabe.

ANTISOL

Crema ecran pentru plajă

Datorită substanțelor active ce se găsesc încorporate în cremă: prosalol S8 și siliconi 47 V 300, produsul acționează ca un ecran, lăsînd să treacă nestîinjenite radiațiile neiritante care bronzază pielea.